

Del Colegio de Granada de la Cong. de 1411

DE
SANCTORVM
inuocatione Liber:

IN QVO ORTHODOXORVM
Patrum testimonijs asseritur, Apostolicã esse
traditionem, Sanctorum animas post mortem
in caelesti gloria Angelis esse similes, nostra
non ignorare, pro nobis orare, à Deo ex-
audiri, & à nobis inuocandos.

IOANNE GABRIO D. Augustini Canonico,
Auctore longè diligentissimo.

Ad Reuerendum in Christo
Patrem D. GISLENUM, D.
Abbatem Sancti Petri
Gandauensis.

Apocalypsis 13.

Aperuit os suum in blasphemias ad Deum,
blasphemare nomen eius, & tabernaculum
eius, & eos qui in caelo habitant.

GANDAVI

Excudebat Sisevius Wandano / Typogra-
phus: Anno Domini 1570
Cum Gratia Regiae Maest. Sig. I. var. Aa. & J. de Pierre

Faint, illegible text or markings on the left page, possibly bleed-through or a stamp.

Del Colegio de Granada de la Cong. de 1411

DE
SANCTORVM

inuocatione Liber:

IN QVO ORTHODOXORVM
Patrum testimonijs asseritur, Apostolicã esse
traditionem, Sanctorum animas post mortem
in caelesti gloria Angelis esse similes, nostra
non ignorare, pro nobis orare, à Deo ex-
audiri, & à nobis inuocandos.

IOANNE GARETIO D. Augustini Canonico,
Auctore longè diligentissimo.

Ad Reuerendum in Christo

Patrem D. GISLENUM, D.
Abbatem Sancti Petri
Gandauensis.

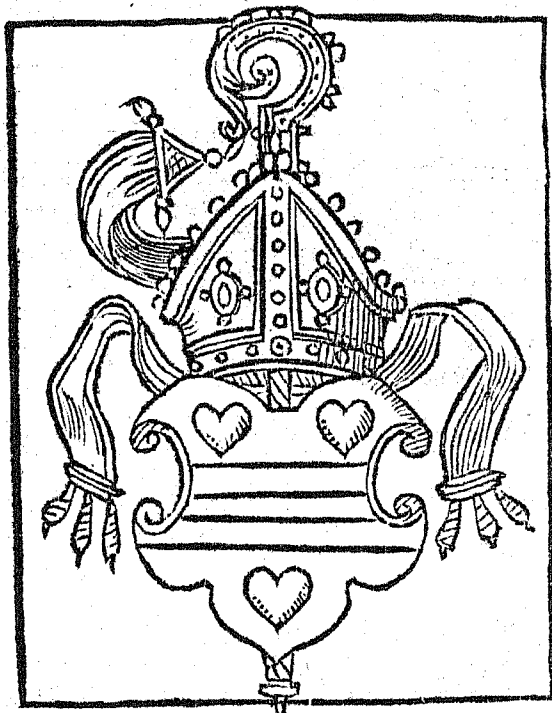
Apocalypsis 13.

Aperuit os suum in blasphemias ad Deum,
blasphemare nomen eius, & tabernaculum
eius, & eos qui in caelo habitant.

GANDAVI

Excudebat Sisevius Manlius Typogra-
phus: Anno Domini 1570

Cum Gratia Regiae Maiest. Sig. I. vane Aa. & J. de Herre

Opus istud DE SANCTORVM
HONORE ET INVOCATIONE dig-
nissimum profecto est quod impri-
matur. Cunerus Petri à Brouwers-
haué, Episcopus Leeuwardiensis. 23.
August. 1568.

Reuerendo in Christo
patri & amplissimo D. Dño Gislno

Timmermanno Abbati insignis Monasterij
S. Petri Gandavi, vigilantissimo Flandriæ
Primate &c. Ioannes Garetius, à confessio-
nibus, sacris virginibus Monaste-
rij Filiarum Dei.
S. P. D.

Non potui haftenus satis
admirari P. R. quid potissimum
in mentem venerit nouatoribus fi-
dei, cur inter cæteras fidei nostræ
partes, hanc etiam Apostolicâ tra-
ditionem (Sanctos videlicet qui cū Christo æter-
nis iam gaudijs potiuntur, nostræ vota precesque
non ignorare, pro nobis apud Diuinam maiesta-
tem intercedere, & multa nobis tã ad animæ quã
corporis salutem spectantia, impetrare) tam foedè
atque indignè tractarint, tam multis conuitijs &
calumnijs onerauerint, Denique tam abominan-
dam Deo & hominibus perniciosam reddiderint
Cum tamen (mea quidem sententia) nulla in re
alia, Dei immensâ gloria, atque incredibilis erga
salutem omnium hominum pietas magis declare-
tur nobisque ob oculos ponatur, cumq; eam vim
& energiam habeat hæc doctrina Apostolica, vt
pios omnes in fide Christiana confirmet, In spe
longanimes & robustos efficiat, ac in Dei & proxi-

EPISTOLA

morum charitate maxime accendat. Inspiciamus
 quam astute Satanas per suos ministros id aggre-
 diatur, quam pium in speciem prætextum obten-
 dat & quibus potissimum arietibus nitatur. Pri-
 mo quidem fingunt hac re nos plurimum gloriæ
 mediatoris nostri Iesu Christi detrahere, Atq; illū
 graui à nobis ex hac doctrina iniuria affici, & nos
 à creatore ad creaturas deficere. Deinde honorem
 aiunt soli Deo debitum, à nobis non sine graui sa-
 crilegio sanctis tribui. Adhæc frustra à nobis San-
 ctorum intercessionem implorari, quippe qui à no-
 bis seiuncti nec desideria vota; nostra scire, nec
 preces nostras audire queant. Postremo Sanctos
 pro nobis orare, aut Deum aliquid illorū tribuere
 precibus negant, ideoque ab hominibus non esse
 inuocandos pertinaciter asseuerant. Hæ sunt eo-
 rum ficulnæ rationes & prorsus friuolæ, quas re-
 fellere ac funditus pessundare non magni est la-
 boris. Tragicè admodū vociferantur, sese gloriæ
 Christi asserendæ Zelo motos præter hæc nihil in
 hoc negotio spectare. Plausibilis sanè fucus, &
 qui merito si res ita se haberet, mouere posset ani-
 mos pietati deditos, sed quam falsâ sit horum opi-
 nio ex his quæ dicturi sumus satis (vt spero) pate-
 bit. Sententia est omnium rectè sentientium, Bo-
 num hoc à sua habere natura, quod sui ipsius (vt
 ita loquar) sit diffusiuum, & quo res aliqua meli-
 or sit, eo plus sese in omnes diffundat. Itaq; cum
 ipse Deus sit summum bonum omniumq; bono-

rum

DEDICATORIA.

rum fons & origo, quo eius bonitas latius se extē-
 dit & in creaturas largius diffunditur ad nostræ
 salutis auxilium & adiumentū, eo sane efficacius
 illius maiestatem, gloriam, pietatem & gratiā sen-
 tire possumus. Quod verò tantopere Zelum asse-
 rendæ gloriæ Dei prætexuerunt in hac parte fidei
 nostræ Catholicæ oppugnāda, quod scilicet male
 illos haberet, quod nos relicto Christo vnico me-
 diatore quæreremus salutem nostram in creatu-
 ris, vel quasi illis ascriberemus & accepta ferrem⁹
 quæ à Deo nobis sunt donata, & creaturā pro crea-
 tore coleremus, merum est diaboli figmentum.

Eadē opera possent damnare omnes qui in mor-
 bis aut egritudine constituti ad herbas & pharma-
 ca confugiunt, tanquam etiā relicto Deo & Chrī-
 sto ad creaturas confugerent & creatore deserto à
 rebus conditis & creatis salutem sperarent, eaque
 re Deum honore suo debito priuarent, quod quā
 absurdum sit nemo ignorat. Nullum equidē opi-
 nor tam stolidum esse quin si quid opis aut rele-
 uaminis ex viribus herbarum aut efficacia, phar-
 macorum cōsequutus fuerit, admiretur plurimū
 ea in re Dei immensam bonitatem, clementiam
 & pietatem qui non per suam maiestatem tantū,
 non per Angelos solum aut homines, sed etiam
 per herbas & ceteras creaturas opem mortalibus
 præstet, hoc est non solum virtutem suam diffun-
 dat in Angelos & homines, non solis Angelis &
 hominibus communicet, sed & vilioribus (si mo-

* * iij

do

EPISTOLA

do quid in Dei operibus vile dicendum sit) creaturis. Itaque sicuti Diuina maiestas eiusq; immensa bonitas eo magis elucescit, quo sese ad salutē corporum creaturis magis communicat, Sic quoque in hoc nostro negotio tantum abest vt gloria Dei extenuetur aut obscuretur, si nobis salutaria tam animæ quam corpori præstet per preces ac sanctorum intercessionem, vt etiam hinc magis inclarescat & omnibus manifestior reddatur. Hoc ita se habere, videlicet quod ea quæ Sanctorum per Dei gratiam nobis orationibus præstantur, non ipsis sanctis sed Christo auctori ascribantur illique soli honor & gloria attribuantur, vel ex Responsorio (vt vocant) illo, quod in sanctorum festiuitatibus Martyrum canitur, satis claret. Te mirabilem in Sanctis tuis Rex regum collaudamus: tua opera Christe, tua miracula prædicamus: A quo quasi lucidissimo fonte, omne quod in Sanctis est virtutis, dimanauit. Tua quippe est, virtus & fortitudo plebis tuæ. Tu benedicendus, tu laudandus in illis es. Similiter & de Sanctis Euangelistis quoq; omnē gloriam Deo ascribens in hæc verba clamans erumpit, Tua sunt hæc Christe opera, qui Sanctos tuos ita glorificas, hinc laus hinc gloria tibi Christe resonet in sæcula. Facile declarat Ecclesia his paucis verbis, an Deum honore suo spolient Sanctorum preces pro nobis, & nostra ad illos supplex oratio, cum sane hinc Dei gloria illustrior reddatur, & claritas ab omnibus mortalibus cognoscatur,

DEDICATORIA.

tur, vtpote cum omnia quæ nobis sanctorum precibus contingunt soli Deo ascribantur, & inde illi gloria tribuatur. Non tamen diffiteri possum quin superstitione multa, Episcoporum negligentia ac Pastorum oscitantia irrepperit inter homines, sed hanc perpetuo detestata est ac detestatur Catholica Christi Ecclesia, vt satis suis reformationibus ostendit sacra Tridentina Synodus. Neq; hic aut excusare vulgi fidem aut mores volo, neq; superstitionem oppugnare hic est animus, sed ostendere cupio Ecclesiæ fidem circa Sanctorum cultum & inuocationem, sanam & veram esse doctrinam, neq; hac in re quicquam gloriæ Dei derogari aut detrahi verum eam magis etiam illustrari. Non ergo hic prætextus vrit Satanam, qui per suos ministros ac organa tantopere fidem hanc euertere prorsus conatur, latet sanè alius anguis in herba, licet gloria Dei occultetur istud venenum. Nulli dubium est vero ac pio Christiano, Apostatas hosce Diaboli esse ministros & Antichristi certissimos præcursores, ideoque quicquid agunt, scribunt aut loquuntur, omnia hæc agere ad præscriptum sui magistri. Et licet ministri sint principis tenebrarum tamen vt facilius infirmis in fide & incautis, fucis suis imponant, in Angelos se lucis transfigurant, & fingentes se miro asserendæ gloriæ Christi & ab iniuria illi facta vindicandi Zelo ardere, huiusmodi pijs in speciem verbis, animi conceptum tegunt, sed longe aliorum animus illorum spectat, & alius

EPISTOLA

est scrupus occultus qui tam ipsum Satanam quã eius ministros grauius torquet. Etenim si res hæc tam impia foret ac execranda, si tanta mediatori vnico Christo fieret iniuria, non sane Satanus totis hanc viribus tam acriter oppugnaret, neq; huius ministri talem operam in hac re pessundanda & stirpitus euertenda nauarent, cū perpetuo Christi gloriæ aduersetur Satanus atque ipsum imitetur qui sunt à parte ipsius. Verum è contrario omnem moueret lapidem vt hæc in Christum iniuria facta tecta; maneret. Quid verò illud sit quod sub hac ouina pelle lateat, paulo post dicemus.

Satis ergo spero ostendi orationes & Sanctorum pro nobis apud diuinam maiestatem intercessiones, & beneficia pro nobis à Deo impetrata ac nobis donata, nostras quoque ad illos pro huiusmodi ardentibus preces, non obfuscare, sed magis Dei gloriam illustrare, non Christum suo honore & priuilegio spoliare, sed omnibus ea notiora fieri, cum ea omnia quæ nobis Deus per sanctos suos largiatur, agnoscamus & palam profiteamur, nos non à sanctis tanquam donatoribus hæc accipere sed à Deo nobis dari per sanctos, tanquam per instrumenta quædam, vt caput Sanctorum Christus per sua membra glorificetur & honoretur. Quod palam profiteretur Ecclesia cum in omnibus orationibus solennibus quas collectas vocat vbi Sanctorum orationibus quicquam populo fidei dari orauit, semper adijciat in fine clausulam hanc,
Per

DEDICATORIA.

Per Dñm nostrum Iesum Christum &c. Videlicet agnoscens si quid nobis tribuatur per sanctorum intercessionem, id à Christo dari & illi soli acceptū ferri. Quod vero qui carne soluti sunt & cū Christo iam agunt, veneradi à nobis sint, facile quiuis intelliget, si animo suo infixerit, quæ sacræ literæ nos doceant de mutuo honore, quo alter alterum iubetur præuenire atq; afficere. Si eos iubemur honorare qui corpore isto misero & peccatis obnoxio adhuc grauantur, quid honoris putas illis à nobis esse tribuendum, qui licet sint cõmembra nostra, tamen ab hac ærumnosa vita absoluti cum Christo æterna foelicitate potiuntur? Cur ab hominibus non essent honorandi, quos Deus ipse immenso in coelis cumulauit honore? Si quis (inquit) mihi ministrauerit, honorificabit eum pater meus qui est in coelis. An impiè nos facturos existimabimus, si imitatores extiterimus Dei patris? Honorandi igitur sunt plurimum, quia scriptura clamat illos esse diuinos, deiformes & homines plane deificatos, dum hic in terris vitam agerent sanctificati sunt per maxima illa & pretiosissima dona, quibus Deus pro sua miseratione eos ornare dignatus est. Post vitam verò hanc mortalem, sublimati sunt & exaltati ad solium gloriæ eius, tam ineffabiliter vnum effecti sunt cum Deo, vt nihil intus, nihil foris, nihil in natura, nihil appareat in operatione eorum, quã Dei gloria, Dei proprietates, maiestas & virtus. Et quis hoc dignè ani-

EPISTOLA

mo posset cōprehendere, quis verbis eloqui? Non sunt iam amici aut electi, aut vt Paulus dicit à lōge aspiciētes, sed iam effecti domestici Dei, & speculatores gloriæ maiestatis eius, iam facti conformes & consortes imaginis filij Dei: Neque iā amplius cohæredes Christi in spe, sed possessores cum ipso omnium bonorum quæ Dei sunt. Vnū sunt cum Christo si statum honoris illius spectemus, dicit siquidem, Volo pater vt illi quos dedisti mihi sint mecum vt videant claritatem meam quā dedisti mihi. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis, vt sint vnum sicut & nos vnū sumus. Christus post mortem illam ignominiosam crucis, clarificatus est à patre claritate quam habuit apud patrem priusquam mundus fieret. Et hanc suam claritatem & gloriam dedit sanctis, vt post illorum mortem ipsi sint eodē loco vbi Christus est, hoc est, in eodem statu gloriæ. Volo (inquit) pater vt ibi ego sum illic sit & minister meus, id est, ad eundem admittatur gloriæ thronū, sic immortalis fiat, sic impassibilis, beatus, fulgens, triūphās in gloria non iam humana sed diuina, sicuti ego. Si quis audire cupiat quomodo Sancti cū Christo collocati sint in vno eodemq; honoris loco, audiat Christi hac de re sententiam. Qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici & sedi cum patre meo in throno eius. Hæc cum ita sese habeant quis hosce honorandos esse non censeat, nisi qui prorsus inuideat illorum gloriæ

&

DEDICATORIA.

& fœlicitati quibus à Deo donati sunt? Quod verò nos irrideant irridendi ipsi maximè aut potius deplorandi, quod frustra Sanctorum intercessionibus interpellamus, quippe qui à nobis seiuncti & in alia vita agentes intelligere nequeant aut vota nostra, aut audire preces nostras, ignorare videtur ineffabilem illam vnionem qua deus ipse sanctos sibi vnuit, coniunxit & diuinæ suæ naturæ participes effecit. Vt autem ea vnio bene ab omnibus intelligatur, diligenter consyderandus est ordo cęlestis illius Hierusalem ciuitatis Dei. Vnum sunt Deus, Christus & Sancti, veruntamen quodā ordine certo. Siquidem Deus fons & origo est, ex quo & per quem omnia, sicuti etiam Christus diuinæ suæ naturæ ratione: Ratione autem suæ naturę humanę licet minor sit Deo, tamen per vnionem illam hypostaticam factus est vnum cū Deo. Tertio loco post Christum, existunt Sancti, veluti secundo geniti fratres Christi, cohæredes & vnum cum illo effecti, sicut membra vnum sunt cū suo capite, idque communicatione eiusdem spiritus, eiusdemque voluntatis, adeoque vnum cū Deo. Quia spiritus Dei est in ipsis, virtus quoque gloria omniaque quæ Dei sunt & Christi, ipsis sunt communia & communicata, per arctam illam & indissolubilem charitatem qua Deo coniunguntur. Ipsi præterea toti in Deo, haud secus quam carbo aliquis sit in igne, & ignis totus in carbone, simul que cum Christo eandem vnctionem, eandemq; regiam

EPISTOLA

regiam maiestatem, quæ in ipso est possident, aliter tamen quam ipse Christus. Omnia tamen hæc habent ex gratia & misericordia, per mediatorem nostrum Christum Iesum, & ipsius meritum, ut Deus sit origo & fons omnium, omniumq; gloria, Christus vero mediator inter Deum & homines, caput Sanctorum atq; seruator. Et ne quis putet me hæc comminisci & ex proprio fingere cerebro, depromam ipsius Christi Iesu hæc asserentis verba. Rogat cœlestem patrem suum apud S. Euāgelistam Ioannem hunc in modum. Rogo pater ut omnes vnum sint, sicut tu pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis vnum sint. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis, ut vnum sint, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis & tu in me ut sint consummati in vnum & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Verba hæc Christi cœlesti consolatione plena, satis declarant Sanctos post hanc vitam non voluntate & amore vnum esse cum Christo, sed naturali vnione per gratiam illis communicatam & impertitam, ut quemadmodum Christus viuit per patrem, ita & Sancti viuunt per Christū, sintque conformes imaginis filij Dei, ut sit ipse primo genitus in multis fratribus, ytrique tamen tam ipse Christus quam sancti iuxta humanā naturam secundum omnium virium capacitatem, Deificati. Cum itaq; ex ipsius Christi verbis liquet Sanctos cum Deo vnitos ita esse, ut non solum voluntate

DEDICATORIA.

tate & amore vnum cum eo sint, sed & natura ipsa, quid quæso ignorare possunt quod vel ad Dei vel ad eorum gloriam pertinet? Quid est in diuina natura, quod non Sanctis Deus ipse communicat, qui illos vnum cum seipso effecit & diuinæ suæ naturæ participes reddidit? Eant nunc Antichristi illi præcursores, & simulent sese quantum voluerint Christi velle gloriam asserere, cum ipsi Deo limites, non absq; graui sacrilegio præscribere conentur, quos vltra, Sanctis non liceat quæ velit tribuere. Insignes sanè (si Dijs placet) assertores gloriæ Christi, qui illum arctare ita volunt ut pro sua voluntate non liceat illi quæ velit & polliceatur explere. Sane quantum in ipsis est, vincula Christo iniiciunt, ac Deo leges præscribunt, & tamen venditāt se miro artificio pro assertoribus gloriæ Dei. Væ tibi ò Lucifer cum tuis, qui oblitus casus tui, iterum vis ascendere & similis esse altissimo, & id quidem rectori, sed sceleratori superbia. Malè te habet, quod aperta via Deum sede sua extrudere nequueris, nunc per insidias & speciosis titulis id conaris. Verum hac via nihil etiā efficies irritusque futurus est omnis conatus tuus, Super aspidem enim & Basiliscum ambulabit & conculcabit Leonem & Draconem. Porro quibus tam impossibile & ἀδύνατον videtur, Sanctos in alia vita agentes & à nobis longo locorum interuallo disiunctos, posse aut scire vota & desyderia nostra, aut audire preces nostras, illi meminisse deberent

EPISTOLA

deberent non minus hoc esse *ἀδύνατον* secundum naturam humanam, ut homo aliquis nosse posset quid agatur aut dicatur secretò & sine arbitris vbi non est præsens, idque loco longè remoto & procul ab ipso dissito, quam ut sancti in cælo cognoscant quid nos hic agamus, aut ab illis petamus, & tamen diuina voluntate hoc contigisse, sacra nos docent literæ. Scriptum est 4. libro Regū cap. 5. Elisæum Prophetam scisse quid suus minister Giezi cum Naam principe militiæ Syriæ tractasset, quid cum eo locutus fuisset, tametsi præsens non fuerit, & ab illo loco vbi hæc contigerūt procul dissitus. Ita enim negantem conuicit. Nōne cor meum in præsentem erat, quādo reuersus est homo de curru suo in occursum tui? Nunc igitur accepisti argentum, & accepisti vestes, ut emas oliueta, & vineas & oues & boues &c. Quis Elisæo absenti hæc scire & nosse dederat? Capite verò sequenti, habes euidentius multo ad sententiā nostram roborandam exemplum. Rex (inquit Scriptura) Syriæ pugnabat contra Israhel, consiliūq; iniit cum seruis suis dicens, in loco illo & illo ponamus insidias. Misit itaq; vir Dei (Elisæus nempe) ad Regem Israhel, dicens: caue ne transeas in locum illum quia ibi Syri in insidijs sunt. Misit itaq; rex Israhel ad locum quē dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum, & obseruauit se ibi non semel neque bis. Conturbatumq; est cor regis Syriæ pro hac re, & conuocatis seruis suis, ait, Quare nō

indica-

DEDICATORIA.

indicatis mihi, quis proditor mei sit apud Regem Israhel? Dixitq; vnus seruorū eius, Nequaquā Domine mi Rex, sed Eliseus Propheta qui est in Israhel, indicat regi Israhel omnia verba quæcunque locutus fueris in conclaui tuo. Vides hic prophetam vidisse & nouisse absentem, quod secundum naturam humanam impossibile omnino erat. Et quis prophetæ hæc indicabat, nisi spiritus Dei quo donatus erat? Et Sanctos qui natura vnum cum Deo sunt, & de spiritu Dei viuunt negabimus huiusmodi scire posse? Reuera quicquid sanctis aut pijs datum est gratiæ in hac vita, parum est, imo nihil est, si cum eo gratiarum & donorum cumulo conferatur quo donati à Deo sunt in vita cælesti. Vides P. R. quantopere extenuare cupiant lupi illi graues, præmia illa quæ Sancti consecuti à Deo sunt, quæ tam magna, tam ampla sunt, ut scriptura neget vel oculos mortales maiora vidisse, aut aures audisse, aut in corde humano posse comprehendere. Et cum Paulus affirmet, id quod in præsentem est momentaneū & leue tribulationis, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operari in Sanctis, isti Censores, volunt Sanctos in cælis tanquam in carcere reclusos, & ab omni rerū humanarum cognitione abactos, otiose desiderare. Nullum (opinor) negaturum tam impossibile esse ut Angeli in cælo Deo præsentem scire possint & exploratum habere, quid apud mortales agatur, quidue ab illis desideretur, quam ipsi sancti. Et ta

meu

EPISTOLA

men Christus in Euangelio affirmat gaudium esse in cœlo Angelis ibidem existentibus, super vno peccatore in terris pœnitentiam agente. Si ergo Angeli in cœlo agentes norunt pœnitentiam peccatorum in terra agentium, & inde illis fit gaudiũ magnum, cur hoc de Sanctis non est credendum, qui in eodem cœlo cum Angelis versantur & in eadem cum illis sunt conditione? Angelos etiam in cœlis existentes nosse vota & desideria hominũ in terris versantiũ satis ostendit Angelus Gabriel, qui Danielis Prophetæ desideria se scire protestabatur. Hæc satis responsa sint tribus illorum argumentis prioribus, ad reliqua tria confutanda, videlicet, Sanctos non orare pro nobis, neq; Deũ illorum precibus quicquam nobis tribuere, ideoque nec à nobis implorandos esse, nihil aliud adducam, quam totius orbis testimonium, quam verum omnium sententiam, Historiographorum omnium affirmationem, consensum deniq; omnium sæculorum. Tanta siquidem copia verorũ miraculorum, magna liberalitate mortalibus exhibitorum quæ in memorijs Sanctorum continetur, Deus istorum somnia & argumenta inualida sic confutauit, pessundedit atq; prorsus explosit, vt mirer illos vel os aperire audere. Satis ea quæ ad Diuorum altaria vsque adhuc suspensa videntur & indicia sunt fanitatum à Sanctis humano generi impetratarum, illos mendacij arguunt. Et sane similes isti sunt Phariseis, qui cum miracula

DEDICATORIA.

cula Christi obscurare aut negare non possent, dicebant eum per daemonis potestatem illa patrare, & facere: Sic & nostri temporis Pharisei, qui ipsa miracula tot testimonijs conuicti negare nequeunt, aut ab hominibus confictos fingunt morbos, aut Magica vel diabolica virtute, miracula perpetrata affirmant. Mentior si non insignes illi Magdeburgici Centuriones, corruptores & deprauatores veritatis historiceque fidei, Diuum Martinum Magum appellant, ob eximias quas Deus per illũ operari dignatus est virtutes. Ita isti Antichristi præcursores quærunt (scilicet) gloriam & Dei honorem, ardenti Zelo adducti. Non tamen eo inficias quin multa his sint admixta quæ paruam merentur fidem, sed de illis loquor Sanctorum virtutibus, quæ nobis ab authoribus probatissimis tradita & relicta sunt, qui aut ipsi ea coram viderunt: aut à fidissimis testibus illa acceperunt. Bene & prudenter ait Erasmus, nullum tam reperiri posse impudentem qui dicere audeat omnia illa esse vana & conficta, quæ nobis à tam probatis authoribus sunt tradita, & omnium sæculorũ consensu confirmata. Explosis ergo Satanæ & ministrorũ eius argumentis, videamus, cur tam ipsi quàm suis etiam, hæc Apostolica doctrina tantopere displiceat. Quod ad ipsum Satanam attinet, duas opinor esse causas. Prima quidem est, quod diabolus admodum superbus est ac rex (iuxta scripturam) super omnes filios superbiæ, & agrè admodũ

EPISTOLA

dum ferre potest, quod toties ab Ecclesia in triumphum ducatur, videlicet quoties annui Sanctorum natalitij dies in Ecclesia aguntur, atq; illorum vita & res gesta publicè recitantur. Nam hoc vrit illum supra modum, quod ipse tam vafer, tam potens, & qui quondam omnibus imperabat, nunc à Martyribus, virginibus tenellis & pueris tã turpiter vincatur, quod omnes infidiæ, technæ, doli, tentationes contra illos, nihil illi attulerint præter dedecus & magnam infamiam. Quod deniq; neque horrendis tormentis infirmam illam humanam naturam ad se deflectere atque à Deo auertere nequiverit. Quam putas insanire ipsum & invidia torqueri, quoties Ecclesia cum summo iubilo ac lato triumpho in festis Sanctorum Martyrum hunc hymnum Deo concinit.

Sanctorum meritis inclyta gaudia
Pangamus focij gesta que fortia,
Gliciscit namq; animus promere cantibus
Victorum genus optimum.

Hi sunt quos retinens mundus inhorruit,
Ipsam nam sterili flore per aridum
Spreuerunt penitus, nec piguit sequi
Te, rex Christe, per ardua.

Hi pro te furias atq; ferocia
Calcarunt hominum sauaq; verbera,

His

DEDICATORIA.

His celsit lacerans fortiter vngula
Nec carpsit penetralia.

Caduntur gladijs more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia.
Sed corde his tacito mens bene conscia
Conseruat patientiam.

Quæ vox quæ poterit lingua retexere
Quæ tu Martyribus munera præparas?
Rubri nam fluido sanguine, laureis
Ditantur bene fulgidis.

Neque sine causa est quod dies quibus è seculo
excefferunt & hac vita mortali defuncti sunt, nõ
mortis dies Ecclesia, sed dies natalitios, triumphos
ac trophæa appellet, vti in hoc hymno videre est.

Ob hoc precatu supplicij
Te poscimus pijsime
In hoc triumpho Martyris
Dimitte noxam seruulis.

Et iterum.

Aurem benignam protinus
Appone nostris vocibus,
Trophæa sacra pangimus
Ignosce quod deliquimus.

† ij

Et rur-

EPISTOLA

Et rursum Sanctarum virginum mortis diem festum dicit Ecclesia esse trophæum. His & similibus vocibus ab Ecclesia in triumphum ducitur Satanas quotidie, qui semel cuperet abolitis Sanctorum omnium meritis gloria potiri & hoc tanto dedecore solui: Nam quo fortior ac robustior hostis ab imbecilli fuerit superatus, eo ad robustiorem dedecus maius, ad imbecillum vero gloria maior accedit. Altera vero causa est multiplex utilitas quæ inde ab hominibus capitur. Discimus hinc laudare Deum non in se solo, sed & in sanctis, in quibus gratia & potentia eius tam mirabiliter effulget. Discimus Deum (contra multorum blasphemias) impossibilia non præcepisse, sed qui legem præceptorum dedit, dare etiã benedictionem, qua præcepta seruare possumus. Discimus quam bene gratia Dei vsi sunt Sancti, & quid gratia Dei in homine efficere potest. Postremo nostra fides hinc admodum roboratur, spes confirmatur, & charitas magnum sumit incrementum. Nam præcedentia Sanctorum præclara facinora, posteriorum animos impellere atq; incitare solent. Hæ sunt præcipuæ causæ cur Satanas tantopere hanc doctrinam Apostolicam oppugnet, eamque funditus euertere tanto studio conetur. Quod verò ad ministros illius & cooperarios attinet, hæc etiam est causa. Tenebriones isti spiritu sui regis pleni, animaduertunt Sanctos in summo esse & fuisse apud omnes honore, & cum ipsi sint homi-

DEDICATORIA.

homines honoris cupidissimi, quique præter humanam nihil venentur gloriam, & cum nihil in sese conspiciant virtutum, quibus sancti clari & celebres mundo effecti sunt, tamen appellari sese Euangelistas, Apostolos, Helias & ministros Dei ab omnibus cupiunt ac ambiunt, neq; tamen ea via ad huiusmodi, qua Sancti progressi sunt peruenire illis lubet: Breui & scelesto compendio ad id quod ambiunt sese posse grassari, sperant, vide licet, si Sanctos omnes cælo deturbatos & in ordinem redactos sub pedibus suis conijciat, & ex auctoritatis arce, quam hæctenus apud omnes obtinuerunt infra se detractos ponant, affirmando illos errasse, proprijs meritis confisos cælum voluisse conscendere, operibus bonis Christi meritum extenuare voluisse: Denique nihil spiritus in illis fuisse, scripturas non intellexisse, & Postremo ranas esse Ægyptiacas. Hæc est potissimum causa cur tantopere & gloria Sanctorum ac gratiæ, qua Deus illos donauit, inuideant, cur in illorum sanctissimam vitam, tam acres & iniqui sint censores, cur omnia arrodant ac mordeant, cur optimè facta pessimè interpretentur. Ego sane P. V. cum videam his technis fucis atq; in speciem pijs verbis, multos non admodum acris ingenij decipi, & ex ignorantia quadam hanc Apostolicam doctrinam ab huiusmodi seductis hominibus contempni, non potui mihi temperare quin arrepto calamo, quid Apostoli & Apostolorum discipuli hac de re

EPISTOLA

nobis tradiderūt & quo pacto ea quæ ab ipsis tradita sunt, in hæc nostra tempora inuariata descenderunt annotarem, & in ordinem certum redigerem, vt omnes intelligere possint hanc procul dubio doctrinam, esse Apostolicam traditionem, nõ turpis lucri gratia in Ecclesia aut tolleratam aut nuper excogitatam, sed ab ipsius Ecclesiæ incunabulis, tanquam sanam & veram doctrinam traditam fuisse & institutam. Et hac quidem in parte multis parasangis euadimus aduersarijs nostris superiores, quod quæ Ecclesia nobis credenda proponit docetque, referri possint ad ipsos Apostolos aut ad Apostolorum discipulos tanquam primos authores, & vniuersi orbis consensu ac professione sint confirmata: Aduersariorum verò nostrorum paradoxa, non ad Apostolos neq; ad Apostolicos viros possint referri, verum aut ab ipsis sint nuper excogitata, aut ab Hæresiarcha olim damnato, mutuata, neque orbis totius consensu firmata, sed in obscuro aliquo angulo vix recepta. Et quandoquidem res ista quam tentavi multorum inuidiæ exposita sit, multosque sit Momos ac irrisores habitura, opus est mihi Pater Reuerende Patrono aliquo, qui gratia, autoritate, eruditione atque religione apud omnes præstet, qui nostrum laborem in tutelam suam accipiens, ab illorum moribus defendat ac tueatur. Verum difficilis nõ fuit mihi iste labor, cum tua amplitudo, in quam hæc omnia concurrunt, tam è vicino sese nobis

offe-

DEDICATORIA.

offerat. Religio sanè tua (absit adulatio, veritatè enim dicam) tam insignis semper fuit, vt in omnibus ferè Monasterij tui functionibus, quas magna cum laude gessisti, semper altiora visus fueris promereri, atque multis annis antequam consecutus esses Abbatialem dignitatem te dignum ea reddideris. Sanctè enim & religiose Monasterij tui tyrones primum instituisti. Ægros deinde ac valetudinarios piè ac commodè tanquam Christi membra tractasti, Adhæc fidus ac liberalis fratrum tuorum œconomus fuisti, Postremò negotia etiam prophana quæ ad præposituram Monasterij tui spectant, magna cum ingenij dexteritate gubernasti. Eruditione verò tua, longè & nostrū & aliorum ferè omnium iudicum superas. Nam cum elapsa ætate venissem amplitudinem tuam salutatū, & essem humanissimè ab illa susceptus, præsensque esset R. Pater Dominus Abbas Dunèsis cum aliquot canonicis, mentio incidit de operibus D. Hieronymi Romæ excusis, allato codice tuo iussu, mihi legendi publicè præfationem editionis deferebas, ego vero honoris gratia recusabam, tum tu arrepto libro præfationem corà omnibus, tam doctè, tanta cum grauitate perlegisti, vt ego cæteri que multum inter hæc admiraremur, quomodo fieri potuerit, vt tu qui tam multis prophanis negotijs districtus distractusque fueris, tantum temporis potueris suffurari quod literarum tantarum cognitioni tribuere quiueris. Authori-

† iij

tas

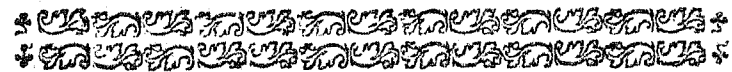
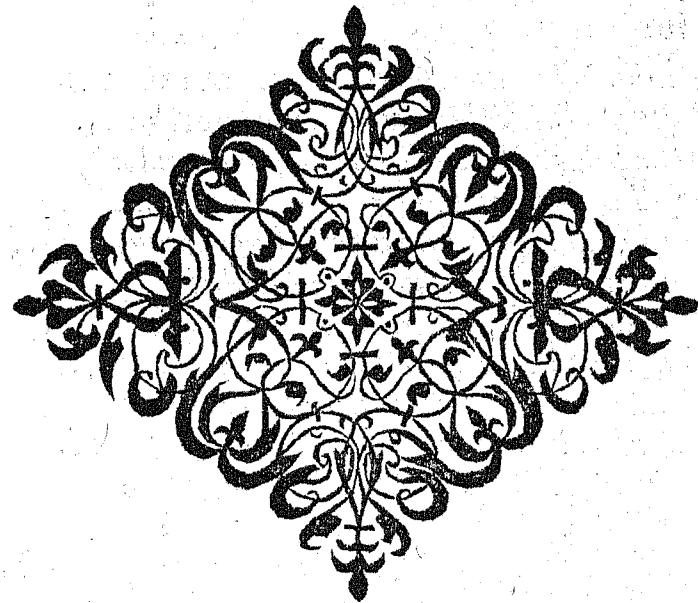
EPISTOLA

tas verò tua tanta est, vt inter nobilissimas totius Flandriæ Abbantias, primatum veterrimo priuilegio obtineas. Gratia verò tantum potes, vt nullus ferè sit, quin speret Monasterium S. Petri te præside florentissimum futurum. Pietatem tuam satis declaras, cum difficillimis hisce temporibus tam magnificè templi tui exquisitissimas aras & insignia ornamenta, per Calvinistas contracta, tantis impendijs reparas. Sed potissimum illam toti orbi manifestam clarissimo atq; saluberrimo exemplo reddis, cum reformationem nuper in vestro Monasterio inchoatam tanta diligentia atq; discretionem prouehas atq; ad effectum perducere gestias, adeo vt Reuerendam vestram personam in illa obseruanda primam exhibeas, & vt pius antesignanus, fratribus tuis facem præferas atque viam ostentes. Liberalitatem tuam in studiosos ego abundè testari possem, quippe qui in me munificus admodum fueris. Eleemosynas tuas in pauperes, afflictos & miseros enarrabit omnis Ecclesia. Et quod maius est his omnibus, in tanta auctoritate atque amplitudine nullum tibi supercilium, nullus fastus est. Non ergo mirandum est si diuina prouidentia, T. R. P. ad illam amplissimam functionem quàm tot modis promeritus es, promouere voluerit. Ego sanè P. R. firma spe (cum Diuo Paulo) in Domino Iesu confido quod qui cepit in vobis opus bonum perficiet vsque in diem Christi Iesu. Paternitatem vestram pro nobis

DEDICATORIA.

bis orantem incolumen seruet Deus. Vale & Garetium illorum albo inscribas qui tibi sunt addictissimi. Gandau ex Monasterio nostro Filiarum Dei
11. Martij, 1570.

FINIS.

In librum Domini Ioannes Garetij

Theologi eruditissimi de Sanctorum

Inuocatione carmen

M. Hauwelij.

Dulcis spes patriæ, & terræ modo magna Brabâtæ
Gloria, & æternum sacris decus addite Musis
Garetij facunde, iterum tua maxima cura
Ingenijq; labor studijs crescentibus æuo
Diuinum largitur opus, tua prompta voluntas
Nititur afflictis bene dum succurrere rebus.
Nam prius ardentis describens pignus amoris,
Quod Deus extremo moriturus sine reliquit.
Non aurum aut gemmas, oriens quæ munera, mittit
Lucida, sed sese, se ipsum mirabile dictu
Sese quantus erat, vero se corpore nostris
Insinuans animis, satians nos sanguine vero,
Illud non oculi quamuis, sensusue capeffant,
Omnibus indubitata fides te facta Magistro est.
Quin etiam magno Missæ miracula, plausu
Abdita, diuini & ritus sollennia multis
Ambigua, heu, nimirum ambigua, hoc ni tempore fulta
Purius Eoi radiarent lampade Phæbi.
Sed vestro ingenio, vestro sed, Maeste, labore
Garetij: omne tuo debemus id omne fauori:

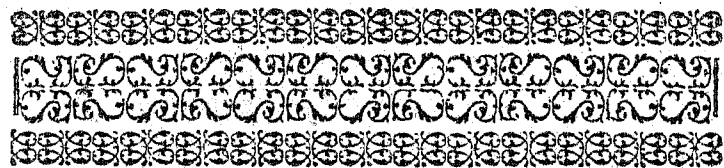
Ipsum

Ipsum lute etenim clara quod cernere verum est
Confirmat veterum constans sententia patrum.
Inde quoq; antiquam spirantia religionem
Edidit, d. tua sancta fides oracula nobis
Queis Pythij aut Clarij cædant responsa Deorum
Nempe pijs precibus viuorum, nempe solutis
Exequijs, aliquid decedere numinis iræ,
Placariq; Deum facilemq; ad vota venire,
Ut vita requiem functis, ut detq; quietem:
Nec contentus adhuc, maioribus ingressurus
Passibus, æthereos proceres cæliq; senatum
Et nostri superis quæ cura sit anxia diuis
Ut nostras videantq; preces & verba benigni
Percipiant, faueantq; pijs, & vota secudent,
Æternum miserisq; patrem, & mortalibus agris
Concipient, iustam valeant ut numinis iram
Criminibus quæ supplicia & sunt debita nostris
Flectere vel factis veniam impetrare proteruis,
Non minus eximio describis, ut ante, libello.
Quæ neq; iure fidem mereantur scripta minorem.
Scilicet è cælo nos exaudire negatum,
Et modo Lethæos verum est hausisse liquores,
Aut rerum oblitos vacuos considerare cælo
Seu rigidis similes nulla pietate moueri
Cantibus, & silices imitari pectore duras:
At quondam in terris cælum percurrere mente,
Et superas poterant animo conscendere sedes,
Tunc hominum quando miserati sepe labores
Cura fuit medijs agros ex faucibus Orci

Eri-

Eripere & tristes precibus depellere morbos.
 Quam potius verum est cum nunc lucentia stellis
 Tempa colant, habitentq; arces fulgentis Olympi
 Vnde queant totum superi despiciere mundum,
 Presentesq; Deum presentem contemplanturq;
 Assiduo aspectu saturentur lumina vultus,
 Diuini vultus, ex quo ceu fonte perenni
 Omnis cognitio rerum & sapientia manat,
 Scire equidem nostras audire & tangere curas.
 Quinetiam iusto cum gens suffusa rubore
 Mortalis, diri sceleris sibi conscia summum
 Compellare patrem metuit lucemq; refugit
 Diuinam, solis quæ lumina clara retundit.
 Tum precibus pariter corruptis crimine nullo
 Infantes meritisc; Deo Christoq; propinqui
 Auxilium prebent facilesq; boniq; vocati,
 Et regem nobis flectunt ad vota supremum.
 Quæ commissa pijs monstrabunt omnia Chartis
 Gareti responsa patrum collecta labore
 Tantum da facilem lector monitoribus aurem
 Cælicolum temere & ne dedignere fauorem.

FINIS.

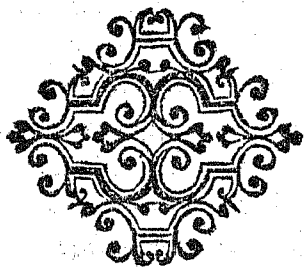
Elegia Caroli à Marca, in commen-
 dationem libri D. Ioannis Garetij.

VT nunquam Deus alme tuã sub gurgite mergi,
 Sit licet vndarum turbine quassa ratem
 Suffers? vtque tuum nunquam pie pastor ouile
 Deseris, vt rapidis sit fera preda lupis?
 Quæ modo sub pedibus tantum non trita iacebat
 Candida, cum vèra relligione, fides,
 Quæque diu tristi tenebrarum mersa barathro
 Delituit, fœda pressa sub illuue,
 Emicat, & totum longe diffusa per orbem
 Clarius æthereo lampade, aperta nitet.
 Vndiq; quos cæcus iam pridem inuoluerat error,
 Conuersi purè pristina sacra colunt.
 Pnèumatis affulsit doctorum gratia sancti
 Ingenium, lapsos quo reuocent animos.
 Quos inter crebro populi versatur in ore,
 Laudibus & nomen fertur in astra tuum,
 Gareti, grudiæ non infima gloria gentis
 Doctrina ingenio iudicioq; potens.
 Ante licet, fœdè impietas quos falsa ligarat,
 Insigni duos solueris arte nodos:
 Acrior insurgis studijs maioribus instans

Per-

Perfecta niteat quo tuus arte labor.
 Vnus adhuc tantum restabat scrupulus (eben)
 Multorum indignè saucia corda tenens
 Quid purè ad Superos effusa oratio preste
 Ætherei resident qui super astra poli,
 Vt iustam à nobis offensi numinis iram
 Auertant, mira hic dexteritate doces.
 Siquid erat falso quod controuertere posset
 Impius, excusis iam omne patet, nebulis
 Vnde tuos nunquam Gareti æquare labores
 Posteritas grata sedulitate queat.
 Donec erit constans legis fulcita columnis
 Relligio, viuet nominis aura tui.
 Tu summa æterni Iesu sapientia patris,
 Lux sine qua mundi lumina luce carent
 Effice vt implicitum cecis erroribus orbem
 Extricet in lucem quod modo prodit opus,
 Fulciat inque fide stantes, ex parte labantes
 Erigat, erectos & super astra uehat.

FINIS.

Ad Ioannem Garetiū Theologū
 prestantis. Epigramma Philippi Stop
 pelaerij Gandauenfis.

NI te plus anima, toto plus corpore amarem,
 Te odissem toto corpore, teque anima.
 Nam tibi amicorum tanta est modo copia, non vt
 Hic, aut ille tuus, verum alij, atque alij
 Esse velint, omnes dextro quos lumine Musæ,
 Quosue fauente videt Cynthius ipse oculo:
 Vnde tibi Phœbi, Musarum & munera poscas,
 Vnde sales vatū, delitiaque legas
 Et tamen hîc à me (quod mirum est) hîc petis vltro
 Te partem nostri carminis vt faciam.
 Quid? genioe meo hoc tribuam, vestroue fauori?
 Dispeream hoc vester nî facit omne fauor.
 Qui nostrum tanto victurum tempore nomen
 Inmiscet vestris, docte, voluminibus
 Quanto apud Æthereum pro nobis vota parentem
 Effusa ex imo corde ferent superi.
 Quod tu sed veterum nixus sudoribus, edis,
 Et facis vt quiuis audiat & videat.
 Ergo ego pro tanto quid reddam munere? nil est
 Quam vt te plus adamem corpore, plusque anima.

FINIS.

ASSERTIO

EX ORTHODOXORVM PATRV
TESTIMONIIS, APOSTOLICAM ESSE
traditionem, Sanctorum animas post mortem
in caelesti gloria Angelis esse similes, nostra non
ignorare, pro nobis orare, à Deo exau-
diri, & à nobis inuocandos.

IOANNE GARETIO D. Augustini Canonico,
& Gandavi Filiabus Dei à confessionibus, Auctore
Collectoreq; longè diligentissimo.

DEVS IPSE OMNIPOTENS.

ULTIPLICABO se- Gene. 26.
men tuum sicut Stellas Cæ-
li, daboq; posteris tuis vni-
uersas Regiones has: & be-
nedicentur in semine tuo
omnes gentes terræ, *ed quod*
obedierit Abrahâ voci meæ,
& custodierit præcepta meæ, & cæremonias meas, le-
gesq; seruauerit.

IDEM DOMINVS DEVS.

Dixit itaque Dominus Salomoni, Quia habu- 3. Reg. 11.
isti hoc apud te, & non custodisti pactum meum,
& præcepta meæ quæ mandauit tibi, disrumpens
scindam regnum tuum, & dabo illud seruo tuo.
Veruntamen in diebus tuis non faciam, *propter*

DE SANCTORVM

David patrem tuum: de manu filij tui scindam illud, nec totum regnum auferam, sed tribum vnam dabo filio tuo, propter David seruum meum, & Hierusalem quam elegi.

S. RAPHAEL ARCHANGELVS.

Thobi. 12. Benedicite Deum Cæli, & coram omnibus uiuentibus confitemini ei, quia uobiscum fecit misericordiam suam. Etenim sacramentum Regis abscondere bonum est, opera autem Dei reuelare & confiteri honorificum est. Bona est oratio cum ieiunio, & elemosina magis quam thesauros auri recondere, quoniam elemosina à morte liberat, & ipsa est quæ purgat peccata, & facit inuenire uitam æternam. Qui autem faciunt peccatū & iniquitatem, hostes sunt animæ suæ. Manifesto ergo uobis ueritatē, & non abscondam uobis occultum sermonem. Cum orabas cum lacrimis & sepeliebas mortuos, & derelinquebas prandiū tuum, & mortuos per diem abscondēbas in domo tua & nocte sepeliebas, ego obtuli orationem tuam Domino, & quia acceptus Deo eras, necesse fuit ut tentatio probaret te. Et nunc misit me Dominus ut curarem te, & Saram uxorem filij tui à demonio liberarem. Ego enim sum Raphael Angelus vnus ex septem qui adstamus ante Dominum.

IACOB PATRIARCHA.

Genes. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerunt patres mei Abraham & Isaac, Deus qui pascit me ab adoles-

INVOCATIONE.

2

adoleſcentia mea vsque in præſentem diem, Angelus qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis: & inuocetur super eos nomen meum, nomina quoque patrum meorum, Abraham & Isaac, & crescant in multitudine super terram.

MOSES PROPHEA.

Cur Domine irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti in fortitudine magna, & manu robusta? Ne quæſo dicat Ægyptij: callidè eduxit eos ut interficeret eos in montibus, et deleret è terra. Quiescat ira, et esto placabilis super nequitia populi. *Recordare Abraham & Isaac & Iacob seruorum tuorum, quibus iurasti per teipsum dicens: Multiplicabo semen uestrum, sicut stellas cæli, & uniuersam terram hæc de qua locutus sum, dabo semini ueſtro, & possidebitis eam semper. Placatusq; est Dominus ne faceret malum quod locutus fuerat aduersus populum suum.*

AHIAS PROPHEA.

Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego scindam Regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus. Porro vna tribus remanebit ei propter seruum meum David, & propter Hierusalem ciuitatē quam elegi ex omnibus tribubus Israel: eò quod dereliquerit me, & non ambulauerit in uis meis, ut faceret iustitiam coram me, & præcepta mea, & iudicia sicut David pater eius. Nec

DE SANCTORVM

auferam omne regnum de manu eius, sed Ducem ponam eum cunctis diebus vitæ suæ, *propter Dauid seruum meum quem elegi, qui custodiuit mandata mea & præcepta mea.* Auferam autem regnū de manu filij eius, & dabo tibi decem tribus, filio autem eius dabo tribum vnā, *vt remaneat lucerna Dauid seruo meo cunctis diebus.*

ESAIAS PROPHEA.

Cap. 37. Zelus Domini exercituum faciet istud. Propterea hæc dicit Dominus de Rege Assiriorum: Nō intrabit ciuitatem hanc, & nō iaciet ibi sagittam & non occupabit eam clypeus, & non mittet in circuitu eius aggerem. In via qua venit, per eam reuertetur, & ciuitatem hanc nō ingredietur dicit Dominus. *Et protegam ciuitatem istam, vt saluem eam propter me, et propter Dauid seruum meū.*

OSEAS PROPHEA.

Cap. 12. Iudicium ergo Domini cum Iuda, & visitatio cum Iacob. Iuxta vias eius, & iuxta adinuetiones eius reddet ei. In utero supplantauit fratrem suum, & in fortitudine sua directus est cum Angelo, & inualuit ad Angelum & confortatus est, & *fleuit & rogauit eum,* in Bethel inuenit eum.

ZACHARIAS PROPHEA.

Cap. 1. In die vigesima & quarta vndecimi mensis Sabbath, in anno secundo Darij, factum est verbum Domini ad Zachariam filium Barachia, filij Abdo, Prophe-

INVOCATIONE.

3

Prophetam dicens: Vidi per noctem, & ecce vir ascendens super equum rufum, & ipse stabat inter myrreta quæ erant in profundo, & post eum equi rufi, varij & albi. Et dixi: Qui sunt isti, domine mi. Et dixit ad me Angelus Domini qui loquebatur in me: ego ostendam tibi quid sint hæc: Et respondit vir qui stabat inter myrreta, et dixit. Isti sunt quos misit Dominus vt perambularēt terrā. Et responderunt Angelo qui stabat inter myrreta, & dixerunt: Perambulauimus terram, & ecce omnis terra inhabitatur & quiescit. Et respondit Angelus Domini, & dixit: *Domine exercituum vsquequo tu non misereberis Hierusalem, & vrbum Iuda, quibus iratus es? Iste iam septuagesimus annus est.* Et respondit Dominus Angelo qui loquebatur in me, verba bona, verba consolatoria. Et dixit ad me Angelus qui loquebatur in me; Clama dicens: Hæc dicit Dominus exercituum: Zelatus sum Hierusalem, & Syon zelo magno, & ira magna ego irascat super gentes opulentas.

IDEM.

Cap. 2. Leuavi oculos meos & vidi, & ecce vir, & ecce in manu eius funiculus mensorum, & dixi: Quo tu vadis? Et dixit ad me: Vt metiar Hierusalem, & Iudæam, quanta sit latitudo eius, & quanta longitudo eius. Et ecce, Angelus qui loquebatur in me egrediebatur in occursum eius, & dixit ad eum: *Curre, loquere ad puerum istum dicens: Absq;*

A iij

DE SANCTORVM

muro habitabitur Hierusalem, præ multitudine hominum & iumentorum in medio eius.

DANIEL PROPHEA.

Capi. 8.

Factum est autem cum viderem ego Daniel visionem, & quærerem intelligentiam: Ecce stetit in conspectu meo quasi species viri. Et audiui vocem viri inter Vlai, & clamauit, & ait: *Gabriel fac intelligere istam visionem.* Et venit & stetit iuxta vbi ego stabam: cumque venisset, pauens corruui in faciem meam, & ait ad me: *Intellige fili hominis, quoniam in tempore finis complebitur visio. Cumque loqueretur ad me, collapsus sum pronus in terram: & tetigit me, & statuit me in gradu meo, dixitque mihi: Ego ostendam tibi quæ futura sunt in nouissimo maledictionis, quoniam habet tempus finem suum.*

IDEM DANIEL.

Capi. 9.

Cumque adhuc loquerer, & orarem, & confiterer peccata mea, & peccata populi mei Israel, & prosternerem preces meas in conspectu Dei mei, pro monte sancto Dei mei, adhuc me loquente in oratione mea, ecce vir Gabriel quem videram in visione à principio, citò volans tetigit me in tempore sacrificij vespertini. Et docuit me, & locutus est mihi, dixitque: *Daniel, nunc egressus sum vt docerem te & intelligeres.* Ab exordio precum tuarum egressus est sermo: *Ego autem veni vt indicarem tibi,* quia vir desideriorum es, tu autem
ani-

INVOCATIONE.

animaduerte sermonem, & intellige visionem.

IDEM.

Ego autem relictus solus, vidi visionem grandem hanc: & non remansit in me fortitudo, sed & species mea immutata est in me, & emarcui, nec habui quidquam virium. Et audiui vocem sermonum eius: & audiens iacebam consternatus super faciem meam, & vultus meus hærebat terre. Et ecce manus tetigit me, & erexit me super genua sua, & super articulos manuum mearum. Et dixit ad me: *Daniel vir desideriorum, intellige verba quæ ego loquar ad te, & sta in gradu tuo: nunc enim sum missus ad te. Cumque dixisset mihi sermonem istum, steti tremens.* Et ait ad me, *Noli meruere Daniel: quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum, vt te affligeres in conspectu Dei tui, exaudita sunt verba tua, & ego veni propter sermones tuos.* Princeps autem regni Persarum restitit mihi viginti & vno diebus, & ecce *Michael vnus de Principibus primis venit in adiutorium meum,* & ego remansi ibi apud regem Persarum. *Veni autem vt docerem te, quæ ventura sunt populo tuo in nouissimis diebus: quoniam adhuc visio indies.* Cumque loqueretur mihi huiusmodi verbis deieci vultum meum ad terram, et tacui. Rursum ergo tetigit me quasi visio hominis, & confortauit me, & dixit: *Noli timere vir desideriorum, pax tibi, confortare, & esto robustus.*

A iij

DE SANCTORVM

Cumq; loqueretur mecum, conualui & dixi, lo-
quere Domine mi, quia confortasti me. Et ait:
*Nunquid scis quare venerim ad te? & nunc reuer-
tar, vt præliar aduersum Principem Persarū. Cum
que egrederer, apparuit Priæceptus Græcorum ve-
niens. Veruntamen annuntiabo tibi quod expre-
ssum est in scriptura veritatis: & nemo est adiutor
meus in omnibus his, nisi Michael Princeps vester.*

IDEM.

Cap. 12.

In tempore illo confurget *Michael Princeps
magnus qui stat pro filijs populi tui: & veniet tem-
pus quale non fuit ab eo ex quo gentes esse cepe-
runt, vsque ad tempus illud.*

AZARIAS.

Dani. 3.

Ne quæsumus tradas in perpetuum, propter
nomen tuum: & ne dissipes testamentum tuum,
neque auferas misericordiam tuam à nobis, *pro-
pter Abraham dilectum tuum, & Isaac seruum tu-
um, & Israel sanctum tuum,* quibus loquutus es
pollicens, quod multiplicares semen eorum sicut
stellas cæli, & sicut arenâ quæ est in littore maris.

IUDAS MACHABEVS.

3. Mach. 15

Singulos autem illorum armavit, non clypei
& hastæ munitione, sed sermonibus optimis, &
exhortationibus, exposito digno fidei somnio,
per quos vniuersos lætificauit. Erat autem huius-
cemodi visus: Oniam qui fuerat summus Sacer-
dos,

INVOCATIONE.

5

dos, virum bonum, & benignum, verecundum
visu, modestum moribus, & eloquio decorum, et
qui à puero in virtutibus exercitatus sit, *manus
protendentem orare pro omni populo Iudeorum.*
Post hæc apparuisse & alium virum, ætate & glo-
ria mirabilem & magni decoris habitudine circa
illum. Respondentem verò Oniam dixisse: *Hic
est fratrum amator & populi Israel, hic est qui mul-
tum orat pro populo, & vniuersa ciuitate, Hiere-
mias Propheta Dei.*

S. LUCAS EVANGELISTA.

Dico vobis quod ita gaudium erit in Cælo su- Capi. 15.
per vno peccatore pœnitentiam agente, quam su-
per nonaginta nouem iustis, qui non indigêt pœ-
nitentia. *Sic gaudium erit coram Angelis Dei super
vno peccatore pœnitentiam agente.*

IDEM.

Pater Abraham miserere mei: *Mitte Lazarum Capi. 16.*
vt intingat extremum digiti sui in aquam, vt re-
frigeret linguam meam, quia crucior in hac flam-
ma &c. Rogo ergo te pater, *vt mittas Lazarum
in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres
vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum
tormentorum.*

S. IOANNES EVANGELISTA.

Quatuor animalia & viginti quatuor Seniores Apoca. 5.
ceciderunt coram Agno habentes singuli citha-

DE SANCTORVM

ras et phialas aureas plenas odoremorum, *quæ sunt orationes Sanctorum.*

IDEM.

Capit. 8.

Et alius Angelus venit & stetit ante altare, habens thuribulum aureum, & data sunt illi incensa multa, ut daret *de orationibus Sanctorum omnium* supra altare aureum quod est ante thronum Dei. Et ascendit fumus incensorum *de orationibus Sanctorum, de manu Angeli coram Deo.*

VERA FIRMAQUE FIDEI

HVIVS, EX CATHOLICÆ AT-

q; Apostolicæ Ecclesiæ Christi,

sanctis Patribus, assertio.

S. PETRVS APOSTOLVS.

Clemens
epist. i. ad
Iacobum.

Certus esto quod necesse est te suscipere omne periculum, quia *nec ego pro salute omnium ab obsecrando cessabo.*

S. IACOBVS FRATER DOMINI.

In liturgia
Ira.

Dignum est ut te verè beatam dicamus Deiparam, semper beatam, & omnibus irreprehensam, et matrè Dei nostri, honorabiliore quàm Cherubin, & gloriosiore quàm Seraphin, quæ sine corruptione Deum Verbum peperisti, *reuera Deiparam magnificamus.* Tibi ò plena gratiæ vniuersa creatura congratulatur, Angelorum cætus & hominum
genus

INVOCATIONE.

6

genus: quæ es templum sanctificatum, paradisu spiritualis, virginum gloria, ex qua Deus carnem assumpsit & puer factus est Deus noster, qui est ante sæcula. Tuum enim vterum thronum fecit, & tuum ventrem latiore ac ampliore calis ipsis reddidit. Tibi ò gratiæ plena, vniuersa creatura gratulatur.

IDEM.

Commemorationem agamus sanctissime, im
maculatæ, gloriosissimæ, benedictæ Domine nostræ Matris Dei, & semper virginis Mariæ, ac omnium Sanctorum & Iustorum: *ut precibus atque intercessionibus eorum, omnes misericordiam consequamur.*

In liturg.

S. ABDIAS. DISCIPVLVS

Christi.

In sepulchro sancti Philippi, præstantur beneficia Dei, *orante Apostolo.*

Lib. Cert.
Aposto.

S. DIONYSIVS MARTYR.

Enimvero Sanctorum post pacem illam nominum prædicatio, eos attollit, qui pie sancteque vixerunt, & ad finem vsque virtutis vitam constanter, nusquam ab ea deflectendo tenuerunt. Nos quidem ad imitandum beatissimum illorum habitum, atque ad diuina appetenda præmia uocans & ducens. Illos veluti viuentes prædicans qui (ut Theologia ait) non mortificati, *sed in di-*

Eccle. hier.
rarch. ca. 70

minam

DE SANCTORVM

uinam penitus vitam, ex morte translati sunt.
Nempe enim diuina memoria nō humano more (in fantasia eius partis vbi sedes est memoria) insinuamur, sed sacratiore quodam modo iuxta eā quā in Deo intelligimus vt ita dixerim, pratiosam, & nunquam migrantem scientiam, eorum qui in Dei imaginem excessere, atque in Deo consummati sunt. Nouit enim (vt ait Scriptura) qui sunt eius, & pretiosa in conspectu Domini, mors Sanctorum eius. Quæ profectò Sanctorum mors pro consummata in sanctitate dicitur vita. Sed & illud quoque sacratius intueri, quod impositis sacro altari venerabilibus signis, per quæ Christus & signatur, & sumitur, adest protinus atque incunctanter Sanctorum Cathalogus, *coniunctionē eorum indiuiduam, vnionemq; cum illo altissimam & sacratissimam indicans.*

IDEM.

Lib. de diuinis nominibus cap. 3. Nam apud ipsos etiam Pontifices nostros, qui numine diuino permoti erant, cum & nos, vt scis & tu, & multi ex sanctis fratribus nostris, corporis quòd auctorem vitæ Deumq; recepisset videnti causa conuenissemus, (aderat autem & Iacobus frater Domini & Petrus maximum antiquissimumq; Theologorum columnen) placuissetq; eo viso, ab omnibus Pontificibus, vt quisque idoneus erat infinita potentia, præditam bonitatem diuinæ imbecillitatis laudare, tum omnibus præstitit

INVOCATIONE.

7
stetit secundum Theologos (vt scis) doctoribus.

S. CLEMENS MARTYR,

Vixit Anno 110.

Qui in Deum crediderūt, quanquam obierint Lib. 6. constantinopolitana. 30 *tamen non sunt mortui*: dicit namque Dominus Sadducæis, de resurrectione mortuorum: Non legitis quod scriptum est, quoniam ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, sed viuentium: omnes enim in ipso viuunt. Igitur *eorum qui Deo viuunt nec reliquæ sine honore manent.* Nam Heliseus Propheta post discessum è vita, mortuum quendam excitauit, interfectum à latronibus Syriæ: attigit enim corpus eius Helisei ossa, atque ita reuixit excitatus. Quod factum non esset, nisi Helisei corpus sanctum fuisset. Et Ioseph complexus est Iacob post mortem, cum iaceret in lectulo: & Moses ac Iesus Naue, Iosephi reliquias secum duxerunt, quod minimè putauerunt piaculum.

S. AVRELIANVS, vixit anno 160.

Adsit nobis (ille Martialis) de caelestibus, qui In vita S. Martialis. in orbe extitit pius Pastor, vt orationibus eius muniri, mereamur hæreditatis æternæ participes, adscisci Sanctorum collegio, in regnum Domini nostri Iesu Christi.

S. IRENEVS MARTYR,

Vixit anno 184.

Ad

DE SANCTORVM

Lib. 3. con-
tra hæref.
capi. 20.

Ad tantam reuerentiam progressi sunt quidam
vt etiam Martyres Domini spernant, & vitupe-
rent eos, qui propter Domini confessionem occi-
duntur, & sustinent omnia à Domino prædicta,
& secundum hoc conantur vestigia sequi passio-
nis passibiles Martyres facti, quos & concedimus
ipsis Martyribus. Cum enim inquiretur sanguis
eorum & gloriam consequentur, tunc à *Christo*
confundentur omnes, qui inhonorauerunt eorum
Martyrium.

IDEM.

Lib. 3. cap.
23.

Sicut Eua inobediens facta, & sibi & vniuerso
generi humano, causa facta est mortis: sic & Ma-
ria habens prædestinatum virum, tamen virgo obe-
diens, & sibi & vniuerso generi humano, causa
facta est salutis: Sic autem & Eux inobediencia
nodus solutionem accepit per obedientiam Ma-
riæ: quod enim alligauit virgo Eua per increduli-
tatem, hoc virgo Maria soluit per fidem.

IDEM.

Lib. 5.

Seducta est malè illa, quæ iâ viro destinata erat
virgo Eua, per veritatem euangelisata est bene ab
Angelo, iam sub viro virgo Maria. Quemadmo-
dum enim illa per angelicum sermonem seducta
est vt effugeret Deum, præuaricata verbum eius,
ita & hæc per Angelicum sermonem euangelizata
est, vt portaret Deum, obediens eius verbo. Et si-
cut illa seducta est, vt effugeret Deum: sic & illa
suasa

INVOCATIONE.

8

suasa est, obedire Deo, vt *virginis Eux virgo Ma-
ria fieret aduocata*, & quemadmodum astrictum
est morti genus humanum per virginem, soluat per
virginem, æqua lance disposita virginalis inobedi-
entia, per virginalem obedientiam.

ECCLESIA SMIRNENSIS,

circa Annum 185.

Ille æmulus totius bonitatis et aduersarius om-
nium iustorum, postquam vidit quod (S. Policar-
pus) & pro martyrij gloria, & pro vitæ, egregie
virtutibus coronatus est, & per mortem præmia
immortalitatis indeptus, fatigare coepit, vt *reli-
quias eius* ad sepulturam, nostris desiderantibus
nemo concederet. Instigabatur ergo Nicetas He-
rodis pater, frater autem Dalce, adire Iudicem &
petere ab eo, ne humanum concederet corpus,
ne fortè (inquit) relinquentes illum qui crucifi-
xus est, Christiani hunc colere incipiant, Iudæis
maximè ista machinantibus, qui & nostros in-
tentis oculis obseruarunt, ne eum è flammis ad-
huc ardentibus raperent, ignorantes miserrimi,
quia neque Christum aliquando possumus dere-
linquere, qui mortem pro totius mundi salute
sustinuit, neque alium quenquam colere, quoniã
verum Deum, & qui solus colendus sit noueri-
mus. *Martyres verò tanquam Discipulos Domini*
diligamus & veneremur, quasi integrè fidem ma-
gistro seruantes & domino, quorum nos quoque

Episto. ad
Ponthe ec-
clesias, vi-
de Eusebij
Cæsa. lib.
4. histo. ca-
15. scripta
circa annu
185.

DE SANCTORVM

in fide & perseuerantia charitatis, optamus esse participes. Vbi autem vidit Centurio tam obstinata tam Iudæorū contentionē, positū in medio ipsū corpus exussit, & ita nos postmodū *ambusta ossa pretiosissimis gemmis chariora*, & omni auro probabiliora per ignem facta collegimus, ac (sicut conueniebat) ex more condidimus. Quo in loco etiam nunc prestante Domino, solennes agimus celebresq; conuentus, maximè quidem *in die passionis eius*, sed & cum memorias eorum, qui prius passi fuerant, celebramus, vt sequentium animi ad præcessorum viam, exemplis insignibus suscitentur.

IUSTINVS MARTYR, anno 154.

Questio. Corporum cadauera & eorum sepulchra abhorrentur, propter foetorem quem exhalant, non propter mortem. Si enim tantum propter mortem abhorrentur, non liceret mortuorū corporum animalium partibus vt ad vsus viuentium, vt corijs, & cornibus, & pilis, quæ quin mortua sint nulla ratione negari potest. Quod si mortua sunt, & tamen propter vtilitatem quæ inde percipitur non abhorrentur, absurdissimū est ea pura existimari propter vtilitatem quam afferunt: sanctorum verò Martyrum corpora & sepulchra à gentilibus abhorri, *cum ea tueantur homines ab insidijs dæmonum, morboſq; curent arte medica incurrabiles.*

Sex-

INVOCATIONE.

9

SEPTIMIUS TERTVLLIANVS.

Fœlix Romana Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine profuderunt, vbi Petrus passioni dominicæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur, vbi Apostolus Ioānes postea quàm in oleum igneum demersus, nihil passus est, in insulam relegatur.

Lib. de pre-
scriptione
con. hære.

CYRVS SCRIBA, circa

Annum 127.

Cū igitur sanctus Martyr Leōtius diutius verberaretur, & vulneribus ac plagis laceraretur, spiritū suum Dño tradidit, & in ipsius Tripolis portu sepultus est, cum mundo ipsi, bonum virtutis monumentum dereliquerit, Martyr inquam Leontius, *per quē Deus sui regni partē nobis cōcedat.*

In marty.
f. Leontij.

ORIGENES PRESBYTER

Anno 230.

Cœteri verò, ignaua manus, & imbellis, remanent extra Iordanem. Si qui autem in ipsis viri fortes sunt, relictis animalibus, & pecoribus, & omnibus impedimentis, pugnant aduersum hostem nobiscum: vsquequo vincantur inimici nostri, vsquequo hæreditatem terræ bonæ, terræ mellis, lactisq; capiamus. Quis enim dubitat, *quod Sancti quique patrum, & orationibus nos iuuent, & gestorum suorum confirmet, atque hortentur exemplis?* Sed & voluminibus suis, per ea que

Super nu-
meros ca-
pite 31.

B

DE SANCTORVM

nobis ad memoriam scripta reliquerunt, docentes nos & instruentes, quomodo aduersum inimicas potestates dimicandum sit: & quomodo agonum toleranda certamina. Pugnāt ergo pro nobis, & ipsi incedunt primi ante nos armati. Ipsos enim nos habentes ad exemplum, & videntes eorum per spiritum fortia facta, armamur ad praelium spiritale, & aduersus spiritalia nequitiae in caelestibus dimicamus.

IDEM.

Super Iesū
Nauē, ca.
13. Habent igitur iam repromissionem suam, & requieuerunt, & digni iudicati sunt, per Moysen capere hæreditatem. Veruntamen adhuc & ipsi pugnāt, & in certamine sunt, pro ijs qui sub Iesu militant. Sed requiris qui sint isti qui pugnāt, & quæ est illa pugna, quam illi gerunt? Ego sic arbitror, quod *omnes illi qui dormierunt ante nos patres, pugnent nobiscum, & adiuuent nos orationibus suis.* Ita nanque etiam quendam de senioribus magistris audiui dicentem, in eo loco in quo scriptum est in Numeris: quia ablinget synagoga illa hanc synagogam, sicut ablingit vitulus herbam viridem in campo. Dicebat ergo: Quare huiusmodi similitudo assumpta est, nisi quia hoc est quod intelligendum est in hoc loco: Quod synagoga Domini *quæ nos præcessit in Sanctis, ore & lingua consumit aduersariam synagogam, id est orationibus, & precibus aduersarios nostros absunit?*

Non

INVOCATIONE.

10

Non ergo in armis pugnandum est nobis aduersum hostes nostros inuisibiles, sed orationibus, & verbi Dei meditationibus, et operibus ac sensibus rectis. Sic enim armabantur & patres, fide & operibus vincentes.

IDEM.

O beate Iob viuens in perpetuum apud Deum Lib. 2. cō-
& victor permanens in conspectu Regis Domi-
ni, *ora pro nobis miseris,* vt etiam nos terribilis Dei ^{menta. in}
misericordia protegat in omnibus tribulationi-
bus, & eripiat ab omnibus oppressiōibus mali-
gni, & communeret nos cum iustis, & conscribat
nos cum his qui salui fiunt, & requiescere nos fa-
ciat cum illis in regno suo, vbi perpetuò cum san-
ctis magnificemus illum.

IDEM.

Omnes Sancti qui de hac vita decesserunt, ha-
bentes adhuc charitatem erga eos qui in mundo
sunt, si *dicantur curam gerere salutis eorum, & iu-
uare eos precibus suis, atque interuentu suo apud
Deum,* non erit inconueniens: Scriptum est naq;
in Machabeorum libris ita: Hic est Hieremias
Propheta Dei qui semper orat pro populo.

IDEM.

Et hæc corporaliter dicta sunt, moraliter au-
tem hoc modo: Cum sit humanæ naturæ admira-
bilis constructio facta, videlicet templum Dei &

DE SANCTORVM

verbi eius, Discipuli cæteri que Sancti, non solum tunc, sed etiam modo miranda opera Dei erga figmentum humanum considerantes, *ante conspectum Christi intercedunt & provocant Christum*, vt ne deferat genus humanum propter peccata ipsorum, sed magis moueant eum ad indulgentiam opera eius miranda, quàm ad iracundiam iniquitas eorum.

IDEM.

Homili. 3.
in diuersos

Bene ergo, & secundum voluntatem Dei, eorum memoriam sancti Patres celebrari mandauerunt sempiternam in Ecclesijs, velut pro Domino morientium velut pro Iudæis & Gentibus credituris, vel etiam pro ipsis parentibus, quorum parentes nimio dolore percutiebantur, *vt eis intercessio filiorum apud Deum prodesset*. Ideoq; hij beati & sancti infantes in æternum sociati sunt numero omnium sanctorum atque beatorum.

IDEM.

Lib. 8. con-
tra Celsi.

Vnus nobis placandus est Deus, & vt propiti-
us sit exoptandum, qui vtique & virtute & pieta-
te placatur. Quod si quis alios velit, præter Deum
omnipotentem placatum hic iri, intelligat quem
admodum & corpus id quod mouetur, & vmbra
habet se subsequente; sic item & qui Deum sum-
mum placarit, & illius amicos propitios vt habeat,
sequitur, Angelos scilicet *animasq; & spiritus cete-
ros beatiore, quippe qui simul & sentiant, qui nam*

sint

INVOCATIONE.

11

sint Dei benignitatem promeriti. Nec solum se hi
erga digniores quosque propitios reddunt, sed &
Deo gratificari volentibus *opitulantur: hisque &
placatiorem hunc faciunt, vnaque & supplicat &
precantur*: ita vt affirmare auisim id, vel homini-
bus, vltro que potiora sunt animo destinantibus,
Deoq; supplicantibus, potestates illas innumeras
nec vocatas quidem *vltrò Deum vna cõprecari,
generiq; huic nostro adesse, & cum demonibus, vt
ita dixerim certamen inire*, quos viderint eorum
impugnare salutem, qui se Deo permiserunt.

IDEM.

Incipiam me genibus prosternere, & *deprecari* In lamen-
vniversos Sanctos, vt mihi non audenti petere to suo.
Deum (propter nimietatem peccati) succurrant.
O Sancti Dei vos lachrymis & fletu pleno dolore
*deprecor, vt procidatis misericordijs eius pro me mi-
sero*. Hei mihi pater Abraham, deprecare pro me
ne de finibus tuis aliener, quos valde cupiui.

S. IUSTINA MARTYR.

Illam postquam malum sensit, ac insidias cogno-
uit: puræ enim animæ, ac Deo forma similes, cele-
riores sunt ad têtationem euitandam, quam de-
mon ad persequendum, licet valde sit versutus,
conatuq; versipellis. Quid igitur facit? & quid cõ-
tra prauitatis molitur opificem? omnibus alijs
omissis, ad Deum confugit, ac Sponsum suum
contra cupidinem execrandam protectorem fa-

Hæc ha-
bes in Gre-
go. Nazã-
ze. Orõ in
S. Cypria.

B iij

DE SANCTORVM

cit: qui & Susannam liberauit, & Teclam salua-
uit, hanc quidem à senibus amarulentis, illam au-
tem à proco tyranno, & patre magis etiam Tyrá-
no. Et quisnam ille erat? Christus, qui & spiritus
& cætera: hæc & plura alia cum commemorasset
*virginem Mariam rogauit, vt periclitanti virgini
opem ferret, ieiunijq; & humi cubationis phar-
macum obiecit, ac interim pulchritudinem tan-
quam insidiatricem tabefecit.*

S. POTAMIENA, Anno 228.

Vide 5. ca.
li. 6. Eccle-
siast. li. 10

Certus esto quod cum abiero ad Dominum
meum, sine mora *boni huius tibi remunerationem
parabo.*

ACINDIMVS MARTYR.

Anno 239.

Parane. ad
Aphtoniũ
martyrem

O frater Aphtoni, beatam vitam ingredi.
Beatus enim es propter tuũ discessum, quod pri-
mus nostrum filiteris coram optata Trinitate: &
tui laboris accipies remunerationes, æternam lu-
cem consequens & gloriam sempiternam. Quo-
circa tu potius *memento tuorum sociorum, & pre-
care* vt cum quod superest certaminis perfeceri-
mus, absque villo impedimento, eadem quæ tu
præmia & eandem adipiscamur hæreditatem.

S. CORNELIVS MARTYR. 257.

Episto. 2.

Orantes Deum & Dominum nostrum Iesum
Christum, *vt intercedentibus sanctis eius Aposto-
lis*

INVOCATIONE.

12

lis, maculas purget peccatorum vestrorum.

S. CYPRIANVS MARTYR,

Anno 260.

Incumbamus gemitibus assiduis & deprecati-
onibus crebris. Hæc sunt enim nobis arma cæle-
stia, quæ stare & perseverare fortiter faciunt: hæc
sunt munimenta spiritualia, & tela diuina quæ
protegent. Memores nostri inuicem sumus, con-
cordes atq; vnanimis, vtrobique pro nobis semper
oremus, pressuras & angustias mutua charitate re-
leuemus. Et si quis nostrum prior diuinæ digna-
tionis celeritate præcesserit, *perseueret apud Deum
nostra dilectio, pro fratribus & sororibus nostris a-
pud misericordiam patris non cesset oratio.* Opto te
frater charissime semper bene valere.

Lib. 1. epi-
sto. 1.

IDEM.

Cũ volũtati nostrę & cõfessionis in carcere, & Li. 2. epi. 6
vniculis accedit moriendi terminus, cõsummata
Martyris gloria est. Deniq; *& dies eorũ quibus ex-
cedunt annotate, vt commemorationes eorum inter
memorias Martyrum celebrare possimus.* Quan-
quam Tertullus fidelissimus & deuotissimus fra-
ter noster inter cætera, sollicitudinem & curam
suam cum fratribus in omni obsequio operatio-
nis impertit, qui nec illic circa curam corporum
deest, scripserit ac scribat, ac *significet mihi dies
quibus in carcere beati fratres nostri ad immorta-
litatem gloriosæ mortis exitu transeunt, & cele-*

DE SANCTORVM

brentur hic à nobis oblationes & sacrificia *ob cōmemorationes eorum*, quæ cito vobiscum Domino prosperante celebrabimus.

IDEM.

Tracta. 2.
de habitu
virginit.

Quæ vos singula o bonæ virgines obseruare, diligere, implere debetis, quæ Deo & Christo vacantes ad Dominum cui vos dicastis, vt maiore & meliore parte præceditis. Prouectæ annis, iunioribus facite magisterium, minores natu præbere comparibus incitamentum: hortamentis vos mutuis excitate, æmulis de virtute documentis ad gloriam prouocate. Durate forciter, spiritualiter pergite, peruenite foelicitè: *tantū mementote tunc nostri, cum incipiet in vobis virginitas honorari.*

IDEM.

Sermo. de
Stella &
Magis.

Ecce paruuli isti, quos hostis naturæ, pietatis inimicus, bestialis sæuitiæ, inauditæ crudelitatis monstrum Herodes occidit, subito fiunt Martyres, & dum vice Christi & pro Christo auulsi à matrum vberibus detruncantur, testimonium quod nondum poterant sermone, perhibent passione, & sufficit causâ testimonio, licet nondum eloquio distinguatur. Illico spiritus infantilis vasculi receptaculum deserens, iam non tenelli corporis, ætatisq; nouitiæ tepore tenetur, sed ab illis infantilib⁹ coagulis anima expedita, ad apta rationis & intellectus plenitudinē, in occursum Christi festinat, à quo militiæ suæ quærens stipendium

INVOCATIONE.

13

diuum ad lucis & pacis æterne premittitur gaudia. Et epiphaniæ solèpnia, in cælestibus celebrat, nec in stelle alicuius lumine, sed in ipsa claritate diuinæ præsentia gloriatur. Euigilauerunt sensus quos sopor infantia opprimebat, displosisq; palpebris intuiti lucem in momento assequuti sunt quæ pacificis & mundo corde debetur beatitudinem, & ascendentes per omnium virtutum gradus, sine doctrinæ humanæ exercitio cumulatâ inuenere mensuram, ita vt in ordine sanctorum, prothomartyres primum habeât locum, & secretorum conscij diuinorum propinquitate familiarissima *clementiam Dei pro nostris exorent laboribus* quos vsque hodie funestus Herodes persequitur, quorum sanguine & morte diabolus delectatur. Hi itaque a cunabulis in cælum translati, facti sunt supremi capitolij senatores & iudices, *nō nullis veniam, obtinentes immeritis*: assistuntq; miserationibus & vltionibus diuinis, sed sepius agni, quem quo cunq; ierit persequuntur, mansuetudine, quam ira vel furore vtuntur.

S. PHILIPPVS SERVVS

Christi. Anno

Tunc comes Aftasius iussit eum capite cædi. Cunq; decollatus esset beatus Prothasius. Ego seruus Christi Philippus abstuli cum filio meo furtim nocte, sancta corpora, & in domo mea, Deo solo teste, in ista archa faxea sepeliui, *credens me*

In Vita sã
ctorū Ger
uasij &
Prota;

Bv

DE SANCTORVM

*orationibus eorum consequi misericordiam dominī
nostri Iesu Christi.*

SOPHIA ROMANA, Año. 289.

Oratione
ad S. Ana-
stasiam.

Filia iucundissima, filia mihi charissima, filia quam ego in exercitatione, in silentio, & in laboribus pulchre educaui, ago tibi gratias, quod materna præcepta non contempsisti, quod quæ pollicita fueras obseruasti, nec es oblita monitorū, sed astitisti Christo sponso tuo vestimento virginitatis induta, variata stigmatibus Martyrij, & nunc habitas in loco tabernaculi admirabilis in domo gloriæ Domini, vbi est habitatio laudantiū. Propterea rogo te chara filia & mater spiritalis (sic enim te inuocare est mihi conuenientius) *esto mihi in hac breui & caduca vita bona nutrix senectutis, & pro me ad æternam vitam transmigrante intercedas, communē mihi placans dominū.*

S. STRATONICA TYANA

Cappadox. Anno 287.

Vide apud
Metaphra-
stem. Mar-
tyrium. S.
Hieronis.

Atqui in dolore te peperī infelix, labore autem te alui, sperans te futurum baculū senectutis, ducem imbecillitatis, consolationem animi egritudinis. Sed enim quid mihi accidit, quæ deducta sum ad lachrymas, cum me oporteat letari & exultare, quod fuerim mater Martyris: quod Deo obtulerim donum vteri mei, quod cum te o charissime aluerim & erudierim & ad pietatem exerceam, non te viderim consummatum morte cōmuni

INVOCATIONE. 14

muni & mutili. Vtilitatem enim magnam habet mors Martyris, qua tu es consummatum. *Sed me cum decesseris ne omnino relinquant, sed tuis intercessionibus apud eum pro quo effudisti sanguinē, me ab hac laboriosa & calamitosa vita cito liberatā, apud te statuas, hac in re mihi reddēs mercedem nutritionis.*

S. SEBASTIANVS, Anno 280.

Sed ego huius sum fideiussor, ego hunc vobis metum adimo, hæc est enim summa, & caput nostræ fidei, hoc persuadet vt terrena despiciamus, quod postquam hinc excefferimus, ad aliam sumus vitam transaturi, in qua conuenienter ijs que gesserit accipiet vnusquisq; remunerationem, vbi hij quoque habitantes, & cum Christo letantes recordabuntur & parentum & filiorum & vxorum, bona eis postulantes, & suis ad Deum supplicationibus facilem eis vitam prebentes: *Definite ergo flere, & athletas emollire & a prompto & alacri animi studio retardare. Non enim vos omnino relinquent, etiam si hoc videatur, sed erunt seruatores & custodes, nunc quidem ita aduentates vt nō cadant sub aspectum, post vitæ autem exitum, in æternas suscipientes mansiones cum eis delectationis futuros participes.*

Paranesi
ad Tran-
quillinū
& suos.

SOPHIA ANCYRANA, Año 264.

Ego quidem vos o fili, in crypto deposui, sed vos omnino Christus in aperto deducet in requiē propter

Apostrophe ad clementē An-
cyanum
Epis.

DE SANCTORVM

propter quem tot & tanta vestra spōte delegistis. Porro autē me quoq; iam ad vos vocat senectus, quę propterea in hodiernum vsq; diem, est cōseruata, vt vobis communem omnino congerā puluerem, quos ne longum quidē tempus Martyrij a se inuicem separauit: & meipsam vobis pulchrū bustum præbeam. *Sed orate pro me o charissimi*, quæ sum mater & nutrix & supplex, vt possim, sicut hic, ita etiam illic quoque esse prope vos: & apud dominum possim quoq; paruam aliquā habere fiduciam.

S. ANASTASIA Martyr, 289.

Huc vsq; quidē (sancti videlicet Martyres) sunt hic versati, & nobiscum egerunt in corpore. Nunc autem terra relicta, *nos procul vident versantes in caelestibus*. Mors enim suscepta propter Christum, hæc eis conciliauit. In quorum numerum cupio ego quoq; referri, & idē quod illi iter ingredi. *Hoc quoq; datum est a Deo animabus Martyrum*, vt postquam hinc excesserint, veniant ad quos velint, & cum eis sermones conferāt & eos consolentur.

ARNOBIUS PRESBYTER. 380.

Opportunum tempus interueniendi pro seruo est, quando seruus emendatur. Nos ergo damus opportunum tempus *sanctis orandi pro peccatis nostris*, quando à peccato recedimus.

S. An-

INVOCATIONE.

15

S. ANTHONIVS MAGNVS. 320.

Nosse etiam vos cupio filioli, quam plurimū dolorem meum, quem habeo pro vobis, aspiciēs grandem illam confusionem, quę super vniuersos aduenit: & considerans multum illum laborem sanctorum omnium atq; gemitum, *quę emittunt pro vobis semper ad Deum*: cernentes laborem proprii conditionis, omnesq; malitias paruipendentes, nec non & decipulas diaboli, & Angelorū eius insidiantium iugiter ad perditionem nostrā.

Epist. 2.
ad Arseno-
itas.

EVSEBIUS CÆSARIENSIS

Episcopus, 329.

Non multis post diebus, Basilides cū inter collegas suos ob causam quandā, iuramentū posceretur, ait, sibi non licere omnino iurare, pro eo quod esset Christianus, & hoc publice fatebatur. Ioco estimatus est primo dicere: tum deinde, cum constantius affirmaret, pertrahitur ad tribunal, vbi cum perseverasset in confessione, vinculis traditur. Tum vero visitantibus eum nostris, & causam subitæ ac laudabilis huius permutationis inquirentibus, dixisse traditur, quo Potamiæna post diem tertium Martyrij sui noctu assitens coronā capiti suo imposuerit, dicens: *deprecata se pro ipso dominum, & impetrasse, vt secundum quod scriptū est: Qui recipit Martyrem, mercedem Martyris consequatur*. Quibus auditis, confestim fratres signū ei dominicum tradunt, & diē postera ob domini

Lib. 6. hist.
Eccl. ca. 4

Mar-

Respon-
sione sua
ad Indicē.

In Psal. 31

DE SANCTORVM

Martyrium capite punitur. Sed & alijs pluribus per illud tempus apud Alexandriam condiscipulis suis, cum quibus verbo Dei, in Origenis schola operam dederat Potamiæna, simile munus traditur prestitisse, assistens eis per visum, & coronas Martyrij impetratas a Domino deferens.

IOANNES PRESBYTER

Nicomediæ, 357.

In Passio-
ne S. Basi-
lei Episco.

Cūq; totum illud sancti viri corpus, quod spiritus sancti templum fuerat inspexissent, ac re illa, omnium opinionem superante miraculo percussis fuissent ipsiq; Deo miraculorū effectori gloriam reddidissent, cum psalmis & lampadibus, & multis aromatibus ante illud templum, quod à Basileo Martyre constructum fuerat, eius corpus condiderunt, hucusq; Episcopum, Pastorem, & sui gregis, etiam post mortem custodem vigilantissimum habentes, eundemq; grauisimorum, ac ferocium luporum, qui non corporeis oculis, sed mente comprehenduntur, aliarumq; ferarum, Græcorum, inquam, & hæreticorum *persecutorem diligentissimum.*

CONCILIVM GANGRENSE,

circa Annum 360.

Canone.
30.

Si quis superbiæ vsus affectu, tanquam perfectum se existimans, conuentus qui per loca & basilicas sanctorum Martyrum fiunt, vel accusauerit, vel etiam oblationes que ibidem celebrantur, sper-

INVOCATIONE. 16

spernendas esse crediderit, *memorias quoq; sanctorum contempnendas esse duxerit, Anathema sit.*

S. PAPHNVTIVS ANACHORETA.

Sit autē gratia & pax domini nostri Iesu Christi nobiscum, *intercessionibus sanctorum patrum,* qui ei placuerunt, nunc & semper & in secula.

In vita S.
Onuphrij

S. ATHANASIVS Episcopus, 382.

Ista noua Eua Maria, mater vitæ appellatur, variegataq; permanet ad primitias vitæ immortalis omnium viuentium. Dicimus eam igitur iterū, atq; iterum, & semper & vndequaq; beatissimā. Sicuti ergo cum ad ipsum respicimus, Regem & dominum & Deum appellamus: ita quoq; cum ad eam oculos conijcimus, Reginam, Dominam, & Deiparam esse animaduertimus. Adest regina a dexteris tuis, vestitu deaurato, circumamicta, variegata. Et iam scilicet, *audi filia Davidis & Abrahamæ, & inclina aurem tuam in preces nostras, & ne obliuiscaris populi tui, neq; nostri,* qui sumus de familia & domo patris tui. Decet enim te matrē regeneratricem dominam, ac heram cognominari: eo quod ex te prodiit rex, dominus & Deus noster, assistentem illi nobis quidem terribili, tibi autem dulci, omnemq; gratiam largienti. Qua de causa factum est vt gratia plena appellata sis, vt pote que in omni gratia abundares, idq; per superuentum in te spiritus sancti. Ideoq; vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis, dita-

In Euang.
de sanctif.
deipara,

ri

DE SANCTORVM

ri scilicet istiusmodi bonis, & spiritualibus contēplationibus. Ad te clamamus, *recordare nostri sanctissima virgo*, quę etiam à partu virgo permanisti: & retribue nobis pro exiguis istis eloquijs, magna dona ex diuitijs tuarum gratiarū, tu quę gratia plena es, nam ideo his vocibus, vt ex re ipsa desumptis, & natura laudatorijs, precipue in tuum encomium, vtimur, si quando Hymnus, si quando laus tibi, siue à nobis, siue ab vniuersa creatura offertur. Ecce iam nunc & in exordio dixi, vt primitias laudis tibi hoc encomium Archāgelus contexit dicens: Aue gracia plena, dominus tecum. Beatam te predicant omnes Angelorum & terrestrium Hierarchie, & Hierarchicas manus at tollentes benedicunt tibi, quę & in cælis benediceris & in terris beata predicaris: Benedicta tu in mulieribus & benedictus fructus ventris tui. Ab istis deinde nos Hierarchie terrestres, exaltationes Dei in gutture ferentes siue quod didicimus, siue quod mutuo hæc verba sumpserimus, exaltamus te magna & canora voce dicentes. Aue gratiosa, dominus tecum, *intercede hera & domina, et regina, & mater Dei pro nobis*. Quoniam ex nobis tu oriunda es, & is qui editus est ex te carnigerus, Deus noster est: quem decet gloria & magnificentia omnisque honor.

HILARIUS EPISCOPVS. 360.

Non sumus procurribus vagi, neq; vijs incerti

neq;

In Psalm.

324.

INVOCATIONE.

17

neq; inanis doctrinæ vento euolantes. In æternū enim manendum est, si sine commotione steterimus. Sed *neq; desunt stare volentibus, sanctorum custodia, neq; Angelorum munitiones*. Dicitur enim: Montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc et vsq; in sæculum. Hos ergo secundum superiora exempla montes esse existimabimus: humilitatem terræ excedētes, firmos & excelsos, & immobiles. Cum enim & mōtem significari Ecclesiam, id est Dominum in corpore legimus, & inuenimus montes Dei exultare atq; latari (scriptum est enim: Montes exultauerunt vt arietes) quomodo possumus montes non eos significatos esse intelligere, qui super terrenam naturam *gloriosiam in Dei rebus exultāt?* *Ac ne leue præsidium in Apostolis, vel Patriarchis ac Prophetis, vel potius in Angelis qui Ecclesiā quādam custodia circūsepiant*, crederemus, adiectum est. Et dominus in circuitu populi sui ex hoc & vsq; in sæculum. Sed forte Apostolorum vel Angelorum custodia sufficiens existimetur. Verum id quidem est, sed & Mosen audiamus. Nanq; cū ei dominus dixisset: Ecce Angelus meus antecedit te, & ille respondit: Nisi tu mecum ambulaturus es, ne me expellas hinc. *Bonum quidem præsidium Angeli*, sed melius, Domini. Multis anima nostra laqueis appetitur, multis aduersus nos armis dimicatur. Non terra, non maria, non aer à fidei nostræ periculo vacant.

C

DE SANCTORVM

IDEM.

In Psal.
129.

Et quanquam hæc ita se (vt dictum est) habere tamen meminimus esse plures spirituales virtutes, quibus Angelorū est nomen, in Ecclesijs, præfidentes. Sunt enim secundum Ioannem Afianis Ecclesijs Angeli, sunt & Mose testante secundum numerum Angelorum fines Gentium Adæ filijs constituti. Et Domino dicente, pusillorum Angeli quotidie Deum vident. Sunt secundum Raphaelē ad Thobiam loquentem Angeli assistentes ante claritatem Dei: & orationes deprecantiū ad Deum deferentes. Hoc ideo commemoratū est, vt si forte hos esse oculos vel aures, vel manus, vel pedes Dei intelligere voluerimus: habeamus non improbabilis intelligentiæ auctoritatē, maxime cum scriptum sit: Sunt enim efficientes spiritus in ministerium, missi propter eos, qui hæreditabunt salutem. *Intercessione itaq; horum non natura Dei eget, sed infirmitas nostra.* Missi enim sunt propter eos qui hæreditabunt salutem: Deo nihil ex his quæ agimus ignorante, sed *infirmitate nostra ad rogandum & promerendum spiritualis intercessionis ministerio, indigente.*

IDEM.

In Psal.
140.

Omniū sanctorum fidelis oratio clamor est deo, fide enim ad eum, non vocis clamore clamatur. Moses, instāte Ægyptiorū rege, mestus stabat in littore, sed tacente licet eo, excelsæ mētis fidelem
ora

INVOCATIONE. 18

orationem dominus audiuit: dicens, quid proclamas ad me? Martyrum quoq; sanguis voce corporis caret, sed indignitas necis eorum Deo clamor est: ipso domino de Abel ad Cayn dicente: vox sanguinis fratris tui clamat ad me. Sic & sub Ara dei Martyrum animæ proclamare scribuntur, magna voce dicentes: Quousq; Dominus sanctus & verus, non iudicas & vindicas sanguinem nostrum de habitantibus in terra? Sit tacens licet oratio nostra, Deo clamor est.

S. APOLLO ASCETA.

Retulit se vidisse Apollo quasdam reuelationes. Vidit enim suum fratrem natu maximum defunctum qui & ipse quoq; fuerat consummatus in solitudine, & ipso pulchro vitæ instituto eum superauerat, cum quo ipse longo quoq; tempore vixit, in solitudine. Videbatur ergo eum videre sedentem in eodem throno cum Apostolis, cum & reliquisset suarum virtutum hæreditatē, & sic pro ipso intercedebat Deum rogans, vt velox esset eius translatio. Hec apud Palladiū in Histo. sc̄tor. pa.

S. FELIX MARTYR.

Perturbatores Ecclesiæ, non solum prædicta agunt mala, sed & memorias Martyrū execrantur. Quapropter in nostra constituimus synodo, vobisq; & omnibus Ecclesijs tenendum & agendū mandamus, vt super memorias Martyrum, Missæ celebrentur, ne memoriæ eorum à talibus extingantur. Epist. 2. ad Epōs Gal.

Cij

DE SANCTORVM
gui, aut veneratio possit prohiberi.

S. BASILIVS MAGNVS.

Homilia
i 40. Mar. Quis modus, aut quæ fatietas Martyrum me-
moriã prosequendi erit, illi presertim, qui eorũ
amore ac charitate magnopere tenetur? *Nam ho-
nor in bonos à conseruis collatus, benevolentie signi-
ficationem apud communem Dominum habet.* Be-
neficium igitur hoc fratres dilectissimi, gratiam
hanc minime deficientẽ, ex Deo obtinemus. *Para-
tum est hic Christianis auxilium,* Ecclesia videlicet
Martyrum, exercitus triumphantium, chorus lau-
dantium Deum. Sape operam dedistis, sæpe la-
borastis, vnum pro vobis orantẽ inueniretis: *qua-
draginta sunt hij, vnam orationis emittentes vocẽ.*
Vbi enim sunt duo vel tres in nomine Domini
cõgregati, ibi Deus est, vbi vero quadraginta fue-
rint, quis dubitet Deum esse presentem? Qui ali-
qua premitur angustia, *ad hos confugiat:* qui rur-
sus lætatur, *hos oret,* ille vt à malis liberetur, hic, vt
duret in rebus lætis: Hic, *mulier orans pro filijs au-
ditur,* peregrinanti viro reditum incolumẽ, ægro-
tanti vero salutem implorat. Cum his ergo Mar-
tyribus nostras effundamus preces. Adolescentes
suos coæuos imitentur, patres talium esse filiorũ
parentes exoptent, matres exemplum matris op-
timæ spectent. O sanctum chorum, o sacrum or-
dinem, o cuneum inexpugnabilem, o communes
generis humani custodes, optimi curarum socj, pre-
cibus

INVOCATIONE. 19

*eum ac votorum inuicem suffragatores, legati apud
Deum potentissimi,* astra mundi, flores Ecclesiarũ:
vos non terra contexit, sed cælum excepit. Apertẽ
sunt vobis paradisi portẽ, dignum profecto exer-
citijs Angelorum, Patriarchis, Prophetis, & iu-
stis omnibus, spectaculum. Mundo simul & An-
gelis, & hominibus spectaculum facti, mæstos e-
rexerunt, dubios in fide confirmauerunt, pijs de-
siderium auxere: vnum omnino pro pietate om-
nes trophæum erigentes, vna iusticiæ corona or-
nati fuere.

IDEM.

Quoniam maxima ex parte Martyrum hodie Homilia
memoriã agimus, erecta est cuiusq; mens, & pa- in f. Manã
ratus auditus, expectans vt dignum aliquid tan- tem,
to Martyre dicatur, quod & Ecclesiam desiderio
circa illum permouet. Ita nanq; comparati sunt
sinceris, & cãdidi filij, vt magnifica de parentibus
suis exigant encomia, nec facile ferant amplitudi-
nem eorum quæ depredicanda sunt, per dicentis
periclitari humilitatem. Cuiusq; animum adhor-
tabimur vt quẽ in cognitione habet ad memoriã
reuocans, ac mente renouans, ex se ipso sibi ali-
moniã paret, vt proprijs exhilaratus subsidijs, do-
mum reuertatur. Memores estote Martyris quot-
quot illo per somnia potiti estis, *quotquot in hoc
loco constituti, adiutorem ipsum ad precandum ha-
buisistis, quibuscunq; ex nomine aduocatus ipsis ad-*

DE SANCTORVM

fuit operibus, quotquot aberrantes ad viam reduxit, quoscunq; sanitati restituit, quibuscunq; pueros iam mortuos ad vitā reductos reddidit, quotquot vitæ terminos prorogauit. Collectis in vnū his omnibus ex communi symbolo Martyri encomium construite. Conferte inter vos mutuo, quæ quisq; nouit, illa subministret ignorantibus quæ ignorat, illa accipiat ab eo qui nouit, atq; ita quasi ad conuiuium, quod quisq; habet, conferentes, nostræ ignoscite imbecillitati. Ista nanq; demum sunt Martyris encomia, spiritualium charismatū diuitiæ. Hæc nanq; dies preteriti nobis temporis circulum terminat, & rursus initium est iam aduenienti, qui & nos huc congregauit, & futuri energiam largitur, & in illo nos custodiat indemnes, illesos, & à Lupi rapacitate securos, & Ecclesiam hanc immotam, ac *magnis Martyrum turribus munitam* conseruet, & omnes furentium hæreticorum infidias & incurfus in tranquillitate ac silentio auertat.

IDEM.

In sanctū
Cordium

Quod si reliquorum facta virorum eloquentiæ floribus ornantur, sanctis tantum ad ea quæ maxima gessere demonstranda, sat fuerit oratio simplex. *Itaq; dum vitam eorum qui in pietate conuersati sunt exponimus, dominum cum primis per seruos suos glorificamus*, deinde & iustos ipsos testimonio eorum quæ scimus celebramus, et populū

per

INVOCATIONE.

20

per auditum recte factorum, exhilaramus: Nam quemadmodum solem quanto magis aspiciamus tanto magis eum admiramur, nec villo modo absiuitate vilescit: sic & huius viri sanctissimi memoria, quo maiori eam temporis spatio retinemus, eo recentior in nostris animis floret. In memoria enim æterna erit iustus. In terris quidem, dum terra durabit, in calis vero apud æquum & altissimum iudicem dñm nostrū Iesum Christū.

IDEM.

Terra porro istius beatæ, aduentu, aquā emisit, *In sanctā* quæ suapte natura nulli non nostrum gratiosissimā *lulittam.* ma esse debeat, adeo vt Martyr hæc, imaginē pietissimæ referat matris, dum nutricis in morem totius incolas vrbs alit suauiter, perinde ac lacte quopiam in communes vsus affatim scaturiente. *Hanc ipsam in nos benigne contulit Martyr gratiā,* quam olim suis Hierecūtinis Elisæus impartiuit.

IDEM.

Sanctissimæ & intemeratæ dominatricis nostræ, Dei genitricis & semper virginis Mariæ, cum *In liturgia* omnibus sanctis memorantes: nos ipsos & ad inuicem atq; omnem vitā nostrā Christo Deo commendemus. Sanctifica animas nostras & corpora, & da nobis in sanctitate, deseruire tibi omnibus diebus nostris, *sua.* *intercessionibus sanctæ Dei genitricis, & omnium sanctorum* qui à seculo glorificauerunt te; Præcipue sanctæ & intemeratæ bene

Cliij

DE SANCTORVM

dictę, dominatricis nostrę Dei genetricis, & semper virginis Marię, S. Ioannis præcursoris & Baptistę. Sancti. N. illius cuius memoriam facimus & omnium sanctorum tuorum, *quorum postulationibus visita nos*: & memento omnium dormientum in spe resurrectionis eternę.

IDEM.

Episto. ad
Iulianum
Apostatā
Vide acti-
onē. 4. Ni-
cę. Cōci. 2

Quemadmodum à Deo Christianam & inculpabilem nostram fidē, veluti hereditario iure accepimus, sic confiteor & in eo maneo. Credo autē in vnum Deum, omnipotentem, Deum patrē, Deum filium, Deum spiritum sanctum. Vnum Deum, hæc tria adoro & glorifico. Deinde sanctā Mariam, quę secundum carnem illum peperit, hanc Deiparam vocans. Suspicio etiam sanctos Apostolos, Prophetas, & Martyres, *qui pro me apud Deum supplicant, quo per illorum mediationem propitius sit mihi Deus noster, & remissionem mihi peccatorum gratis largiatur.* Quam ob causam & historias imaginum illorum honoro. Hoc enim nobis à sanctis Apostolis non est prohibitum, sed in omnibus Ecclesijs nostris, eorum historias erigimus.

GREGORIUS NISSÆNVS.

Orōe in f.
Theodo-
rum Mar-
tyrem.

Vos, Christi gens, grex sancte, regale sacerdotium, qui ex omnibus vrbis agriq; locis confluxistis, vndenam accepto professionis signo tam facile adacti estis, vt ad sacrum hunc locum frequētes

INVOCATIONE.

21

tes conueniretis? Quis huius itineris officiosam ac promptam vobis necessitatem imposuit? præsertim cum hyemis tempestas sit, quoquidem tempore & bella quiescūt, & omnia milites arma deponunt, & ad firmum nauę gubernacula reclinant, & agricolę boues aratores in stabulo quiescentes alunt? Ex militaribus profecto recensitionibus tuba cecinit sanctus Martyr, multosq; diuersis è patrijs ad propriam quietis sedem & domū conuocauit, non ad bellicam inuitans expeditionem, sed ad dulcissimam Christianisq; maxime conuenientem pacem. *Hic enim vt credimus, & anno superiore barbarorum tempestatem sædauit, & horribile immanium Scytharum bellū compressit,* grauem ipsis, qui iam, iamq; appropinquare videbantur, terrorem incutiens, non galea cristata, nec bene exacreto & ad solem fulgēte gladio, sed malorum expultrice omnipotentique cruce Christi, pro quo etiā ipse mortem oppetens, *hanc sibi gloriam comparauit.* Quęro autem vos, qui purę huius celebritatis ministri estis, & Martyrum studiosi, vt attentos mihi præbentes animos, consideretis, quantū lucri iustus hic fecerit, quantaq; præmia sit in hoc, inquam, mundo & apud nos assecutus. Eorum enim præmiorum, quę nō cernuntur, magnitudinem animo complecti nullus potest. Cunq; pietatis fructum cognoueritis, illorum qui sic honorati sunt, mentem imitemini, eaq; munera concupiscatis, quę Christus certan-

Cv

DE SANCTORVM

tibus pro cuiusq; dignitate distribuit. Ac, si videtur, dum à futuris illis bonis, quæ iustis hominibus donec humanæ vitæ iudex adueniat, spes bona conferuat, perfruendis seiuncti sumus, quam præclarus & magnificus sit præsens sanctorum status & conditio, consideremus. Animus enim ad proprias reuersus sedes, & corpore vacans, cum suis similibus viuit. Corpus autem castum & inuiolatum eius instrumentum, nullis proprijs affectionibus hospitis quondam sui immortalitatem lædens, multo cum honore obseruantiaq; contactū præclare iacet, & veluti thesaurus quidam admodum preciosus in tempus regenerationis conseruatur. Et quamuis ex eadem, ex qua cætera corpora, naturæ materia constet, nulla enim ratione cum illis est comparandum. Aliorum enim reliquæ vulgo detestabiles sunt, nullusq; volens ad eorum tumulos accedit. Quod si dum aperiuntur, in eos casu quispiam incurrit, coniectisq; oculis deformitatem intus iacētium aspiciat, magna oppletus molestia & humanæ conditionis miseriam deplorans prætercurrit. At si in locum similem huic, ad quem vos hodie conuenistis, si ibi iusti memoria, sanctiq; reliquæ sint, accedat, primū quidem operum, quæ cernit, magnificentia recreatur. Videt enim ædem vt Dei templum, structuræ, tum amplitudine, tum pulchritudine splendide ædificatum & exornatum, vt & faber lignum ad animalium effigiem conformauit. Et lapicida

INVOCATIONE. 22

da marmor ad argenti leuitatē expoliuit. Et pictor, artis suæ flores in imaginibus, exprimens res Martyris præclare gestas, labores, cruciatus, immanes tyrannorum aspectus, impetus, ardentem illam & flammam euomentem fornacem, beatissimum Athletæ finem, Christi q; certamini præfidētis, ac præmia dantis humanæ formam imaginis. Hæc, inquam, nobis tanquam in libro loquente artificiosè describens Martyris certamina, sapienter exposuit, & instar prati nitidum templum illustrauit. *Novit enim pictura tacens in pariete loqui, & utilitatis plurimum afferre.* Quin etiam lapillorum compositor, paupertum, quod pedibus teritur, arte atque emblemate, vermiculatum, historia dignum effecit. Quamobrem his artis operibus sensibus obnoxijis oculos oblectantes, cupiūt loculo reliquas corporis partes admo- uere. Etenim ipso contactu sanctimoniam credunt & charitatem excitari. Si quis autem puluerem in ipsa loculi superficie, vbi corpus Martyris requiescit, inherentem præbeat, pro ingenti munere accipiunt, & terram tanquam rem pretiosissimam reponūt. Nam si cui forte facultas detur, vt ipsas reliquias attingat, id vero eiusmodi censetur donum, vt supremo voto nihil maius optari posse videatur. Hoc qui experti sunt, norūt, quiq; eo tenentur desiderio. Ipsum enim corpus perinde, ac si viuum florens q; esset, amplectuntur & osculantur, oculis, ore, auribus, omnibus denique sen-

DE SANCTORVM

senſibus adherēt, lachrimaſq; pietatis & affectionis indices, effundunt, *Martyriq; vt omnibus partibus integro ac vigenti ſupplicāt, vt pro ſe apud Deū legationis munere fungatur.* Vti Dei miniſtrū appellant, qui, quando vult, *inuocatus, munera impetret.* Ex his omnibus populus pius diſcit, quam precioſa ſit in conſpectu Domini mors ſanctorū eius. Etenim licet ex eadem maſſa conflata concretaq; ſint omnia hominum corpora, ea tamen quæ ſimpliciter intereunt, temere proiecta iacent quæ vero Martyrij gratiam obtinuerunt, ſic amabilia, iocundaq; ſunt & omnium ſtudijs certatim complectenda, vt in præſentia declarauimus.

IDEM.

Orō:e:ead.

Atq; ita præclarum beatumq; iter ad Deū conſecit, nobis autem memoriam certaminis tanquā magiſtrum reliquit. Qua quidē ille populos congregat, Eccleſiam inſtituit, *dæmones fugat, conciliat Angelos pacis, orat à Deo, quæ nobis vtilia ſunt.* Hunc enim locum, tanquam *diuerſis morbis medicinaſuppeditantem officinam conſtituit,* procellis, tempeſtatibusq; periclitantium portum, egen-
tium opulentum ærarium, dulce peregrinorum hoſpiti-
um, feſtos dies celebrantium nunquā deſinentem congreſſum. Quamuis enim certum & ſolemnē hunc diem quotannis celebremus, nunquam tamen deſicit ſtudioſe aduenientium multitudo. Quamobrem publica, quæ ducit huc, via,
for-

INVOCATIONE.

23

formicarum ſimilitudinem conſeruat, alijs redeuntibus, alijs venientibus, alijs ſuccedentibus. Nos igitur o beate, anni circulo benignitate creatoris peracto, ſacrum hunc Martyrumq; ſtudioſum cœtum congregauimus, communem adorātes dominum, certaminumq; tuorum preconium memorabile celebrantes. Tu vero, celebritatis auctor, quęcunq; te ora tenet, *huc ad nos veni.* Nos enim te vocantem, *viciffim vocamus.* Quocirca ſiue ſublimes in æthere, moraris, ſiue cæleſtem aliquam abſidem circumuertis, ſiue inter Angelorū choros conſtitutus domino aſiſtis, ſiue inter principatus & Potēſtates, vt ſeruus fidelis eum adoras iſtis omnibus parumper intermiſiſis, *ad nos, qui te colimus, & honoramus, accede.* Ac licet oculis noſtris minime perſpicuus ſis, ſacrificia noſtra tamē intuere, vt quibus Deo, qui tibi pro vno ſupplicio & pia vnica cōfeſſione tā innumera largitur, gratias agimus, ipſi conduplices. Meritam ex ſanguine, quem effudiſti, & ignis cruciati, quem pertuliſti, læticiā percipe. Quot enim tunc ſupplicij ſpectatores erant, tot nunc honoris miniſtros habes: multis beneficijs indigemus: *Tu legationis munere fungere, apud cōmunem regem pro patria tua.* Martyris enim patria, eſt locus, vbi ille paſſus eſt, ciues, & fratres, et propinqui, qui reliquias eius ornant, qui tuentur, qui venerantur. Calamitates metuimus, pericula formidamus. Haud procul abſunt exitiales Scytæ, qui contra nos machinantur
tur

DE SANCTORVM

tur bellum. Vt miles, propugna, vt Martyr pro cō
feruis vttere dicendi libertate. *Quoniam tu vitā
hanc transcendisti, humanas tamen molestias & ne
cessitates non ignoras.* Impetra nobis pacem, ne
ipsę celebritates intermittantur, ne rabidus & sa-
cricilegus Barbarus in templis & altaribus comesse-
tur, ne sancta prophanus cōculcet. Nos quidem,
quo hactenus facti tecti seruati sumus, *tibi accep-
tum referimus*, sed in posterum etiam securitatem
postulamus. Quod si maiore sit opus auxilio, *fra-
trum tuorum Martyrum chorum adhibe, & vna cū
omnibus supplica.* Multorum preces iustorum, na-
tionum & populorum crimina diluant. Petrum
admone, Paulum excita, Ioannem Theologū di-
lectum discipulum aduoca, vt Ecclesiarum, quas
constituerunt pro quibus catenas pertulerūt, pro
quibus pericula & cædes perpessi sunt, solliciti cu-
ram suscipiant, ne cultus Idolorum contra nos ca-
put extollat, ne hæreses tanquam spinę vineā sup-
pullulantes lædant, ne Zizania crescētia triticum
suffocent, ne qua petra veri roris pinguedinē no-
bis excutiat. Sed tuę precationis ope magnus fru-
ctū prouentus appareat, recteq; instituta Chri-
stianorum vita, tanquam in pingui atq; in frugi-
fero solo, præclaram, & admirabilem ad finē vsq;
segetem ferat, vnde nobis proueniat fructus eter-
nę vitæ, in Christo Iesu domino nostro.

IDEM.

Tu

INVOCATIONE.

24

Tu vero diuino assistens altari viteq; principi *In vita
ac sacrosanctę vna cum Angelis sacrificans trini- Ephrē.*
rati, *omnium nostrum, recordare, nobisq; peccatorum
veniam impetra, vt sempiterna regni cælestis bea-
titudine perfruamur in Christo Iesu.*

IDEM.

Verum abstergite mihi iam lachrymas, sentio *In vita
enim me nimium muliebriter, dolori, & vltra quā Melciji.*
equum sit, indulgisse. Sponsus nobis non est ere-
ptus, hic in medio inter nos est, licet eum non vi-
deamus. In Adytis sacerdos est, ad interiora vela-
minis, quo præcursor nobis Iesus introiuit, reli-
quit carnis exuuias. Non amplius similitudinē
& vmbra cęlestium suspicit, sed ipsum rerum
exemplar intuetur, non amplius per speculum in
ænigmate, sed facie ad faciem Deum alloquitur,
& *erroribus nostris veniam implorat.*

S. GREGORIUS EPISCOPVS

Nazanzenus.

Ceterum, nostra quocunq; Deo placuerint fe- *Orde in f.
runtur, ferentur autē intercessionibus illius melius. Basilium.*
Cum ipso enim Basilio discessere animæ nō pau-
cæ, afflictionis & perturbationis vi abreptę, quæ
& tandem veluti itineris comites beatitudinem
sunt affectę. Eas ex feruentioribus quispiam re-
cte victimas sepulchrates appellauerit: corpus ve-
ro vix effugit discerpentes, vicitque instaurantes
pompan, sicq; sepulchro patrum suorum est illa-

tus,

DE SANCTORVM

tus, sacerdotibusq; iunctus archisacerdos, præconi-
bus vox magna, et in auribus resonans meis, Mar-
tyr, Martyribus. *Et nunc in calis degit, ibiq; pro no-
bis, vt arbitror, sacrificia offert, ac pro populo orat,*
licet enim nos reliquerit, *non tamen omnino reli-
quit.* Vobis autem qui gesta eius celebratis, in pri-
mis confulo, vt semper ad eum respiciatis, & tan-
quam ipse viderit, & videatur, præparemini spiri-
tui. *Tu autem sacrum ac diuinum caput, ex alto nos
respice, & carnis stimulum, instructionem nostram
à Deo nobis datam, aut tuis siste precibus,* aut forti-
ter me ferre persuade, totamq; vitam nobis in me-
lius permuta. Cum vero emigrabimus, nos ibi
tuis excipe tabernaculis, quo simul viuentes, Tri-
nitatem sanctam & beatam pariter aspiciamus pu-
rius, & perfectius, cuius nunc simulachrum me-
diocriter percipimus.

IDEM.

Orōe in f.
Athanasii.

Athanasium laudans, virtutem ipsam lauda-
bo. Hunc enim solum nominare, virtutem ipsam
est laudare, quoniam omnem virtutem in se com-
prehendens habebat, seu, vt rectius dicam, habet.
Deo enim viuunt omnes, qui secundum Deum
viuunt, etiam si hinc sint digressi: quemadmodum
& Abraham, & Isaac, & Iacob audit, Deus ille Deus
tanquam non Deus mortuorum sit, sed viuentium.
*Tu autem è supernis propicius nos respice, & populū
hunc sanctum dirige, Trinitatis sanctæ adoratorē,*
quæ

INVOCATIONE.

25

quæ in patre & filio & sancto veneratur spiritu,
contemplationeque comprehenditur. *Et nos in
pace quidem fove & compasce:* in certamine autem
dirige, & suscipe, & cum temetipso statue: & ijs,
qui tales sunt, vt tu, etiam si magna sit petitio.

IDEM.

Et vt ego mihi persuadeo, *nunc magis proficit* Orōe fu-
precibus, quam antea doctrina, quanto etiā Deo nebrī in
est propinquior, postquam vincula deposuit car- mortē pa-
nalīa, & à materia quæ mentem turbabat, est libe tris suā.
ratus, nudus cum nudo conuersans, nempe cum
mente pruna.

IDEM.

Hæc igitur breuiter percurrimus, vt debitum Oratione
illius honorem vel parumper delibarem, reli- in f. Cypr.
qua vero à nobis ipsis adijciantur, quo & vos ali-
quid Martyrij offeratis, veluti demonum purga-
tionem, morborum dissolutionem, futurorū co-
gnitionem: *omnia potest Cyprianus:* & puluis cum
fide, quemadmodum norunt ij: qui sunt experti
ac miraculum ad nos vsq; transmiserunt, tempo-
riq; tradiderunt, futuro. Proinde hæ tibi diuinū,
& sanctum caput, à me sint primitiæ, hic tibi ser-
monum & certaminum honor. *Tu vero nos ab ab-
ito propitius respice,* nostrumq; sermonem ac vitam
dirige, & sanctum ouile hoc pasce, aut vna rege,
ac reliqua, quantum possibile est, ad meliora dispo-
ne, molestosq; lupos syllabarum, & verborum ve

D

DE SANCTORVM

natores illos abige, ac sanctę Trinitatis, cui nunc astas, splendorem nobis perfectiorem & clariore gratificare: quam adoramus, quam glorificamus de cuius nos republica sumus, adorantes patrem in filio, filium vero in spiritu sancto, cui & paulo post assistemus synceriores, & illesi in Christo domino nostro.

IDEM.

Oratione
ad eos qui
classę ex
Ægypto
aduenerat

Athanasius Episcopus, postquam multa certamina exanthlauit, *ab alto (recte noui) res inspiciens nostras, manumq; porrigens* ijs qui laborat pro bono, & tanto plus, quanto magis à vinculis est liberatus.

IDEM.

Oratione
in Iulianū

Nunquid magnos timuisti certatores, Ioannē illum, Petrum, Paulum, Iacobum, Staphanū, Lucam, Andream, Theclam quoq; necnō alios, qui tam post, quàm ante illos pro veritate sunt periclitati? quiq; contra ignem, ferrum, bestias, & tyrānos alacriter decertarunt, presentibusq; malis ac comminationibus, tanquam in alijs corporibus, aut corpore carentes, resisterunt? Cuius rei gratia? quō pietatem nec verbo quidem proderent. Quibus magni repositi sunt honores & panegyres, à quibus *dæmones expelluntur, infirmi sanantur, quorum sunt apparitiones, & liberationes, quorum etiam corpora solum, siue tacta, siue venerata eadē possunt, quæ & sanctę animæ.* Quorum sanguinis asper-

INVOCATIONE.

26

asperfiones, solum, & minima passionis symbola eadem faciunt, quæ & corpora. Hęc tu haud veneraris, sed dedecore afficis.

S. EPHREM EDESSENVS.

Precamur beatissimi Martyres qui pro Domi- Sermone
de Marty.
no Salvatore, proq; illius charitate sponte & impigre tormenta subiistis, atq; ideo familiarius domino coniuncti estis, vt pro nobis miseris & peccatoribus, & negligentię squalore fordentibus, *dominum interpellare dignemini*, vt superueniat in nos gratia Christi, quæ corda nostra sanctę claritatis illustret, vt ipsum toto corde diligere possimus. Vos nempe vere beati atq; gloriosi estis, quos Angeli & homines pari consensu beatos predicant. Nunc igitur o beatissimi viri, o gloriosissimi Martyres Dei, me miserum *vestris inuante precibus*, vt in illa hora misericordiam consequar, quando manifesta erunt occulta hominū.

IDEM.

Deus altissime qui solus sine peccato es, tribue Lib. de pe
nitent. ca. 5
mihi peccatori gratiam in illa hora propter multas miserationes tuas: & nec tunc appareat, quæ nūc velata est impietas mea, coram spectantibus Angelis & Archangelis, Prophetis & Apostolis, iustis & sanctis, sed salua me impiū gratia & miseratione tua, & induc me in paradysum deliciarum cum omnibus perfectis. Suscipe obsecrationem serui tui Domine: *precibus omnium sancto-*

D ij

DE SANCTORVM
rum tuorum, qui tibi à sæculo placuerunt.

IDEM.

Eodem
Libro.

Precibus Dei genetricis semper virginis & exercitus caelestium, ac cœtus Angelorum Cherubin, Seraphin, Prophetarum, Martyrum, Hierarcharum sanctorum, studiosorum intercessionibus, & omnium beatorum supplicationibus, miseræ tuæ creaturæ Deus clementissime.

S. AGAPETVS ANACHORETA.

Vide in Vita
patris,
vitam scilicet
Eufrosine

Eufrosina sponsa Christi & filia sanctorum, ne obliuiscaris seruorum tuorum, & huius monasterij, sed *ora pro nobis Deum nostrum Christum Iesum, ut faciat viriliter certando venire ad portum salutis, & portionem secum habere, & cum omnibus sanctis.*

S. AMBROSIVS EPISCOPVS.

Lib. de
Viduis.

Denique cum socrus Symonis magnis febribus detineretur, Petrus & Andreas rogauerunt dominum pro ea: Et stans super illam, imperauit febri, & remisit illam, & continuo surgens, ministrabat illis. Magnis (inquit) tenebatur febribus, & rogauerunt illum pro ea. *Eu tu habes proximos, qui Deo pro te supplicent. Habes Apostolos proximos, habes Martyres proximos, si ipsa Martyribus societati, misericordiæ quoque muneribus appropinques: Proximus est enim, qui misericordiam facit. Fac & tu misericordiam, & eris Petro proxima.*

Non

INVOCATIONE. 27

Non sanguinis necessitudo, sed virtutis cognatio facit proximos: quia non in carne ambulamus, sed in spiritu. Ama ergo propinquitatem Petri, affinitatem Andreæ, *pro te rogent, & recedant cupiditates tuæ verbo Dei pulsæ. Surgas ilico, quæ in terris iacebas, ut Christo ministres. Nostra enim conuersatio in cælis est, unde & saluatorem expectamus Dominum Iesum. Nemo enim iacens, Christo ministrat. Ministra pauperi, & ministras Christo. Quod enim vni horum fecistis, mihi (inquit) fecistis. Habetis ergo viduæ auxilium, si tales vobis generos posteritatis vestræ patronos, tales proximos eligatis. Ergo rogauerunt pro vidua Petrus & Andreas. Utinam existat aliquis qui tam cito possit rogare pro nobis, vel certe *iste qui pro socio rogat Petrus, & Andreas frater eius: tunc enim pro affinitate poterant, nunc iam possunt pro nobis & pro omnibus impetrare.* Videtis enim quod pro magno peccato obnoxia minus idonea sit quæ pro se preceatur, certe quæ pro se impetret. *Adhibeat igitur ad medicum alios precatores. Aegri enim, nisi ad eos aliorum precibus fuerit inuitatus, medicus, pro se rogare non possunt. Infirma est caro, mens agra est, & peccatorum vinculis impedita, ad medici illius sedem debile non potest explicare vestigium. Obsecrandi sunt Angeli pro nobis qui nobis ad presidium dati sunt: Martyres obsecrandi, quorum videmur nobis quoddam corporis pignore patrociniū vindicare. Possunt pro peccata-**

D iij

eis rogare nostris, qui proprio sanguine etiã si quæ habuerunt peccata lauerunt. Isti enim sunt *Dei Martyres, nostri præfules, speculatores vitæ, actuũq; nostrorum. Non erubescamus eos intercessores nostræ infirmitatis adhibere*, qui & ipsi infirmitatem corporis etiam cum vincerent cognouerunt. Inuenit ergo Petri focrus qui pro se rogarent. Et tu vidua inuenis *qui pro te supplicent*, si quasi vere vidua & desolata in Deum speres, instes obsecrationibus, insistas orationibus, afficias corpus tuum quasi quotidie moriens, vt moriendo reuiuifcas. Sublata est tibi causa nubendi, *habes qui pro te intercedant*, ne dixeris, deflucta sum.

IDEM.

Oratione
funebri in
fratrem
Satyrum.

Tuis enim votis *apud sanctum Martyrem Laurentium impetratum esse, nunc cognouimus commeatum*, atq; vtinam non solum commeatum, sed etiam prolixum vitæ tempus rogasses. Potuisti annos plurimos *impetrare viuendi*, qui potuisti commeatum impetrare veniendi. Sed prius vltimum coram populo vale dico, pacem prædico, osculum soluo. Præcede ad illam communem omnibus & debitam, sed iam mihi præ ceteris desiderabile domum. Para hospiti confortium, & quemadmodum hic omnia nobis fuere communia, ita illic quoq; ius diuiduum nesciamus. Ne quæso cupientem tui diu differas, properantem expecta, *festinantem adiuna*, & si diutius tibi morari videbor, accerfi.

Idem.

IDEM.

Quod si in hoc erro, quia Angelis me post mortem sociari malo quam bestijs, libenter in hoc erro: neq; vniquam hac me opinione dū viuo, fraudari patiar. Quid enim mihi superest solatij, quã quod me citius ad te frater spero venturum, nec digressus tui inter nos longa diuortia fore, *tuisq; intercessionibus mihi hoc posse conferrî*, vt citius tui desiderantem aduoces?

Lib. de fide
de Resurrectionis.

IDEM.

Non mediocre etiam dogma quod ait: Vox sanguinis fratris tui ad me clamat, quia Deus iustos suos audit, *etiam mortuos, quoniam Deo viuunt*. Et merito pro viuentibus habentur, quia etiam si corporis gustauerunt mortem, vitam tamen incorpoream capiunt, & illuminantur suorum splendore meritorum, luce quoq; fruuntur æterna. Iustorum ergo audit & sanguinem, auertit se autem à precibus impiorum, quoniam etiã si videantur viuere, inferiores tamen sunt, omnibus mortuis, carnem suam sicut tumulum circumferentes, cui infelicem infoderunt animam suã.

Libr. 2. de
Cain &
Abel.

IDEM.

Cognouistis, imo vidistis ipsi multos à demonijs purgatos. Plurimos etiam vbi vestem sanctorum manibus contigerunt, his quibus laborabāt debilitatibus absolutos. Reparata vetusti corpo-

Lib. Epistolæ
10. epistolæ
85.

D iij

DE SANCTORVM

ris miracula, quo se per aduentū domini Iesu gratia terris maior infuderat, *umbra quadam sanctorum corporum plerofq̄, sanatos cernitis.* Quanta oraria iactantur? quanta indumenta super reliquias sacratissimas, *vt tactu ipso medicabilia reposcantur?* Gaudent omnes extrema linea contingere, & qui contigerit, saluus erit. Gratias tibi domine Iesu, quod hoc tempore tales nobis sanctorum Martyrum spiritus excitasti, *quo Ecclesia tua presidia maiora desiderat,* Cognoscant omnes *quales ego propugnatores requiram, qui propugnare possint,* impugnare non soleant. Hos ergo acquisiui tibi plebs sancta, *qui profint omnibus,* nemini noceant. *Tales ergo ambio defensores,* tales milites habeo: quorum quo maiora, eo *tutiora patrocinia sunt.* Horum etiam illis ipsis qui mihi inuident, *opto presidia.* Veniant ergo & videant stipatores meos, talibus me armis ambiri non nego. Hi in curribus & hi in equis, nos autem in nomine domini Dei nostri magnificabimur. Hæliæ scripturæ series refert, cum ab exercitu Syrorum esset obsessus, dixisse timenti seruulo, ne timeret, quia plures (inquit) pro nobis sunt, quam contra nos. Et vt hoc probaret, petisse vt oculi Giezi aperirentur, quibus apertis, innumeros adesse vidit, Prophetæ exercitus angelorum. Nos & si eos videre non possumus, *sentimus tamen.* Idq; trepidantibus nobis quasi dixerit Dominus, aspice quantos vobis Martyres dederim, ita referatis oculis

INVOCATIONE.

29

oculis gloriam Domini specularum quæ est martyrum passione præterita, & *operatione præsens.* Euasimus fratres non mediocrem pudoris farcinam, *patronos habebamus* & nesciebamus. Inuenimus vnū hoc quo videamur præstare maioribus. Sanctorum Martyrum cognitionem quam illi amiserunt, nos adepti sumus. Eruntur nobiles reliquæ sepulchro ignobili, ostenduntur cælo trophæa. Sanguine tumulus madet, apparet cruor triumphalis, notæ inuiolatæ, reliquæ loco suo & ordinate repertæ, auulsum humeris caput. Nunc senes repetunt audisse se aliquando horum Martyrum nomina, titulumq; legisse, perdiderat ciuitas suos Martyres, quæ rapuit alienos. Et si hoc Dei munus est, tamē gratiam quam temporibus sacerdotij mei Dominus Iesus tribuit, negare nō possum quia ipse Martyr esse nequeo, hos vobis Martyres acquisiui. Succedant victimæ triūphales in locum vbi Christus hostia est: Sed ille super altare, qui pro omnibus passus est, isti sub altari, qui illius redempti sunt passione. Hunc ego locum prædestinaueram mihi. Dignum est enim vt ibi requiescat sacerdos, vbi offerre consuevit. Sed cædo sacris victimis dexteram portionem, locus iste Martyribus debebatur. Condamus ergo reliquias sacrosanctas, & dignis adibus inuehamus, totumq; diem fida deuotione celebremus. Acclamauit populus, vt in diem dominicū differretur Martyrum depositio, sed tandem obtentum, vt se

Dv

DE SANCTORVM

quenti fieret die. Sequenti die talis mihi ad populum iterum sermo fuit.

IDEM.

Sermōe 91

Hesterno die tractavi versiculum, dies diei eructat verbum, prout nostri tulit captus ingenij, hodie mihi non solum superiore tempore, sed presentis quoque prophetasse videtur scriptura diuina. Nam cum diebus ac noctibus continuatam videam sanctitatis vestrae celebritatem, istos esse dies prophetici carminis, oracula declarauere hesternum atque hodiernum, de quibus opportunissime dicitur: Dies diei eructat verbum, & istas noctes de quibus aptissime disputatur, quia nox nocti indicat scientiam. Quid enim aliud hoc biduo, nisi verbum Dei intimo eructastis affectu, & scientiam vos habere fidei probauistis? Cui tamen celebritati vestrae qui solent inuidere. Et quia celebritatem vestram inuidis animis ferre non possunt causam celebritatis odere, atque amentiae in tantum prodeunt, ut negent Martyrum merita, quorum opera etiam demones confitentur. Sed hoc non mirum. Siquidem tanta est incredulorum perfidia, ut tolerabilior sit diaboli plerumque confessio. Dicebat enim diabolus: Iesu fili Dei viui, quid venisti ante tempus torquere nos? Et cum haec audirent Iudaei, ipsi tamen Dei filium denegabant. Et nunc audistis clamantes demones & confitentes Martyribus quod poenas ferre non possent & dicentes:

INVOCATIONE.

30

centes: Quid venistis ut ante tempus nos tam grauius torqueatis? Et Arriani dicunt: Non sunt isti Martyres, nec torquere diabolus possunt, nec aliquem liberare, cum tormenta demonum ipsorum voce probentur, & beneficia Martyrum, remedijs caecorum & absolutorum iudicijs declarentur.

Negant caecum illuminatum, sed ille non negat se sanatum. Ille dicit: Video qui non videbam. Ille dicit: Caecus esse desui & probat facto. Isti beneficium negant, qui factum negare non possunt. Notus homo est, publicis cum valeret mancipatus obsequijs, Seuerus nomine, Lanius ministerio. Deposuerat officium, postquam inciderat impedimentum. Vocat ad testimonium homines, quorum ante sustentabatur obsequijs. Clamat, quia ut contigit finibriam de veste Martyrum qua sacrae reliquiae vestiuntur, redditum sibi lumen fit. Nonne simile illud est quod in Euangelio legimus: Vnius autem potentiam laudamus auctoris: nec interest vtrum opus sit, an munus, cum & muneretur in opere, & operetur in munere.

Quod enim alijs faciendum donauerit, hoc in aliorum opere nomen eius operatur. Legimus ergo in Euangelio, Iudaeos cum viderent in illo caeco sanitatis remedium, requisisse parentum testimonium. Interrogabant: Quomodo videt filius vester? Cum ille diceret, Caecus cum essem, modo video. Hoc & iste dicit: Caecus fui, & modo video. Interrogate alios si mihi non creditis, inter-

roga-

DE SANCTORVM

rogate extraneos, ne adstipulari mihi parentes putetis. Derestabilior istorum, quam Iudæorum per tinacia. Illi cum dubitarent, vel parentes interrogabant. Isti occultè interrogant, palam negant, iam non operi increduli, sed auctori. Sed quæro quid non credant. Vtrum à Martyribus possunt aliqui visitari, hoc est Christo non credere. Ipse enim dixit: Et maiora his facietis. An ab istis Martyribus, quorum merita iam dudum vigent, corpora dudum reperta sunt? Quæro hic vtrum mihi, an sanctis Martyribus inuideant? Si mihi, nūquid à me aliquæ virtutes fiunt? Si Martyribus (restat enim vt si mihi non inuident, Martyribus inuidere videantur) ostendunt alterius fidei fuisse Martyres, quam ipsi credunt. Neque enim aliter eorum operibus inuiderent, nisi fidem in his fuisse eam, quam isti non habent, indicarent. Fidem illam maiorum traditione firmatam, quam demones ipsi negare non possunt, sed Arriani, negant. Audiuius hodie dicentes eos quibus manus imponebantur, neminem posse esse saluum qui patrem & filium & spiritum sanctum negaret, qui Trinitatis omnipotentem virtutem non crederet, confitetur hoc diabolus, sed Arriani nolunt fateri. Dicit diabolus, sic torqueatur quemadmodum ipse à Martyribus torquebatur, qui spiritus sancti Deitatem negarit. Non accipio diaboli testimonium, sed confessionem. Inuitus dixit diabolus, & exactus & tortus. Quod nequitia
sup-

INVOCATIONE.

31

supprimit, extorquet iniuria. Cedit diabolus plagis, & adhuc cedere nesciunt Arriani. Quanta perpessi sunt, & quemadmodum Pharaonis malis suis indurantur. Dicebant hodie & superiore die vel nocte demones. Scimus quia Martyres estis. Et Arriani dicunt: Nescimus, nolumus intelligere, nolumus credere. Dicunt demones Martyribus: Venistis perdere nos? Arriani dicunt: Non sunt demonum vera tormenta, sed ficta & composita ludibria. Audiui multa componi, hoc nemo fingere potuit vt demonem se esse simularet. Quid illud quod ita exagitari eos videmus quibus manus imponitur? Vbi hic locus fraudi est? Vbi suspitio simulandi? Sed non ego ad suffragium Martyrum vsurpo vocem demoniorum. Beneficijs suis sacra passio comprobetur. Habet indices, sed purgatos: habet testes, sed absolutos. Melior vox est quam sanitas loquitur eorum qui debiles aduennerunt. Melior vox est, quam sanguis emittit. Habet enim sanguis vocem canoram, quæ de terris ad cælum peruenit. Legistis dicente Domino, sanguis fratris tui clamat ad me. Et hic sanguis clamat coloris inditio, sanguis clamat operationis preconio sanguis clamat passionis triumpho. Satisfactum est petitioni vestra, vt contendas hesternæ die, in hodiernum diem differemus reliquias.

IDEM.

Seruum Christi non custodia corporalis, sed
domi-

Oratione
in Auxen-
tium de tra-
dendis Ba-
silicis.

DE SANCTORVM

domini prouidentia sepire consuevit. Turbati estis quia apertas reperitis geminas fores, quas captus oculis quidam dum hospitium proprium repetit, patefecisse memoratur. In quo cognoscite, quod nihil suffragetur humana custodia. Ecce vnus qui videndi munus amisit, soluit vniuersa vestra munimina, & custodias lussit. Dominus autem suae misericordiae custodiam non amisit. Sepserunt nempe armati basilicam, explorabant hos atque illos aditus. Caecitate perfusi sunt vt quod apertum erat, videre non possent. Itaque per plures noctes quod apertum fuerit, non ignoratis. Desinite ergo sollicitari: quia hoc erit quod Christus iubet, & hoc esse expedit. Denique exempla vobis legis proferam. Heliseus querebatur a Rege Syriae, missus erat exercitus qui eum caperet, circumuallatus erat vndique, caput timere eius seruulus, quia seruulus erat, hoc est, non erat liberae mentis, & libere potestatis. Petiuit aperiri eius oculos sanctus Propheta, & ait. Respice & vide quanto plures sint pro nobis, quam contra nos. Et respexit, & vidit Angelorum milia. Aduertitis igitur quod *seruulos Christi ij magis custodiant, qui non videntur, quam qui videntur. Sed & illi si custodiunt, vestris custodiunt orationibus aduocati.*

IDEM.

Mortuis regibus, in perpetuum Martyres regnum caelestis gratiae honore succedunt, & illi sunt *supplices, hi patroni.*

Lib. 10. in
Lucā, ca. 21

Idem

INVOCATIONE.

32

IDEM.

Vnde te euocem Petre, vt doceas me quid flens cogitaueris? Vnde, inquam, te euocem? De caelo, vbi iam choro insertus es Angelorum: an etiam de tumulo? quia non putas iniuriam ibi esse, vnde Dominus resurrexit.

Eodem lib.
cap. 22.

IULIANA VIDVA.

Considera quis te *vt nascereris iuuerit: filius es votorum magis quam dolorum meorum. Considera cui te muneri pater tali nomine designauerit, qui vocauit Laurentium. Ibi vota deposuimus vnde nomen assumpsimus. Vota effectus secutus est, redde Martyri quod debes Martyri. Ille te nobis impetrauit, tu restitue ei quod de te huiusmodi appellatione promissimus.*

Vide Am-
brofij Ex-
hortat. ad
Virgines.

AVRELIVS PRVDENTIVS.

Videor videre illustribus
Gemmis choruscantem virum:
Quem Roma caelestis sibi
Legit perennem consulem.
Quae potestas sit credita
Et muneris quantum datum
Probant quirorum gaudia
Quibus rogatus annuis.
Quod quisque supplex postulat
Fert impetratum prospero
Poscunt, litantur, indicant
Et tristis haud vllus redit.

Hymno
in s. Laur.

Cui

DE SANCTORVM

Ceu preſto ſemper aſſies.
 Tuosque alumnos vrbicos
 Lactante complexus ſinu.
 Paterno amore nutrias.
 Hos inter ò Chriſti decus
Audi Poetam ruſticum
 Cordis fatentem crimina
 Et facta prodentem ſua.
 Indignus agnoſco & ſcio
 Quem Chriſtus ipſe exaudiat
Sed per patronos Martyres
Poteſt medelam conſequi.
Audi benignus ſupplicem,
 Chriſti reum Prudentium.
 Et ſeruientem corpori
Absolue vinclis ſæculi.

IDEM.

Adeſto nunc & percipe
 Voces precantum ſupplices
 Noſtri reatus efficax
Orator ad thronum patris.
 Per te, per illum carcerem
 Honoris augmentum tui
 Per vincla, flammæ, vngulas,
 Per carceralem ſtipitem.
 Per fragmen illud teſteum,
 Quo parta creuit gloria
 Per quem trementes poſteri
 Exoſculamur lectulum.

Mifere-

Hymno
 in S. Vin-
 centium.

INVOCATIONE.

33

Miferere noſtrarum precum
Placatus vt Chriſtus ſuis
 Inclinet aurem proſperam
 Noxas nec omnes imputet.
 Pauliſper huc tu illabere,
Chriſti fauorem deferens
 Senſu grauati vt ſentiant.
 Leuamen indulgentiæ.

IDEM.

Agnes ſepulchrum eſt Romulea in domo
 Fortis puellæ, Martyris inclitæ,
 Conſpectu in ipſo condita turrium
Seruat ſalutem virgo Quiritium:
 Necnon & ipſos protegit aduenas
Puro ac fideli pectore ſupplices.
 O virgo felix, ò noua gloria,
 Cœleſtis arcis, nobilis incola.
Intende noſtris colluuiionibus,
 Vultum gemello cum diademate,
 Cui poſſe ſoli cunctiparens dedit
 Caſtum vel ipſum reddere fornicem
 Purgabo roris propitiabilis
 Fulgore, noſtrum ſi iecur impleas:
 Nil non pudicum eſt, quod pia viſere
 Dignaris, almo vel pede tangere.

IDEM.

Confrequentant obſecrantes
 Voce, votis, munere,

E

Hymno
 in ſ. Agnæ.

Hymno
 in ſ. Mar-
 tyres Cu-
 lagurita-
 nos.

DE SANCTORVM

Exteri necnon & orbis
 Huc colonus aduenit.
 Fama nam terras in omnes
 Præcucurrit proditrix
*Hic patronos esse mundi
 Quos precantes ambiant.*
 Nemo puras hic rogando
Frustra congeffit preces,
 Letus hinc reris reuertit
 Supplicator fletibus.
 Omne quod iustum poposcit
*Impetratum sentiens:
 Tanta pro nostris periculis
 Cura suffragantium est.*
 Non finant, mane ut vllus
*Voce murmur fuderit
 Audiunt, statimque ad aurem
 Regis æterni ferunt.*
 Inde larga fonte ab ipso
 Dona terris influunt,
 Supplicum causas petitis
 Quæ medelis irrigant,
 Nil suis bonus negauit
 Christus vnquam testibus,
 Testibus, quos nec catenæ
 Dira mors nec terruit.

IDEM.

Hæc subaltari sita sempiterno

In Marty.
 Cæsar Au-
 gust.

Lap-

INVOCATIONE.

34

Lapsibus nostris veniam precatur
 Turba quam seruat procerum creatrix
 Purpureorum.
 Nos pio fletu, date, perluamus
 Marmorum fucos quibus est operta
 Spes, ut absoluiam retinaculorum
 vincula meorum.

IDEM.

Hæc sunt quæ liquidis expressa coloribus hospes Hymn. in
 f. Cassia.
 Martyræ.
 Miraris, ista est Cassiani gloria
Suggere si quod habes iustum vel amabile votum,
 Spes si qua tibi est, si quid intus estuas,
Audit crede preces Martyr prosperrimus omnes
 Rataeque reddit quia videt probabiles.
 Pareo, cõplector tumulû, lachrymas quoq; fûdo.
 Altar tepescit ore, saxum pectore.
 Tunc arcana mei percenseo cuncta laboris:
 Tunc quod petebam, quod timebã murmuro
 Et post terga domum dubia sub sorte relictam
 Et spem futuri forte nurantem boni
 Audior, vrbem adeo, dextris successibus vtor
 Domum reuerto, Cassianum prædico.

IDEM.

Desine flere bonum tantû, tenet ille regna cœ- Hymn. in
 f. Cypria-
 num.
 li. *Nec minus innolitat terris, nec ab hoc recedit or-
 be.* Differit, eloquitur, tractat, docet, instruit, pro-
 phetat. Nec Lybiæ populos tantum regit, exitus-
 que in ortum, Solis, & vsq; obitum, Gallos fouet

E ij

DE SANCTORVM

imbuit Britannos. Præsides Hesperia, Christum ferit vltimis Hiberis. Denique doctor humi est, idem quoq; Martyr in supernis instruit hic homines, *illinc pia dona dat patronus.*

S. NECTARIUS EPISCOPVS

Constantinopolitanus.

Oratione propter q̄ causam in primo sabato sanctorū ieiuniorum celebratur memoria. s. Theod.

Nos autem Martyrem laudemus, ijs quibus par est laudibus, & miraculi semper recentem memoriam in nobis circumferentes, glorioso Martyri fideliter exclamemus. *O splendor Martyrum, & decus sanctorum.* O vere Dei, donum. O custos & inuictissime defensor fidelium, *ne obliuiscaris nostræ paupertatis, & humilitatis, sed semper pro nobis intercedere ne te pigeat,* ò vir imprimis admirande, nec nos qui cotidie ab animarum nostrarum qui cadit in intelligentiam Iuliano, nempe qui & tunc & nunc est auctor mali, inimico oppugnatur, despicias ò vir maxime venerande. Te enim post mortem credimus viuere, vt dominus dixit, dicens. Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit uiuet. Tu autem qui non solum credidisti, sed etiam pro eo ipso es mortuus, ò merito laudande Martyr, in Deo uiuis, vita in quam non cadit senium, & quæ non terminatur. Vt qui ergo in Christo uiuas, & stes prope eum, *redde eum tuis precibus propitium tuis famulis,* vt per te liberati ab ijs quæ hic sunt molestijs, quæ illic sunt bona consequamur, Dñi nostri Iesu Christi gratia & humanitate.

S. Cy-

INVOCATIONE.

35

S. CYRILLVS HIEROSOLIMITANUS EPISCOPVS.

Cum hoc sacrificiū offerimus, postea facimus mentionem etiam eorum, qui ante nos obdormierunt, Primum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, vt *Deus orationibus illorum & deprecationibus suscipiat preces nostras.* Cathe. 5.

GREGORIVS PRESBYTER.

Tu vero pater beate, scenæque veræ spectator, & Mysta, vbi voce exultationis & salutis, Angeli cum sanctis Deum collaudant, *tui memor sis Gregorij,* qui hæc breuiter est philosophatus. Etenim si dum hæc apud te proloquor ob virum etiã defectum, dignitate destituor, animi tamen, promptitudine inobedienciæ me culpam euitaturū spero. Siquidem non minus ad te; quam ad Deum ipsum sacra vox illa pertinet, acceptum esse quid quid sit pro viribus.

Orations in f. Grego. Nazã.

S. HIERONIMVS PRESBYTER.

Non mihi videtur in calce libri tacenda Constantiæ illius sanctissimæ mulieris deuotio, quæ perlato ad se nuntio, quod corpusculum Hilario nis Palestinæ esset, statim exanimata est, veram in seruum Dei dilectionem etiam morte comprobans. Erat enim solita peruigiles in sepulchro eius noctes ducere & *quasi cum presente ad adiuvandas orationes suas sermocinari,* Cernas vsq; hodie

In vita. S. Hilariionis

E iij

DE SANCTORVM

miram inter Palestinos & Cyprios contentione: his corpus Hilarionis, illis spiritum se habere certantibus. Et tamen in vtriusq; locis magna quotidie signa fiunt, sed magis in hortulo Cypri, forsitan quia plus illum locum dilexerit.

IDEM.

In Epitha
pio Paule Vale o Paula, & *cultoris tui vltimam senectute orationibus iuuu.* Fides & opera tua Christo te sociant, *presens facilius quod postulas impetrabis.* Exegi monumentum tuum aere perennius, quod nulla destruere possit vetustas.

IDEM.

In vita
Blesille. Quas nunc existimas Blesillam nostram pati cruces, quae ferre tormenta, quod tibi Christum videat subiratum? Clamat nunc lugenti, si unquam me amasti mater, si tua vbera suxi, si in tuis instituta sum monitis, ne inuideas gloriae meae: nec hoc agas, ut a nobis in perpetuum separemur. Putas me esse solam? Habeo pro te Mariam matrem Domini. Multas hic video, quas ante nesciebam. O quanto melior est iste comitatus. Habeo Annam quondam in Euangelio prophetantem: & quo magis gaudeas, tantorum annorum labores ego in tribus mensibus consequuta sum. Vnam palmam castitatis accepimus: Misereris mei, quia mundum reliqui? At ego vestri sortem doleo, quos adhuc saeculi carcer includit, quos quotidie in acie preliantes, nunc ira, nunc auaritia, nunc libido,

INVOCATIONE. 36

vido, nunc variorum incentiua vitiorum, pertrahunt ad ruinam. Si vis, ut mater mea sis: cura placere Christo. Non agnosco matrem, meo Domino displicerem. Loquitur illa & alia multa, quae taceo, & *pro te dominum rogat, mihique ut de eius mente securus sim, veniam impetrat peccatorum:* quod monui, quod hortatus sum, quod inuidiam propinquorum, ut salua esset, excepi.

IDEM.

Sicut murus hosti opponitur, & aduersario oc
curri solet ex aduerso contraque venienti: ita *Dei* Libro. 4.
Commē.
in Ezechi.
cap. 1.
sententia sanctorum precibus frangitur.

IDEM.

Extiterunt qui *virtutes egregias & caelestes, per* Lib. de vi
ro perfect.
sanctorum reliquias, iam vtiq; nostris temporibus
operantes, maluerunt detractioe mordere, quam veneratione suscipere, antiquum venenum Iudaicae infidelitatis euomentes: in qua potestate haec facis, & quis tibi dedit hanc potestatem? Recitabant enim nobis iuxta positae quae diuinis & beatissimis Geruasio et Prothasio infidelitas stulta loquebatur. Quid est quod ex eo quod Martyres sunt, virtutum dona meruerunt? Cur tam tarde, quod iam pridem illis concessum est, exercetur? Tepida, ut arbitror, consolatio & liuore generata querere an diuinum sit, quod videas esse diuinum, & rationem poscere, cum sit necesse credere, & cum Apostolus dicat: Charitas omnia credit, quis du-

E iij

DE SANCTORVM

bitat, quod sine charitate sunt qui fidē tantis nō applicauerunt virtutibus? Quasi non manifestum sit in ea *sanctos Martyres nunc in spiritu miracula facere*, in qua potestate aduersarios suos prius in carne & in passione vicerunt.

IDEM.

Episto. ad
Riparium Acceptis primum literis tuis non respondere, superbiæ est, responderē, temeritatis. De his enim rebus interrogas, quas & proferte & audire sacrilegum est. Ais vigilantium, qui hoc vocatur nomine, (nam dormitantius rectius diceretur) os fetidum rursus aperire, & putorem spurcissimū *contra sanctorum Martyrum proferre reliquias*, & nos qui eas suscipimus, appellare cinerarios & idololatrias, qui mortuorum hominum ossa veneremur. O infelicem hominem, & omni lachrymarum fonte plangendum: qui hæc dicens, non se intelligat esse Samaritem & Iudæum, qui corpora mortuorum pro immundis habent: Nos autē non dico Martyrum reliquias, sed ne solem quidem & lunam non Angelos non Archangelos, non Cherubin, non Seraphin, & omne nomen quod nominatur & in presenti sæculo, & in futuro, colimus & adoramus: ne seruiamus creaturæ potius quam creatori, qui est benedictus in sæcula. *Honoramus autem reliquias Martyrum*, vt eū, cuius sunt Martyres, adoremus. Honoramus seruos, vt honor seruorum redundet in dominum, qui

INVOCATIONE.

37

qui ait: Qui vos suscipit, me suscipit. Ergo Petri & Pauli reliquiæ immundæ sunt? Ergo Moyfi corpusculum immundum erit quod iuxta hebraicam veritatem ab ipso sepultum est domino? Et quotiescunq; Apostolorum & Prophetarum, & omnium Martyrum basilicas ingredimur, toties Idolorum templa veneramur? Accensiq; ante tumulos eorum cerei idololatriæ insignia sunt? Plus aliquid dicam, quod redundet in auctoris caput, & insanum cerebrum vel sanet aliquando vel delectat, ne tantis sacrilegijs simpliciū animæ subuertantur. Ergo Domini corpus in sepulchro positum, immundum fuit? Et Angeli, qui candidis vestibus utebantur, mortuo cadaueri atq; polluto præbebant excubias, & post multa sæcula dormitantius somniaret, immo eructaret immundissimam crapulam: & cum Iuliano persecutore sanctorum basilicas aut destrueret, aut in templa conuerteret. Miror sanctum Episcopum in cuius Parochia esse Presbyter dicitur acquiescere furori eius, & non virga Apostolica, virgaq; ferrea confringere, vas inutile, & tradere in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat. Si non sunt honorandæ reliquiæ Martyrum, quomodo legimus, Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorū eius? Si ossa eorum polluant contingentes, quomodo Elisæus mortuus, mortuum suscitauit, & dedit vitam corpori, quod iuxta Vigilantium iacebat immundum? Ergo omnia castra Israelitici exerci-

DE SANCTORVM

tus & populi Dei fuere immunda: quia Ioseph & Patriarcharum corpora portabant in solitudine: & ad sanctam terram immundos cineres pertulerunt? Ioseph quoque in Typo præcedens Domini, Saluatoris nostri, sceleratus fuit, qui tanta ambitione Iacob in Hebron ossa portauit, vt immundum patrem, auo & atauo sociaret immundis, & mortuum mortuis, copularet? O præcidenda linguam à medicis, imo infanum curandum caput, vt qui loqui nescit, discat aliquando reticere. Ego vidi aliquando hoc portentum & testimonijs scripturarum, quasi vinculis Hippocratis volui ligare furiosum: sed abiit, recessit, euasit, erupit, & inter Hadriæ fluctus, Cotijq; Regis alpes, in nos declamando clamauit. Tacita me forsitan cogitatione reprehendas, cur in absentem inuehar. Fatebor tibi dolorem meum, sacrilegium tantum audivere non possum. Legi enim Syromasten Phinees, austeritatem Helix. Zelum Simonis Cananæ, Petri seueritatem, Ananiam & Sapphiram trucidantis, Pauliq; constantiam qui Elymam Magū vijs Domini resistentem, æterna cecitate damnauit. Non est crudelitas pro Deo, sed pietas. Vnde & in lege dicitur. Si frater tuus & amicus, & vxor quæ est in sinu tuo te deprauare voluerit à veritate: sit manus tua super eos, & effunde sanguinem eorum, & auferes malum de medio Israel. Ergo Martyrum immundæ sunt reliquæ. Et quid passi sunt Apostoli, vt immundum Stephani corpus

tanta

INVOCATIONE. 38

tanta funeris ambitione præcederent: vt facerent ei planctum magnum, vt eorum luctus in nostrum gaudium verteretur? Nam quod dicis eum vigilas execrari, facit & hoc contra vocabulum suum, vt velit dormire Vigilantius, & non audiat saluatorem dicentem, sic non potuisti vna hora vigilare mecum?

IDEM.

Exortus est subito Vigilantius, seu verius Dormitantius, qui immundo spiritu pugnet contra Christi spiritum, & Martyrum neget sepulchra veneranda: damnandas dicat esse vigilas, nunquam nisi in Pascha Alleluia cantandum, continentiam hæresim, pudicitiam, libidinis seminarium. Et quomodo Euphorbus in Pythagora renatus esse perhibetur, sic in isto Iouiniani mens praua surrexit, vt & in illo, & in hoc diaboli respondere cogamur insidijs. Ille Romanæ Ecclesiæ authoritate damnatus, inter phasides aues & carnes suillas non tam emisit spiritum, quam eructauit. Iste caupo Calaguritanus & in peruersum, propter nomen viculi mutus. Quintilianus miscet aquam vino: & de artificio pristino, suæ venena perfidiæ Catholicæ fidei sociare conatur, impugnare virginitatem, odisse pudicitiam, in conuiuio secularium contra sanctorum ieiunia declamare: dum inter phialas philosophatur: & ad placentas liguriens, psalmodum modulatione mulcetur: vt tantum inter

Contra errores Vigilantij.

DE SANCTORVM

ter epulas, David & Idithum, & Afaph, filiorum Choræ cantica audire dignetur. Hęc dolentis magis effudi animo, quam ridentis, dum me cohibere non possum, & iniuriam Apostolorum ac Martyrum furda nequeo aure transire. Authores sunt huius dictatiunculæ meæ sancti Presbyteri, Riparius & Desiderius, qui Parochias suas vicinia istius scribunt esse maculatas: miseruntq; libros per fratrem Sifinnium, quos inter crapulam stertens euomuit. Et asserunt repertos esse nonnullos, qui fauentes vitijs suis, illius blasphemij acquiescunt Gallia vernaculum hostem sustinent, & hominē moti capitis, atq; Hippocratis vinculis alligandū sedentem cernunt in Ecclesia, & inter cætera verba blasphemia, ista quoque dicentem. Quid necesse est tantopere nō solum honorare, sed etiam adorare, illud, nescio quid, quod in modico vasculo transferendo colis? Et rursus in eodem libro. Quid puluerem linteamine, circumdatum, adorādo oscularis? Et in consequentibus: Prope ritum Gentiliū videmus sub prætextu religionis introductum in Ecclesijs, sole adhuc fulgente, moles cereorum & vbicunq; puluisculum nescio quod, in modico vasculo, pretioso linteamine circumdatum osculantes, adorant? Magnum honorem prebent huiuscemodi homines beatissimis Martyribus, quos putant è vilissimis cereolis illustrandos, quos agnus qui est in medio throni, cū omni fulgore maiestatis suæ illustrat. Quis enim (ò insa-

num

INVOCATIONE.

39

num caput) aliquando Martyres adorauit? quis hominem putauit Deum? Nonne Paulus & Barnabas cū à Lycaonibus Iupiter & Mercurius putarentur, & eis vellent hostias immolare, sciderūt vestimenta sua, & se homines esse dixerunt? Et audes dicere, illud nescio quid, quod in modico vasculo transferendo colis? Quid est illud, nescio quid, scire desidero. Expone manifestius, vt tota libertate blasphemēs, puluisculū, inquit, in modico vasculo, pretioso linteamine circumdatum, *Dolet Martyrum reliquias pretioso operiri velamine,* & non vel pannis, vel cilicio colligari, vel proijci in sterquilinum, vt solus Vigilantius ebrius & dormiens adoretur. Ergo sacrilegi sumus, quādo Apostolorum basilicas ingredimur? Sacrilegus fuit Constantinus Imperator, qui sanctas reliquias Andræ, Lucæ, & Timothæi transtulit Cōstantinopolim *apud quas & demones rugiunt,* & inhabitatores Vigilantij illorum se sentire præsentiam confitentur? Sacrilegus dicendus est & nūc Augustus Arcadius qui ossa beati Samuelis longo post tempore de Iudæa transtulit in Thraciam? Omnes Episcopi, non solum sacrilegi, sed & factui iudicandi, qui rem vilissimam & cineres dissolutos in serico & vase aureo portauerunt? Stulti omnium Ecclesiarū populū, qui occurrerunt sanctis reliquijs, & tanta lætitia, quasi præsentem, viuentemq; Prophetam cernerent, susceperunt: vt de Palestina vsq; Chalcedonem iungerentur populo-

DE SANCTORVM

pulorum examina, & in Christi laudes vira voce resonarent? Videlicet adorabant Samuelē & nō Christum, cuius Samuel & Leuita & Prophetes fuit. Mortuum suspicaris, & idcirco blasphemias. Lege Euangelium: Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, non est Deus mortuorum, sed viuorum. Si ergo viuunt, honesto iuxta te carcere non clauduntur. Ais enim, vel in sinu Abrahæ, vel in loco refrigerij, vel subter aram Dei animas Apostolorum ac Martyrum confedisse, *nec posse suis tumultis, & vbi voluerint adesse præsentis*. Senatoriæ videlicet dignitatis sunt, vt non inter homicidas teterrimo carcere, sed in libera honestaq; custodia in fortunatorum Insulis & in campis elijsis recludantur. Tu Deo leges ponis? Tu Apostolis vincula iniicis, vt vsq; ad diem iudicij teneatur custodia, nec sint cum Domino suo, de quib⁹ scriptum est: Sequuntur agnum, quocunq; vadit? Si agnus vbiq;, ergo & hi qui cum agno sunt, vbi que esse credendi sunt. Et cū diabolus & demones toto vagentur in orbe, & celeritate nimia vbi que præsentis sint, Martyres post effusionem sanguinis sui ara operientur inclusi, & inde exire nō poterunt?

IDEM.

Eodem libro.

Dicis in libello tuo, quod dum viuimus, mutuo pro nobis orare possumus: postquam autem mortui fuerimus, nullius sit pro alio exaudienda ora-

INVOCATIONE.

40

oratio, presertim cum Martyres vltionem sui sanguinis obsecrantes, impetrare non quiuerint.

Si Apostoli & Martyres adhuc in corpore constituti possunt orare pro cætris, quando pro se adhuc debent esse solliciti, quanto magis post coronas, victorias triumphos? Vnus homo Moyse sexcentis milibus armatorum impetrat à Deo veniam, & Stephanus imitator Domini sui, & primus Martyr in Christo, pro persecutoribus veniã deprecatur.

Et postquam cum Christo esse cæperunt minus valent? Paulus Apostolus ducetas septuaginta sex sibi dicit in naui animas condonatas. Et postquã resolutus esse cæperit cū Christo, tunc ora clausurus est & pro his qui in toto orbe ad suū Euangeliū crediderunt, mutire non poterit: Meliorq; erit Vigilans, canis viuens, quam ille Leo mortuus? Recte hoc de Ecclesiaste proponerem si Paulum in spiritu mortuum confiterer. Deniq; sancti non appellantur, mortui, sed dormientes. Tu vigilans dormis, & dormiens scribis: & proponis mihi librum apocryphum, qui sub nomine Esdræ à te & similibus tui legitur vbi scriptum est, quod post mortem nullus pro alijs audeat deprecari, quem ego librum nunquam legi. Cereos autē non clara luce accendimus, sicut frustra calumniaris, sed vt noctis tenebras, hoc solatio temperemus & vigilemus ad lumen, ne cæci tecum dormiamus in tenebris. Quod si aliqui per imperitiã & simplicitatem secularium hominū, vel certe religiosarum

DE SANCTORVM

farum fœminarum, de quibus vere possumus dicere. Confiteor, Zelum Dei habent, sed non secundum scientiam, hoc pro honore Martyrũ faciunt, quid inde perdis? Causabantur quondam & Apostoli, quod periret vnguentum, sed Domini voce correpti sunt. Neq; enim Christus indigebat vnguento, nec Martyres lumine cæcorum, & tamen illa mulier in honorem Christi hoc fecit, deuotioque mentis eius recipitur. Et *quicumque accendunt cæreos, secundum fidem suam habent mercedem*, dicente Apostolo. Vnusquisq; in suo sensu abundat. Idololatrias appellas huiuscemodi homines? Non diffiteor omnes nos qui in Christum credimus, de Idololatrię errore venisse. Non enim nascimur, sed renascimur Christiani. Et quoniam quondam colebamus idola: nunc Deum colere non debemus, ne simili eum videamur cū idolis; honore venerari? Illud fiebat idolis, & idcirco detestandum est: *hoc fit Martyribus & idcirco recipiendum est*. Nam & absq; Martyrum reliquijs, per totas orientis Ecclesias, quando legendum est Euangelium, accenduntur luminaria, iã solerutilante: non utiq; ad fugandas tenebras, sed ad signum leticię demonstrandum.

Male facit ergo Romanus Põtifex, qui super mortuorum hominum Petri & Pauli, secundum nos ossa veneranda, secundum te vile puluisculum offert Deo sacrificia, & tumulos eorum Christi arbitretur altaria? Et non solum vnius vrbs, sed etiã

totius

INVOCATIONE.

41

totius orbis errant Episcopi, qui Cauponem Vigilantium contempnentes, ingrediuntur basilicas Martyrum, in quibus puluis vilissimus, & fanilla nescio quæ, iacet linteamine conuoluta, vt polluta omnia polluat: & quasi sepulchra pharisaica foris dealbata sint; cum intus immundo cinere iuxta te, immunda omnia oleant atq; sordeant. Et post hæc de barathro pectoris tui, cœnosam spurcitiam euomens, audes dicere: Ergo cineres suos amant animæ Martyrum, & circumuolant eos, semperque præsentés sunt, ne forte si aliquis præcator aduenerit, absentes audire non possint? Oportentum in terras vltimas deportandũ. Rides de reliquijs Martyrum, & cum authore huius hæreseos Eunomio, Ecclesijs Christi calūniam struis nec tali societate terreris, vt eadem contra nos loquaris, quæ ille cõtra Ecclesiam loquitur? Omnes enim sectatores eius, basilicas Apostolorũ ac Martyrum non ingrediuntur, vt scilicet mortuũ adorent Eunomium, cuius libros maioris authoritatis arbitrantur, quam Euangelia: Miror quod nõ dicas nequaquam perpetranda Martyria, Deum enim, qui sanguinem taurorum hircorumq; non quærat, multo magis hominum non requirere. Quod cum dixeris, imo & si non dixeris, ita habes ris quasi dixeris. Qui enim reliquias Martyrum afferis calcandas esse, prohibes & sanguinem fundi, qui nullo honore condignus est.

IDEM.

F

DE SANCTORVM

Eodem
Libro.

Argumentatur contra signa atq; virtutes, quæ in basilicis Martyrum fiunt, & dicit eas incredulis prodesse, non credentibus: quasi nunc hoc queratur, quibus fiant, & non qua virtute fiant. Esto, signa sint infidelium, qui quoniã sermoni & doctrinæ credere noluerunt, signis adducantur ad fidem: & Dominus incredulis signa faciebat, & tamen non idcirco domini suggillanda sunt signa, quia illi infideles erant: sed maiori admirationi erunt, quia tantæ fuere potentia, vt etiam mentes durissimas edomarent, & ad fidem cogeret. Itaq; nolo mihi dicas, signa infidelium sunt, sed responde, *quomodo in vilissimo puluere & fauilla nescio qua, tanta sit signorum virtutum que presentia:* Sentio, sentio infelicissime mortalium, quid doleras, quid timeas. Spiritus iste immundus qui te hæc cogit scribere, *sæpe hoc vilissimo tortus est puluere,* imo hodieq; torquetur, & qui in te plagas dissimulat, in cæteris confitetur. Nisi forte in morem gentilium impiorumque Porphirij, & Eunomij has præstigias dæmonum esse coningas, & nõ vere clamare dæmones, sed sua simulare tormenta. Do consilium: inuenies ibi multos socios tuos: & nequaquam cereis Martyrũ qui tibi displicet, sed flammis inuisibilibus combureris, & tunc fateberis, quod nunc negas: & in tuum nomen, qui in Vigilantio loqueris, libere proclamabis, te esse aut Mercurium, propter numinorum cupiditatem, & cætera.

Clau-

INVOCATIONE.

42

CLAVDIVS CLAVDIANVS.

Per cineres Pauli, per cana limina Petri
Ne laceres versus dux Iacobe meos.
Sic tua pro clypeo defendat pectora Thomas,
Et comes ad bellum Bartholomeus eat.
Sic ope sanctorum non barbarus irruat Alpes,
Sic tibi det vires sancta Susanna suas.
Sic quicumque ferox gelidum tranauerit Istrum,
Mergatur, volucres ceu Pharaonis equi.

Epigramma in Iacobũ magistrũ equitum.

S. SEVERVS SVLPITIVS.

In quo mihi post hæc homine similis requies, in cuius erit charitate solatium? Me miserum, me infelicem, potero ne vnquam si diutius vixero nõ dolere, quod Martino superstes sum? Erit post hæc vita iocunda? Erit dies aut hora sine lachrymis? Aut tecum frater dilectissime potero illius mentionem habere sine fletu, aut loquens vnquam apud te, aliud quam de illo loqui potero? Sed quid te in fletus lachrymasq; commoueo? Ecce nunc consolatũ te esse cupio, qui me consolari ipse nõ possum. *Non deerit nobis, non deerit mihi crede, intererit de se sermocinantibus, astabit orantibus.* Quodq; iam hodie præstare dignatus est, videndũ te in gloria sua sæpe præbebit, & assidue sicut anse paupulum fecit, *benedictione nos proteget.* Inde secundum visionis ordinem qua cælum sequentibus se patere monstrauit, quo sequendus esset edocuit, quo spes nostra tendenda, quo animus di-

Epistola ad Aurelium.

F ij

DE SANCTORVM

rigendus instruxit. Quid tamen fiet frater? Quod mihi ipse conscius, conscendere callem arduum illum ac penetrare non potero. Ita sarcina molesta me pregrauat, & peccati mole depressum negotio in astra conscensu seua miserabilem ducit in tartara. Spes tamen superest illa, sola illa postrema, vt quod per nos obtinere non possumus, *saltem pro nobis orante Martino mereamur.*

IDEM.

Epistola ad Bassulá

Comparetur si placet secularis illa pompa, nõ dicam funeris, sed triumphi, quid simile Martini exequijs cõferetur? Ducant illi præ curribus suis vinc̃tos post terga captiuos, Martini corp⁹ hij qui mundum ductu illius vicerunt prosequuntur. Illos confusis plausibus populorum honoret infamia, Martino diuinis plauditur psalmis, Martinus hymnis cęlestibus honoratur. Illi post triumphos suos, in tartara sæua trudentur, Martinus Abrahæ sinu, lætus excipitur. Martinus hic pauper & modicus, cælum diues ingreditur. *Illinc nos vt spero custodiens, me hæc scribentem respicit, te legentem.*

RUFFINVS PRESBYTER.

In Historia quam Eusebio Addidit libro 11. cap. 33.

Theodosius Imperator ante Martyrũ & Apostolorum thecas iacebat cilicio prostratus, & *auxilia sibi fida, sanctorum intercessione poscebat.*

S. PONTIVS PAVLINVS

Episcopus.

Presby-

INVOCATIONE.

43

Epistola 12. ad Seuerum.

Presbyter hic situs est meritis & nomine Clarus Martino studijs comes & meriti modo consors
 Clare fide, præclare actu, clarissime fructu,
 Qui meritis titulum nominis equiparas.
 Casta tuum digne velant altaria corpus
 Vt templum Christi contegat ara Dei
 Sed quia tu non hac qua corpus sede teneris
 Qui meritis superis spiritus inuolitas.
 Siue patrum sinibus recubas, dominiue sub ara,
 Conderis, aut sacro pasceris in nemore.
 Qualibet in regione poli situs aut paradisi
 Clare sub æterna pace beatus agis.
*Hæc peccatorum bonus accipe vota rogantium,
 Vt sis Paulini Therasiæque memor.*
 Dilige mandatos interueniente Seuero,
 Quos ignorasti corpore sic meritos.
 Vnanimi communis amor sit fomes vtrisque,
 Perpetui summo fæderis in Domino.
 Non potes implicitos diuellere, *si trahis vnum,*
Vnus adhærentem quo rapitur rapiet.
 Ergo indiuiduos pariter complectere fratres,
 Vtque sumus sic nos dilige participans.
 Sic Deus acciuit, sic nos Martinus amauit,
Sic & tu pariter Clare tuere pares.
 Non meritis sed amore pares, tu sancte valebis,
 Exorare pares & meritis fieri.
*Si cum Martino socia pietate labores,
 Vt vincunt vestra crimina nostra preces.*
 Et simul in vestri ducamur sorte, Seueri

F iij

DE SANCTORVM

Vestraque nos semper protegat ala sinu.

IDEM.

Epist. 13 ad
eundem.

Salutamus te tantum quantum diligimus in Domino, & adhuc desideramus: nam reuellere de animis nostris spem istam nec dum possumus, qua presumimus te videndum amplectendumque; nobis dono Domini in sede ac sinu Domini mei communis Patroni Felicis, cui vota tua totiens contestatus sum, & promissa recitavi, quoties à te mihi cauta reminisceris. Si fefellimus Martyrem veritatis, non opinor, me solum statuendum huius culpæ reum, qui sponendi quod credidi: tu quæso mi frater vnanime & dilectissime dum tempus est videas, *ne tanto confessori tam potentis gratia apud Christum* sancto ille videaris inficias. Causari infirmitatem magis, quam pigritiã, vel exceptionem personarum qui possis nescio, cum intra annum eadem opera ad nos potueris peruenire ac recurrere, quam Gallicanas peregrinationes tot annis frequentatas, & iteratis sæpe intra vnã æstatem excursibus Turonos & remotiora visitas. Non inuideo, prædico magis deuotionem tuã in Domino quam in seruis suis admiraris & honoras. Iuste fateor & merito Martinum frequentari, sed dico iniuste perniciosæque Felicem ab eodem qui illum honoret promissis inanibus ludi, vel secura promissi iam vt aboliti dissimulatione contemni. Qua fide speras Christi gratiam in honore

Mar-

INVOCATIONE.

44

Martini, eadem Christi offensam time in offensione Felicis, & tibi forsitan mens fortior & anima robustior, aur potens conscientia perfecte in Christo dilectionis tantam ministret fiduciam, vt magnorum fidei & operationis tuæ meritorum compensatione delictum hoc quo Dominum meum Felicem (quod absit) leseris diluendum putes, quam tam de ipsius etiam tibi bonitate, quam de ipso, cuius spiritus est, Deo Christo largissimã habet veniam tibi polliceris, & fideliter facis. Verũ ego vel tam timidum me vitio infirmitatis meæ, vel tam nimium amoris tui fateor, vt pro te etiã tuta timeam, & dum in omni facto abundare tibi gratiam Christi cupio, nolim te in eo potissimum, in quo Dei charitas est insignis & eminent lapidem offensionis incurrere, Scio quidem secundum diuitias bonitatis Dei, & in Domino meo Felice viscera pietatis affluere: sed tu quæso hoc eum magis diligas & timeas, quo melior est, & indulgentior. Magnam tibi talis formido mercedem pariet, vt hinc sollicitior sis, vnde potes esse securior: Id est, vt tanto magis charissimum Dei metuas offendere, quanto promptius dignatur agnoscere. Quia maiore impietate leditur, qui nescit offendi, & grauius vindicatur à Domino, qui non expetit vindicari.

IDEM.

Sis bonus, o felixque tuis: Dominumque potentem, Natali. 2.
Exores liceat placati munere Christi

F iij

DE SANCTORVM

Post pelagi fluctus, mundi quoq; fluctibus actis,
In statione tua placido consistere portu
Hoc bene subductam religavi littore classem
In te compositę mihi fixa sit anchora vitę.

IDEM.

Natali. 3. *Nunc precor aeterna nobiscum pace, serenum
Posce diem: hoc iterum liceat gaudere reuerso
Animaque hic & vota eius & carmina festis
Reddere placati tranquillo nomine Christi.
Hic amor, hic labor est, nobis hæc vota tuorum
Suscipe commendaque Deo, vt cum sedula cura
Seruitium nostrum longo tibi penderit æuo:
Tunc dæmum placidos pietate laboris alumnos,
Absolvas mittente manu, positasq; tuorum
Ante tuos vultus animas, vectare paterno,
Ne renuas gremio Domini fulgentis ad ora
Quem bonitate pium, sed maiestate tremendum
Exora, vt precibus plenis meritisque redonet
Debita nostra tuis: cum tu quoq; magna piorum
Portio, regnantem Felix comitaueris agnum:
Posce ouium grege nos statui, vt sentetia summi
Indicis hoc quoq; nos iterum tibi munere donet:
Ne male gratatis lenos adiudicet hædis
Et potius dextra positos in parte salutis
Munifico pecori laudatis aggreget agnis.*

IDEM.

Natali. 8. *Sic potiora eius venerando in corpore membra
Martyres in quibus est insigni robore Felix*
Inter

INVOCATIONE.

45

Inter diuini capitis sacra lumina fulgens
Iure Deo validi, quia Christo proxima passi,
*Concurramus ad hunc spe conspirante patronum
Suscipiat nostras placida pietate querelas,
Et dum natalem ipsius celebramus ouantes,
Ille preces nostras meritis pius adseret altis
Inque vicem flebit nobis quia mente dicata,
Nos letamur ei, non est cura, hæc noua sanctis
Exorare Deum pro peccatoribus egris,
Vtque boni meriti, meritum superare sinistrum.
Vt quondam hos habuit atas, sic modo nostra
Felicem sortita salus, petat omne quod audet
Quodq; cupit tali speret confisa patrono,
Sancte Deo dilecte Dei tu dextera Felix
Esto precor nobis tu munitissima turris.*

IDEM.

Quare inopi da sancte tuo vt te digna patrono
Et pariter condigna tuo loquar vsus amico
*Posco tuos Felix tecum ad tua vota parentes
Que tua vota loquor mea sunt, & verius hæc sunt
Vota mea, at tibi celsus honor terrena recusat
Gaudia, seu quia nostra tuæ sunt gaudia palmae,
Vt tua digneris tibi ducere vota tuorum.
Ergo quos etiam Felix imploro parentes
Hic quoq; ades mihi nunc poscas, vt adesse voca-
Qui colitis lætos paradisi cælitis hortos, (tos
Quiq; sub excelsa Domini requiescitis ara
Pulcher Apostolici chorus agminis & Patriarcha*
rum F v

Natali. 9.

DE SANCTORVM

Gens prior,ambo chori procerum quos agmine
bino

Per duodena Deus signauit nomina patres
Gentibus & populis regnum ad caeleste vocandis
Vos etiam sancti supplex deosco Prophete
In nostra qui carne Deum fore precinuisit
Vos quoq; corporibus caesis, & sanguine fuso
Occisum & viuum testati Martyres agnum.
Hac tibi Christe Deus tenui fragiliq; paratu
Pro nobis facimus, nec enim te summe creator
Facta manu capiunt, toto quem corpore mundus
Non capit, angustum cui calu, terraq; punctu est
Sed sanctis sine fine tuis deuota ferentes
Obsequia, exiguo magnos veneramur honore:
Sperantes *illis exoratoribus*, vt tu
In nobis operum ponas perfecta tuorum
Culmina, & extructis habitator mentibus adsis.

SOPHRONIVS PRESBYTER.

Sermone
de Assum
ptione. S.
Marię.

Hac est virgo, quę sola interemit vniuersam
hereticam prauitatem, sola post Deum quę nos
confirmet in omni veritate, *suisq; commendet me-
ritis & precibus auxilietur*, vt & ipsi digni inueni
amur in eius laudibus. Idcirco hanc imitamini
moribus, sequimini castitate, *huius implorate auxi-
lium.*

S. IOANNES CHRYSOSTOMVS.

Homil. 41
in Genes.

Nunc autem propter ineffabilem Dei miseri-
cordiam, quia pietas incrementum sumsit, multi
etiam

INVOCATIONE.

46

etiam in medijs ciuitatibus ignorati possunt pla-
care Deum, & alij in montibus & speluncis. Alio-
rumq; virtus multorum tegere valet malitiam.
Multa enim Domini bonitas est, & sepe solet etiã
propter paucos multis dare salutem. Et quid dico
propter paucos iustos? *Sape quando non inuentus
est in presenti vita iustus, propter defunctorum vir-
tutem viuentium miseretur & curam habet.* Vnde
clamat dicens: Protegam ciuitatem hanc propter
me, & propter Dauid puerum meum, quasi dice-
ret: Licet ipsi indigni sint, & nullam salutis habe-
ant occasionem: verum quia solitus sum miseri-
corditer agere, & ad miserandum promptus sum,
propter meipsum faciam, & *propter Dauid pueru
meum, qui ante hos annos e vita migravit, hic au-
tor erit salutis his qui sua sese perdiderunt desidia.*
Vidisti misericordiam Domini, quomodo eos qui
virtute pollent, toti multitudini opponit & repẽ-
dit? Quapropter & Paulus dicebat: Obambula-
uerunt in ouillis caprinisq; pellibus, destituti, pres-
si, afflicti, quibus indignus erat mundus. Ille di-
cit: Omnis mundus, & totus orbis non est confe-
rendus his qui in afflictionibus & pressuris, & nu-
ditate agunt & obambulant & in speluncis ver-
santur propter Deum.

IDEM.

Quid est, recordatus est Deus Abrahę? hoc est pe-
titionis quam fecit, dicens: Ne simul perdas iustu
cum

Homilia.
44 in Ge

DE SANCTORVM

cum impio. Cur igitur, dixerit aliquis propter orationem Patriarchæ iustus seruatus est, & non propter suam iusticiam? Ita certe propter orationem Patriarchæ. Quando enim quod ex nobis est simul afferimus, & *accedit intercessio sanctorū*, plurimū nobis confert. Quod si ipsi negligentes fuerimus, & spem in illis solis collocamus nostræ salutis, nihil amplius nobis prodest: non quod infirmi sunt iusti, sed quia propter nostram desidiam nos ipsos perdimus. Et, vt discas, quod quando negligentes sumus, etiam *si iusti sint qui pro nobis orant, etiam si Propheta*, nulla nobis inde fiat utilitas. Illi enim suam virtutem & per hoc demonstrant, nobis autem nulla erit utilitas propter mores nostros.

IDEM.

Homilia
2. in Psal.
50.

Videtur quanta est poenitentiae virtus, & conuersionis ad Deū ab operibus malis? Hic enim *sanctus David non solum cum in corpore esset, placuit Deo: sed & post mortem suam viuus inuenitur prestitisse grande solatium*. Contigit namq; Ezechie regi inimicas temporibus Iudaorum gentes circūuallasse Hierusalem. Et cum esset Ezechias iustus vir, rogauit Deum, & prostratus cum lachrymis, deprecabatur, vltionem de aduersarijs postulans: Venit ad eum Esaias Propheta & dicit: Ne putaret ille, quia iusticia sua exauditus est. Et certe iā defecerat David, & habebat multos annos requiescens.

INVOCATIONE

47

escens. Quid ergo dicit ei? Protegam hanc ciuitatem propter me, & propter David seruum meum. *David mortuus est & merita eius vigent*. O rem admirandam, o ineffabilis clementia Dei, *homo mortuus viuo patrocinatur*. O iustorum & post cōsummationem inexpugnabilis pugna virorū.

IDEM.

Quod utiq; proprium solet esse sanctorū, non scilicet gloriā propriam, non honorem, non quicquam aliud omnino anteferre proximorum salutis. Considera igitur quam diuersus ab illis sit noster affectus. Illi enim in medijs quoque ignibus constituti, pro yniuerso populo Dei supplicantes: nos vero ne in securitate quidem maxima meminimus proximorum. Sed & ad interpretandum regis somnium requisiti, non propria aliqua comoda proposita habebant, sed quod ad cunctorum utilitatem ciuium pertineret: mortem vero quam facile contemnerent, clarissimi experimenti probatione docuerunt. Vbiq; autem se pie pro cunctis at humiliter opponunt, Deum per omnia placare cupientes. Deinde quoniam semetipsos ad impetrandam populo veniam sufficere nō credunt, *ad patrum merita confugiunt*: ipsi vero nihil se amplius profitetur afferre, quam humiliatum spiritum, ac dolore contritum.

IDEM.

Non igitur quasi oscitantes & desides, ex aliorum

Homilia
rum 5.

DE SANCTORVM

rum meritis pendeamus. *Habent enim vim pro nobis, & quidem maximam, orationes, supplicationesq; sanctorum:* sed tunc profecto cum nos quoq; idipsum per pœnitentiã postulamus, & ad studia meliora cõfugimus. Alioquin etiam Moses ipse, qui & fratrem suum, & sexcenta illa milia armatorũ ab imminente Dei liberauit ira, sororem tamen suam nequiuit eruere.

IDEM.

Homilia
27.

His omnibus ex animo pulsus, adeoq; post illa vulnera Dauid refulsit, sic se à maculis abluir, ita mundum effecit animum, *vt vel mortuus peccantibus succurreret:* & quod de Abraham, id quoq; de Dauid Deum dixisse scriptura testatur, imo vero multo magis de Dauid. De Abraham enim scriptum est *Recordatus sum testamenti mei quod erat ad Abraham:* hic vero non dicit testamenti, sed *propter Dauid seruum meum protegam ciuitatem hanc.* Salomonem etiam quia nepharia crimina commisit, *charitate patris placatus Deus,* à fastigio regni non deiecit.

IDEM.

Homilia
22. in Epi
stolam ad
Roma.

Si enim cum hic esset (Paulus) vsq; adeo dilexit homines, vt cum dissolui ex animi proposito, & cum Christo esse cuperet, elegerit hic esse, *multo magis illic seruentiorem amorem ostendet.* Ego & Romam propterea diligo, tametsi & aliunde queam illam laudare, nempe à magnificentia, &

INVOCATIONE.

48

antiquitate à diuitijs & à rebus in bello fortiter gestis & à pulchritudine, à multitudine, à potentia: à diuitijs: Sed relictis omnibus istis ob id illã beatam prædico; quod erga illos Paulus dũ viueret, adeo fuit beneuolus, adeo illos amauit, coram disseruit, & postremo vitam apud eos finiuit. Vnde & ciuitas ista hinc facta est insignis plus quam à reliquis omnibus. Et quemadmodum corpus magnum ac validum duos habet oculos illustres, sanctorum videlicet, illorum corpora: ita cælum nõ splendescit, quando radios suos sol ex sese dimittit, quemadmodum Romanorum vrbs duas illas lampades vbiq; terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus. Considerate & horrete quale spectaculum visura sit Roma, Paulum videlicet, repente ex theca illa, cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri. Qualem rosam Christo mittet Roma? Qualibus coronis duabus ornatur vrbs ista? Qualibus cathenis aureis cincta est? Quales habet fontes? Propterea celeberrima hanc urbem, non propter columnas, non propter aliam phantasiã, sed propter columnas illas Ecclesiæ. Quis mihi nunc dabit, *circumfundẽ corpori Pauli,* affigi sepulchro, videre puluerẽ corporis illius, quæ adhuc in Christo deerant adimplentis, stigmata illius gestantis, predicationẽ Euangelij vbiq; seminantis? puluerem, inquam oris illius, per quod Christus loquutus est, per quod lux emicuit quouis fulgure clarior. Et quid opus est

DE SANCTORVM

est singula recensere? Vellem videre sepulchrum quo recondita sunt arma illa, iusticiæ, arma lucis, membra nunc viuentia, tum vero cum in hac vita essent emortua, in quibus omnibus viuebat Christus, quæ mundo fuerant crucifixa, membra Christi, quæ Christum induerant, quæ templum spiritus sancti, sancta; fuerunt ædificatio, quæ ligata erant spiritu, confixa timore Dei, habentia stigmata Christi. *Hoc corpus urbem hanc munit,* quod quauis turri innumerisq; mēibus ac vallis est tutius, & cum isto, corpus etiam Petri.

IDEM.

Hom. 42
in Priorē.
Corinth.
Epist.

Et hæc quidem moneo, non qui afficiam tristitia, aut in desperationem adducam, sed ne vanis & inutilibus spebus lactari, hoc aut illo fidentes, propriam virtutē negligamus. Etenim si segnes tardauerimus, *nec iustus, nec Propheta, nec Apostolus nobis vllus patrociniabitur.*

IDEM.

Homilia 8
in Ephesi.
Epist.

Vellem nunc etiam in eis esse locis, in quibus ista dicuntur esse vincula. Cuperem videre cathenas illas quas quidem verentur, & *horrent demones, venerantur vero Angeli.* Quod si liberum fuisset per curas ecclesiasticas & corpus habuissem validum, nihil utiq; causatus fuisset quo minus tanta suscepta peregrinatione, cathenas duntaxat illas, & carcerem vbi ligatus fuit vidissem.

IDEM.

Præcan-

INVOCATIONE.

49

Precātes adhortemur & alios vt pro illis orēt, pauperibusq; indefinenter pro illis elemosynas demus. Habet res ista nonnihil consolationis. Audi quippe quid Deus dicat: Protegam ciuitatem istam propter me, & propter Dauid seruum meū. *Si memoria dumtaxat iusti tantum valuit,* quando & opera pro tali fiunt, quid non poterunt?

Homilia.
3. in Epist.
ad Philip.

IDEM.

Audi rursus & Deum dicentem: Protegam inquit, ciuitatem istam propter me & propter Dauid seruum meum. Sed hoc dixit, cum esset Ezechias rex iustus. His itaq; cognitis, *nec sanctorum preces contemnamus,* neq; totum in illas projiciamus, hoc quidem ne temere infidijs opprimamur illud vero ne extra multum lucrum & profectū excidamus, sed *oremus etiā vt pro nobis precentur manumq; porrigant.*

Homilia.
1. in Epist.
ad Tethal.

IDEM.

Atqui poterat Babylos, vel exemplo Enoch transferri, vel Helix modo rapi, vt qui vtriusque æmulator fuerat. At Deus qua est in humanum genus benignitate inter alias, quas infinitas nobis salutis nostræ occasiones dedit, & hanc quoq; viā nobis à se munitam esse voluit, idoneum ad virtutem capeffendam stimulum, relictis scilicet interim apud nos sanctorum reliquijs. Nam post sermonis facultatem, ipsa certe sanctorū sepulchra proximum locum obtinent ad animas hominū

Libro con
tra Genti
les in Ba-
bylā Mar.

G

DE SANCTORVM

in ipsos sanctos intuentium ad virtutum earundem æmulationem excitandas. Ac sicubi quis huiusmodi conditorijs adstat, suum statim sensum ab hac, quam dico, vi correptū animaduertit: capsulæ enim aspectus in animam inuadens ipsam percellit, & exuscitat, ac perinde afficit, quasi quī illic mortuus iacet, *preces simul fundat, presensque adesse cernatur*, deinde fit vt qui se sic affectū sentit, mira alacritate gestiens, aliusque prorsus affectus, ita ex eo loco decedat. Porro autem quod hæc dicam, non temerariæ cuiusdā iactantiæ causa, sed quod id ipsum emolumēti nostri gratia factum fuerit, abunde orationi nostræ fidem faciūt, tum quæ *quotidiana à Martyribus miracula ceduntur*, magna affatim ad illa hominum multitudine affluēte, tum illis, nihilo inferiora Babylæ præclara post ipsius obitum virtutis egregiæ specimina. Ad tanta porro isthæc mala tollenda, inuenit Imperator sapientissimum id remedium. *Sanctū Babylæ corpus eum in locum si transferretur, existimauit perinde fore, ac si medicus ad laborātes mitteretur*. Et est perinde mirum, eo in loco mollē aliquem ac socordem resipiscere, & tanquam è media infania, sanū caput attollere, vt si quis in medios ignes coniectus, ab igni detrimenti nihil accipiat, circumuallata enim rationis arce ab iuuentute, ab effrenata audacia, à vino, à saturitate molestius etiam, quam à flamma ipsa, beati Babylæ ros inspectantium animam ex obtutu ipso influens

INVOCATIONE.

50

ens flammam ipsam sopit, incēdium sistit, ac magnam certe animi religionem instillat. Atq; in eū quem dixi, modum, Babylas intemperantiæ tyrānidem subuertit. At quo idem modo & dæmonis potestatem extinxit? Primum quidem tum dæmonis inibi habitantis obsidionem, tum fabule noxam ijs ipsis, quas dixi rebus inefficacem reddidit: deinde *& dæmonem ipsum exegit*. Verum antequam ad exactiōnis modum veniam, illud vos annotare postulo, Babylam nō statim vbi aduenit, dæmonem eieisse, sed manentem eum otiosum, inertem agendisq; rebus ineptum reddidisse. Illi enim os ita obstruxit, vt vel lapidibus ipsis magis mutus redderetur. Et quidem manentem inibi dæmonem superauisse, non minus fuit, quam si eundem de loco exegisset, quum qui loci illius accolis omnibus fucum prius faceret, *ne extincti quidem Babylæ cineres contueri sustineret*. *Ea est, enim sanctorum potestas, vt illorum superstitum dæmones, ne vmbrae quidem, aut vestes ferre possint, defunctos autem vita, sanctorum & loculos reformident*. Itaq; si quis quæ ab Apostolis facta fuisse prædicantur, fidem non habet, is tandē memoriæ huius miracula intuitus, ab impudentia sua desistat. Nam qui de omnibus olim gentilibus victoriam reportabat, *à Martyre tanquā ab hero increpitus*, suppressa voce latrare desijt. Trahebatur enim capsula per totam viam, reuertebatur autem Martyr athletæ alicuius exemplo

DE SANCTORVM

coronam alteram in suam urbem ferēs, in qua & priorem coronam reportarat. Quamobrē si quis est forte, qui mortuorum resurrectionem neget, quū videat Martyris nostri facta illustriora post obitum esse, in posterum erubescat, qui Martyr strenui alicuius bellatoris more trophæis trophæa coniunxit, magnis maiora, & mirabilibus mirabiliora. Tum enim certamen illi cum Imperatore solo fuerat, nunc cum Imperatore pariter ac dæmone. Tum Imperatorem à sacro templi ambitu exegerat, *nunc ex omnibus Daphnes locis, pestilentissimum humani generis hostem expulit, non manum admouens, quemadmodum & prius fecerat, sed virtute inuisibili, inuisibilem virtutem debellās.*

Ac viuentis quidem liberam orationem non tulit homicida, mortui autem cineres, neq; Imperator, neque dæmon sustinuit, quo dæmone autore Imperator hæc agebat. Babylas intra sacrū templi septum erat, intra quod & prius fuerat. At malignus dæmon statim edoctus est frustra sibi fraudis suæ artificia conficta, *seq; iam non certamen habere cum mortuo sed cum eo qui viueret, qui efficax esset, quiq; non se modo, sed omnes quoq; demones fortitudine superaret.* Is enim Deum precatus ignem in templum vt coelitus demitteret, totum illius tectum exussit, ipsoq; Idolo ad extremos vsque pedes deleto. *Tales enim esse sanctos constat, vt perfici modo velint, quæ ad hominum salutē spectent, nō etiam vulgo ostentare opera huiusmodi per*

INVOCATIONE.

51

per seipfos fieri, nisi sicubi vsus aliquis cogat. Vsum autem rursus esse dico seruandorum hominum curam, id quod tum vsu venit: Ea est Martyrum virtus & viuentium & mortuorum, & ad loca illa vel illa adeuntium, & rursus ab eisde alio migrantium. Atq; hæc quidem, & his item longe plura etiamnum viuens prestitit. *Vbi autē hinc emigravit, dæmonis robur enervauit, gentilium imposturam coarguit, vaticinij deliramenta dilexit, personam eius contriuit, simulationem omnibus denudauit, ac patefecit: eum qui in ea dominari videretur obmutescere cogens, ac magna vehemētia opprimens. Ea sane est sanctorum fortitudo, tam inexpugnabilis, & terrifica, tum regibus, tum dæmonibus, tum ipsi etiam dæmonum principi.*

IDEM.

Et quam tandem post hæc veniam consequeris? Quopacto valebis illum denuo tibi propitiū reddere? Quin potius nec alius quisquam, pro te deprecari poterit, *etiam si tantū valeat apud Deū auctoritate quantū Moses.* Non est, inquam, quicquā qui hoc facere poterit. Non audis quid Deus loquatur ad Hieremiam de Iudæis? Ne deprecaris pro populo isto, quoniam si surrexerit Moses & Samuel, non exaudiā illos. Adeo sunt peccata omnem remissionem superantia, quæq; nullam recipiant excusationem.

Oratione.
5 aduersos
Iudæos.

IDEM.

Gij

Quod

Lib. 3. ad-
uersus vi-
tuperato-
res vitæ
Monasti.

Quod enim cum Angelis illi ministraturi sint, qui hanc philosophiam apprehēderint omnibus profecto liquet. *Tunc sane illi non tantum suæ, sed nostræ, quoq; maiore cum fiducia gloriæ, felicitatiq; prospicient.* Nam si quidam parentum gratia nõ nulla potiti sunt, multo id magis filiorum causa parentes consequentur. Illic enim naturæ tantū prærogatiua erat, hic ius etiam educationis accedit, quod natura longe maius & potentius est.

Atq; ego vobis vtrunq; scripturæ diuinæ, exemplis affirmabo: Ezechiam certe insigni virtute & pietate virum, minus tamen ex virtutum suarum conscientia fiduciæ habentem, quam vt posset ad uersus imminens periculum consistere, *paternæ virtutis gratia se Deus seruare testatus est.* Protegam enim, inquit, ciuitatem istam, vt seruem eā propter me, & propter Dauid puerum meum.

IDEM.

Homilia.
in sanctos
Iuuentiū,
& Maxi.
marty.

Et vnum quoq; tabernaculum in coelis eos excipiet, quando in maiorē peruenturi sunt gloriā, nempe immutandi. Illos non indignum fuerit, & columnas & scopulos, & turres, & candelabra, & tauros simul appellare. Nam Ecclesiam, sicut columna sustinent, *sicut turres muniunt*: & sicut scopuli omnes vndarum assaultus repulerūt, multam interim ipsi seruantes tranquillitatem, sicut luminaria tenebras impietatis discusserunt, & sicut tauri, anima promptitudineq; eadem, suaue
Chri-

Christi iugum traxere. Idcirco *sæpe eos inuisamus, tumulos adornemus, magnaq; fide reliquias eorum contingamus, vt inde benedictionem aliquam assequamur.* Etenim sicut milites vulnera quæ in prælijs sibi inflicta regi monstrantes, fidenter loquuntur, ita & illi in manibus abssecta capita gestantes & in medium afferentes, *quæcunq; voluerint apud regem caelorum impetrare possunt.* Proinde magna fide, promptitudineq; huc veniamus, quo & visis sanctorum monumentis, & consideratis eorum præmijs, inde varios thesauros vndiquaque colligamus.

IDEM.

Et Alexander quidem post mortem suam dissipatum imperium suum & penitus exterminatum non reparauit, non aliud gessit, neq; magnū neq; paruum: Quomodo namque facturus erat mortuus? Christus autem tunc omnem terrarū orbem ad se traxit adorandum, cum mortuus fuisset. Et quid de Christo loquor, cum & discipulos postquam obierunt, tunc effulgere fecerit? Quid dico discipulos? Nam & eorum loca & sepulchra & tempora perenni memoria celebrari curauit? Tu vero mihi sepulchrum ostendas Alexandri, & profer diem quo vitam finiuit. Sed nihil horum insigne sed omnia destructa sunt, & exterminata: Christi vero seruorum & sepulchra clara sunt regiam affecuta ciuitatē, & dies notissimi mundo festam afferentes lætitiā. Et illius qui-

Homilia.
66. ad po-
pulū Au-
tiochanū

dem loculum & proprij nesciunt horum autem sciunt & barbari. Et feruorū crucifixi, regijs aulis sunt clariora, non magnitudine & ædificiorū pulchritudine (nam & in hoc quidem superant) sed quod multo maius est, conueniētium studio. Nam & ipse qui purpuram indutus est, accedit illa complexurus sepulchra, & factu deposito *stat Sanctis supplicaturus vt pro se apud Deum intercedant: & scenarum fabrum & piscatorem etiā mortuos vt protectores orat*, qui diademate redimitus incedit. Audebis, igitur, quæso, horum dominum nuncupare mortuum, *cuius serui vel mortui terrarum orbis regum, sunt protectores?* Nec hoc tantum quis Romæ fieri viderit, verum & Constanti-nopoli. Nam & hic Constantinum magnū ipsius filius honore magno censuit haberi, si pro foribus piscatoris paternum corpus collocaret. Et quod in regijs sunt ianitores regibus, hoc sunt in monumēto piscatoribus reges: & illi quidem vt Domini loca tenent interiora, hi vero tanquā inquilini & vicini aula: ianuam sibi gratum habere deputari, & infidelibus ex his ostendētes, quod in resurrectione maior erit piscatoribus dignitas. Et hic quidem regnans alicui subiecto præcipit, vt hunc quidem soluat, illum vero liget: *sanctorū autem ossa non hanc habent miserabilem & abiectam potestatem, sed illa multo maiorem. Dæmonas enim sistunt & torquent, & vinclos ab illis soluunt sensissimis vinculis.* Quid hoc foro magis reuerendū

uerendum, cum videatur nemo, nemo dæmonis instet lateribus, voces sentiuntur & lacerationes, flagella, tormentaq; ac linguæ ardentes, terribilē illam vim dæmone non ferente? Et corpus induti, incorporeas opprimunt potestates. Et cinis & ossa, & fauilla inuisibiles illas potestates dilaniant. Futuri nāq; iudicij vestigia & signa, sanctorum edes exhibent, vbi dæmones flagellatur, corriguntur homines & liberantur. *Vidisti vel mortuorum hominum virtutem?*

IDEM.

Et vnus quidem virtute mali etiam vtuntur per sepe multi: vitijs vero multorum, si vel vnus multo in populo strenuus fuerit, nunquā tamen ille in perniciem collabatur. Et vir quidem vnus recte viuens, diuina ira populum omnem liberare sufficet: è contra vero ciuitas omnis corrupta, in suam pœnam atq; supplicium imminens trahere ac rapere non poterit, quod quidem ex Noe liquidius patet, pereūtibus siquidem omnibus liberatur vnus: & ex Mose hoc idem videre licet, potuit scilicet vnus tantam restituere gentem. Ego vero quod dicam & aliud habeo diuinæ humanitatis exemplum. Quando enim viuos homines, quibus loquendi fiducia sit, quiq; peccatores restituere possint, nullos prorsus inuenit, *tū vero ad mortuos ille profugiens, per eos inquit peccata remitto.* Quomodo enim dicit? Hanc ego, inquit, mea ipse gratia tutor urbem, Dauid etiam

Sermone
de virtuti-
bus & vi-
tijijs.

DE SANCTORVM

filij mei causa, qui ab hac iam pridē vita discessit. *Aspice sanctorum quanta sit virtus.* Neq; enim illorum verba tantum, aut corpora, sed ipsa etiam corporis tegmina semper omni sunt possessione angustiora. Sanctorum Martyrum cinis improbos dæmones expulit.

IDEM.

Homi. 77
ad popu-
lum Anti.

Et tamen has omnes ex animo sagittas euellens, generosus (Dauid) ille post hæc ita refulsit, vt maculam absterferit, & ita mundus factus est, vt *et posteriorum suorum etiam defunctus peccata corrigeret*: Et quod de Abraham dicebatur, & de Dauid dicere hoc Deus videtur: quinimo de hoc longe plura. Nam de Patriarcha quidem ait, quod memor fuit testamenti sui ad Abraham, hic vero nō ait, testamenti, sed quomodo? Propter Dauid seruum meum protegam ciuitatem istam. At & Salomonem tanto crimine commisso, propter suam in illum beniuolentiam ex regno non permittit excidere.

IDEM.

Homilia
post redi-
tū exilij.

Videtur, quia quod dico, verum est. Quoniam si quis tentationem viriliter tulerit, magnum ex ipsa vindemiat fructum. Ideo vos ad Apostolos inuitavi, vt ad eos, qui aliquando persecutionem passi fuerant veniremus. Et nos quidem insidias passi, illi vero impugnati. Sed inimici illis nihil nocuerunt: quia isti orbem terrarum lucrauerunt: Veniamus ad sancta corpora, quæ Christi stigma

ta

INVOCATIONE.

54

ta portauerunt. Veniamus ad Timotheum nouum Paulum, & Andream alterum Petrum. *Credimus iuuari nos illorum meritis.* Si virilem animū geris, non timeas tentationes. Omnes sancti per ista transferunt.

IDEM.

Non est nobis ò venerandi Apostoli oratio neque mens sufficiens, vt aliquid suppeditet ad vobis agēdas gratias, egeni sumus omnis doni quod offeratur. Mutuum date vos, qui estis vere diuites, indigētib; vel potius donate, neq; enim possumus mutuum reddere, & si beatas voces à vobis acceperimus, exclamabimus. Salue beata Biga, quæ vna es anima in duobus corporibus. Petre & Paule, saluete vos semper in domino *sine intermissione pro nobis rogamus orate*, promissa vestra implete. Sunt enim hæc vestra conuenta, vnus quidem hoc venite mecum, & bonis ne deficiamus, alterius vero illud. *Studebo post meum obitū vestri facere mentionem.* Pactorum ergo conuentorum, nolite obliuisci, sed trinitati principio carēti, nullo intermedio assistentes, *petite quæ sunt nobis omnibus salutaria.*

IDEM.

Multis etenim solibus illustriores sunt Martyres, & magnis luminaribus clariores. Propterea hodie, si dici potest, cælo ipso ornatior terra lætatur. Sed in hac comparatione non attendas cinerem sanctorum corporum, nec fauillam reliquia

rum

Homilia
in Natali
Apost. Pe.
& Pauli.

Homilia
in. 7. Ma-
cha. Mar.

DE SANCTORVM

rum carnis, omniaq; ossa cōsumpta temporibus, sed aperi oculos fidei, & vide eos diuina veritate, & gratia spiritus sancti amictos, & diuini luminis claritate radiantes. Hi ergo ipsi de superno solis circulo in terram radij Christo emittente iaciuntur, & à corporibus eorum proficientes, corusca luce fulgoris, sicut speciem Ecclesię gaudentis illustrent, ita faciem diaboli inuidenti obcecant. Nam vt audaces latronum duces, siue impij sepulchrorum efflores, si forte dum prædas agunt, aut spolia capienda conquirunt in arma, vel ornamenta imperatoris incurrerint, quamlibet cupidi prædarum: tamen ita agnitis regis insignibus deterrentur, vt fugiāt neq; cominus accedere, vel attingere audeant. Vnde sibi non compendium procedere, sed periculum prouident imminere, si quid audeāt vsurpare: Ita profecto & dæmones, qui vere latronum & principes, & magistri sunt, *vbi coronatorum Martyrum corpora viderint posita, longe ilico à conspectu eorum pauidi fugiunt, & absiliunt.* Non enim ad naturam eorum intendunt, sed in arcanam dignitatem, & gloriā Christi, qui in agone certantium induta corpora Martyrum suorum, sicut arma portauit. Huiusmodi enim armis non Angelus, nō Archangelus, nō vlla alia creaturæ virtus induta est, sed ipse Dominus virtutum, & Angelorū, sicut Paulus clamat, dicens: Si experimentum queritis, præliantis in me Christi? Pretiosa enim sunt corpora Martyrū quo-

INVOCATIONE.

55

quoniā plagas pro domino susceperunt. Et quia stigmata propter Christum membris suis impressa, ferunt, & sicut corona regalis vndiq; decorata, fulgores varios emittit: ita & sanctorum Martyrū corpora, sicut preciosis lapidibus, acceptis pro Christo vulneribus distincta, omni regum diadema pretiosiora redduntur.

IDEM.

Quicumq; sanctos vocauerit luminaria mundi, non peccabit, non solum dum essent in corpore, *sed etiam magis nunc quando de hac vita migraverunt* Gratia enim & merita sanctorum morte nō minuuntur. Tunc quidem pisces capiebant ad mortem, nunc autem capiunt homines ad salutē.

IDEM.

Sanctissime, intemeratę, super benedicte reginę nostrę, matris Domini, & semper virginis Marię, cum omnibus sanctis, memoriam celebrādo, nosmetipsos & ad inuicem, omnem vitam nostrā Christo Deo commendemus.

Intercessionibus Dei genitricis, Saluator, salua nos.

Interuentibus Sanctorum tuorum, salua nos Dñe.

Precibus Sanctorum tuorum, salua nos Domine.

Cœlestis militię princeps Michaël, rogamus te nunc indigni, *vt tuis intercessionibus munias nos* umbra alarum tuarum, immateriatę naturę, custodi nos: procidimus, & sine intermissione ad te clamamus à periculis erue nos, vt virtutū princeps cœlestium. Omnia exuperant sensum, omnia

Homilia.
de Pœnitentia.

In liturgi.
sua, interprete
Leone Thufc.

nia

DE SANCTORVM

nia sunt gloriosa in te Dei genitrix misteria, castitate signata, & virginitate custodita: mater cognita es sine fallacia, quæ verum peperisti Deum, *ipse supplica, vt animas nostras saluet.*

Apostoli legatione fungimini apud misericordem Deum, vt peccatorum remissionem animabus nostris tribuat.

Pater Nicolae, *fungere legatione apud Christum Deum*, vt animæ nostræ salutem consequamur.

Apostoli, Martyres, & Prophetæ, Sacerdotes, Confessores & Iusti, cum mulieribus sanctis, qui bene certamen consummastis, & fidem seruastis, fiduciam seruantes ad Saluatorem *pro nobis ipsis orate saluari animas nostras.* Qui primas inter Apostolos habetis sedes, orbisq; didascalici apud omnium dominum *legatione fungimini*, vt pax mundo donetur & animabus nostris magna misericordia.

Adhuc offerimus tibi rationabile hoc obsequium pro fideliter dormientibus, pro patribus & proavis nostris, *interuenientibus* Patriarchis, Prophetis, Apostolis, Martyribus, & omnibus sanctis.

Præcipue autem sanctissimæ intemeratæ, semper benedictæ reginæ nostræ, Dei genitricis semperq; virginis Mariæ.

S. POLYBIVS, EPISCOPVS.

Episto. ad
Sabyrum
Episcopū.

Sed illa quidem de Deo, qui querebatur à Magis, & significabatur per stellam ipsi Magis in Bethleem. Ego autem nunc quero de sancto patre, qui

INVOCATIONE.

56

qui Deum quæsitus à Magis, & inuentum in Bethleem, & adoratum coluit, de Epiphanio magno sacerdote, *muro & propugnaculo Cypriorum.* Quin ergo, pater sancte, propter meorum peccatorum multitudinem, non fui dignus qui viderem, &c.

SABINVS EPISCOPVS.

De die autem & loco in quo sepultus est sancte Episto. ad
Polybiū. memoriæ pater noster, Episcopus Epiphanius, per has meas literas significo patri meo. Decem diebus fuerunt eius pretiosæ reliquiæ in Ecclesia in melle iacentes in loculo, multiq; qui egrotabant, & tangebant reliquias à morbo statim sunt liberati. Longinus autem & Petronius diaconi qui ab hæresi valentiniani specie tantum conuersi erant, ipsi prohibebant ne pater sanctus sepeliretur, dicentes: non licere mortuum in ciuitate poni in Ecclesia, ne forte per ipsum quoq; veniret ciuitas in periculum, &c. Cum ergo esset magna contentio, venerandus diaconus Sabinus dixit cū magna voce, & luctu amarissimo. *Sancte pater Epiphani scio & credo quod sicut cū in hac vita degeres, Deum exorabas, ita etiam nunc quoq; potes, & aliquid amplius.* &c.

S. MAXIMVS EPISCOPVS.

Vt perniciosius dominicum gregem feralis bestię rabies insatiata laniaret, nocendi artifex inimicus, peruigilis prius molitur custodiam pastoris eripere. Et ideo Syxtum ante omnes summū
Domi-

Sermone
de s. Laur.

DE SANCTORVM

Domini sacerdotem furor gentilis aggreditur: vt Ecclesiastica membra tam valido truncata capite velut munimine praesidij coelestis amoto, cruetus persecutor inuaderet. Sed Magnus ille Syxtus, qui commissis à Deo sibi ouibus affuerat pastor in terris, *aderat patronus è caelo.*

IDEM.

Homilia.
in Natali
sanctorū
Martyrū
Taurico-
rum.

Cum omnium sanctorum Martyrum fratres, deuotissime natalenq; celebrare debeamus, tū precipue eorum solemnitas tota nobis ueneratione curanda est, qui nostris domicilijs, proprium sanguinem profuderint. Nam licet vniuersi sancti vbiq; sint & omnibus profunt: *specialiter tamen illi pro nobis interueniunt*, qui & supplicia pertulere pro nobis. Martyr enim cum patitur, non sibi tantum patitur, sed ciuibus suis: Sibi enim patitur ad premium, ciuibus ad exemplum. Exemplo enim eorū didicimus Christo credere, didicimus contumelijs vitam æternam querere, mortem didicimus non timere. Beati igitur Martyres, nec sibi vixerunt, nec sibi sunt mortui. Exemplum enim nobis reliquerunt bene viuendo conuersationis, tolerando fortiter passionis. Cuncti igitur Martyres deuotissime percolēdi sunt: sed specialiter ij venerandi sunt, à nobis, quorum corpora possidemus. *Illi enim nos orationibus adiuuāt*, isti etiam iuuant passione. Cum his autem nobis familiaritas est. Semper enim nobiscum sunt, nobiscum morantur, hoc est & in corpore nos viuētes

INVOCATIONE.

57

tes custodiunt, & *de corpore recedentes custodiunt.* Martyres enim inferni porta non possidet, quoniam eos paradisi regna suscipiunt. Nam videmus eos vtiq; iam regnare. Cernimus enim ab ijs frequenter obsessos ab immundissimis dæmonibus homines liberari, ita vt coelesti medicina & captiua anima de diaboli laqueis eruat, & ipse diabolus vinculis igneis alligatus producat de sua captiuitate captiuus, vt qui praedā paulo ante ceperat, ipse subdatur ad praedam. Hæc & alia potiora mirabilia per sanctos fieri omnibus notum est. Et ideo fratres veneremur eos in sæculo, *quos defensores habere possumus in futuro.*

IDEM.

Fœlix caterua virginum quibus studiū est tuæ Sermone de s. Agne sequi confessionis vestigia. Habebunt enim tecū coronam in caelo quæ tecum superauerunt inimicum in mundo. Nam sicut tibi vestigia Mariæ prosequenti participatio æternæ remunerationis apparuit: ita eis te imitantibus, æterna credimus gaudia non neganda. Itaq; o splendida, Christo, pulchra Dei filio, & omnibus Angelis & Archangelis grata, *vt nostri meminisse digneris, quibus te possumus precibus exoramus*: vt nobis ille tribuat peccatorum indulgentiam, qui tibi tuorum laborum tradidit palmam.

IDEM.

Licet hic (Nazarius) Mediolanensium pecularis putetur priuilegio sepulchri, sed omnium est

Sermone de s. Nazario & Celso.

H

DE SANCTORVM

cōmunionē suffragij. Neq; enim istius vr̄bis charitas proflua & fides auara tantum huic Martyri derogauerit, dum sibi arrogat, vt solum erga mœnia sua *patrocinij illius beneficia* affutura esse crediderit. Nō clauditur locis quod diffunditur meritis. *Inuocasti vbiq; Martyrem, vbiq; te exaudit, ille qui honoratur in Martyre.* Moderante itaq; eo qui pensat vota tua & dispensat munera sua, in tantum vicina præsentia efficacis præbebitur aduocati, in quantum fuerit fides deuota suscepti.

IDEM.

Sermone
de s. Nazario & Celso,

Si Martyribus regionis extraneæ pia votorum debita redderemus: proprijs consulere vtilitatibus & commodis probaremur. Nostros enim eos fides faceret, & remotis quamlibet finibus, sperata nobis patrocinia conrogarent. Studiorum siquidem sunt huiusmodi suffragia, non locorum. Proinde *apud domesticos Dei tantum intercessionis promerueris, quantum venerationis expenderis.*

S. GAUDENSIVS, EPISCOPVS

Brixienſis.

Homil. de
Apost. &
Martyrib.

Tot igitur *Iustorum patrocinio adiuuandi*, tota fide, omniq; desiderio supplices ad eorum vestigia concurramus, vt *ipsis intercedentibus*, vniuersa quæ poscimus, adipisci mereamur, magnificantes Christum Deum tanti muneris largitorem.

IDEM.

Homil. de
s. Aposto.

Communicemus igitur fratres sanctorum Apostolorum

INVOCATIONE.

58

stolorum memorijs, fide, opere, conuersatione, sermone, vt mereamur *eorum precibus ad omnia quæcunq; poscimus adiuuari*, largiente id gratia Domini nostri Iesu Christi.

S. AVGVSTINVS, EPISCOPVS.

Lib. quest.
in Exodū
quest. 108.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum testata sunt peccata. Deinde iubet ea vela cooperiri pellibus arietinis rubricatis. Arius autem rubricatus, cui non occurrat Christus passione crucentatus? Significantur his etiam Martyres sancti, *quorum orationibus propitiatur Deus peccatis populi sui.* Ipsi deniq; super iaciuntur pelles hyacinthinæ, vt significetur vita aeterna viriditate, tanquam vigore perpetuo.

IDEM.

Ille itaq; sensus ibi in promptu est, quod his verbis significat Deus plurimum apud se prodesse illi populo, quia sic ab illo viro diligebantur, quem sic Dominus diligebat: vt eo modo admoneremur, *cum merita nostra nos grauasset ne diligamur à Deo, releuari nos apud eum illorum meritis posse quos Deus diligit.*

Eodē lib.
quest. 149

IDEM.

Ostendatur mihi Romæ in honore tanto templum Romuli, in quanto ibi ostendo memoriam Petri. *In Petro quis honoratur, nisi ille defunctus pro nobis?* Sumus enim Christiani, non Petriani.

In Psalms.
44.

IDEM.

Hij

DE SANCTORVM

In Psalm.
85.

Etenim lugent in morte ista, in tribulationibus istis, in peregrinatione sua. Et quia agnoscunt se in ista miseria, & gemunt, beati sunt. Quare lugent? Contristatus est beatus Cyprianus in passione, modo consolatus est in corona. Modo & consolatus adhuc tristis est: Dominus enim noster Iesus Christus adhuc interpellat pro nobis. *Omnes Martyres qui cum illo sunt interpellant pro nobis. Non transeunt interpellationes ipsorum, nisi cum transferit gemitus noster.* Cum transferit gemitus noster, omnes vna voce in vno populo, in vna patria consolabimur: milia milium coniuncta Psallentibus Angelis, choris cœlestium potestatum in vna ciuitate viuentium.

IDEM.

In Psalm.
88.

Attendite ergo charissimi, tenere omnes vnanimiter Deum patrem & matrem Ecclesiam. Natalicia Sanctorum cum sobrietate celebrate, vt imitemur eos qui præcesserunt & gaudeant de nobis, *qui orant pro nobis: vt benedictio Domini in æternum maneat super vos, fiat, fiat.*

IDEM.

Concio. 2.
Li. Annota. in Iob.
cap. 19.

Miseremini mei, miseremini mei, o amici mei. Angelos videtur postulare, vt pro eo deprecetur, *aut certe sanctos, vt pro pœnitente orent.*

IDEM.

Locutio-
nũ de Ge-
nesi libr. 1.
cap. 200.

Iacob benedicens nepotes suos filios Ioseph, ait inter cœtera: Et inuocabitur in his nomen meum & nomen patrum meorum; *unde notandum est,*
non

INVOCATIONE.

59

non solum exauditionem, sed etiam inuocationem dici aliquando quæ non Dei, sed hominum sint.

IDEM.

Non video quæ sunt adiumenta mortuorum: nisi ad hoc vt dum recolunt vbi sint posita eorũ quos diligunt corpora, *eisdem sanctis, illos tanquã patronis susceptos apud Dominum, adiuuandos orãdo commendent.* Quod quidem facere possent, etiã si talibus locis eos humare non possent. Cum itaq; recolit animus vbi sepultũ sit charissimi corpus, & occurrit locus nomine Martyris venerabilis, *eidem Martyri animam dilectam commendat recordantis & precantis affectus.*

IDEM.

Hinc & illa soluitur quæstio, quonam modo *Martyres ipsis beneficijs quæ dantur orantibus, indicant se interesse rebus humanis,* si nesciunt mortui quid agant viui. Non enim solis beneficiorum effectibus, verum etiam ipsis hominum aspectibus Confessorem apparuisse Fœlicem, ciuibus vel inquilinis piè à se dilectis, cũ à barbaris Nola oppugnaretur, audiuimus, non incertis rumoribus, sed testibus certis. Verum ista diuinitus exhibentur, longe aliter quam sese habet vsitatus ordo, singulis creaturarum generibus attributus. Alij sunt humanarum limites rerum, Alia diuinarũ signa virtutũ: alia sunt quæ naturaliter, alia quæ mirabiliter fiunt: quamuis & naturæ Deus asit vt sit, & miraculis natura non desit. Non igitur

H iij

DE SANCTORVM

ideo putandum est viuorum rebus quoslibet interesse posse defunctos, quoniam quibusdam sanandis vel adiuuandis, Martyres affunt: sed ideo potius intelligendum est, quod per diuinam potentiam Martyres viuorum rebus interfunt, quoniã defuncti per naturam propriam viuorum rebus interesse non possunt. Quamquam ista quæstio vires intelligentiæ meæ vincat, *quemadmodum optulentur Martyres ijs quos per eos certum est adiuuari*: vtrum ipsi per seipfos absint, vno tempore tam diuersis locis, & tanta inter se longinquitate discretis, siue vbi sunt eorum memoriæ, siue præter suas memorias vbicunq; adesse sentiuntur: an ipsi in loco suis meritis congruo, & tamen generaliter orantibus pro indigentia supplicantum, si cut nos oramus pro mortuis quibus vtiq; nõ presentamur, nec vbi sint, nec quid agant scimus, Deus omnipotens qui est vbique præsens, nec cõcretus nobis, nec remotus à nobis, *exaudiens Martyrum preces, per Angelica ministeria vsq; quaq; diffusa, præbeat hominibus ista solatia*, quibus in huius vitæ miseria indicat esse præbenda: & suorum merita Martyrum vbi vult quando vult, quomodo vult, maximeq; per eorum memorias, quoniam hoc nouit expedire nobis ad ædificandam fidem Christi, pro cuius illi confessione sunt passi, mirabili atq; ineffabili potestate hac bonitate commendet. Res hæc altior est, quam vt à me possit attingi, & abstrusior, quam vt à me valeat perscrutari, &

INVOCATIONE. 60

& ideo quid horum duorum sit, an vero fortassis vtrumq; sit, vt aliquando ista fiant per ipsam presentiam Martyrum aliquando per Angelos suscipientes personam Martyrũ, definire non audeo.

IDEM.

Beatus Cyprianus quidem, iam corpore quod corrumpitur non aggrauante animam, nec depri mente, terrena in habitatione sensum, multa cogitantem, serenius perspicit veritatem, quam meruit adipisci per charitatem. *Adiuuet itaq; nos orationibus suis in istius carnis mortalitate*, tanquam in caliginosa nube laborantes, vt donante domino quantum possumus bona eius imitemur.

Lib. 5. contra Donatistas, ca. 1.

IDEM.

Populus Christianus memorias Martyrum religiosã solemnitate concelebrat, & ad excitandã imitationem, & vt meritis eorum confocietur, *atque orationibus adiuuetur*.

Lib. cõtra Faustum, cap. 21.

IDEM.

Nemo vobis fabulas vëdat, In locis sanctis per totum orbem, quæ frequenter nostra communiõ, *tanta mirabilia vel exauditionum vel sanitatum fiunt*, ita vt latentia per tot annos corpora Martyrum, quod possunt à multis interrogantes audire Ambrosio fuerint reuelata: & ad ipsa corpora cæcus multorum annorum, ciuitati Mediolanensi notissimus, oculos lumenq; receperit.

Ex tractatu 13. In Ioannem.

IDEM.

Hoc beati Martyres ardenti dilectione fecerunt

Tractat. 8. in Ioannem.

H iij

DE SANCTORVM

quorum si non inaniter memorias celebramus, at que in conuiuio quo & ipsi saturati sunt, ad mensam Domini accedimus, oportet, vt quemadmodum ipsi, & nos talia præparemus. Ideo quippe ad mensam, non sic eos commemoramus, quem admodum alios qui in pace requiescunt, vt etiam pro eis oremus, *sed magis vt orent ipsi pro nobis*, vt eorum vestigijs adhæreamus: quia impleuerunt ipsi charitatem, qua dominus dixit non posse esse maiorem.

IDEM.

Sermo. 17
de verbis
Apostoli. Perfectio tamen in hac vita nonnulla est, ad quam sancti Martyres peruenerunt, Ideoq; habet Ecclesiastica disciplina quod fideles nouerūt, cū Martyres eo loco recitantur ad altare Dei, vbi non pro ipsis oretur, pro ceteris autem commemoratis defunctis oretur, *iniuria est enim pro Martyre orare, cuius nos debemus orationibus commendari*: Certauit enim contra peccatum vsq; ad sanguinem.

IDEM.

Libr. 8. de
Ciuitate
Dei. ca. 27. Honoramus sane memorias eorum (Martyrū) tanquam sanctorum hominum Dei, qui vsq; ad mortem suorum corporum pro veritate certarūt vt innotesceret vera religio, falsis religionibus fictisq; conuictis: quod etiam si qui antea sentiebāt timendo reprimebant. Quis autem audiuit aliquando fidelium stantem sacerdotem ad altare, etiam super sanctum corpus Martyris, ad Dei honorem

INVOCATIONE. 61

norem cultumq; constructum, dicere in precibus: Offero tibi sacrificium, Petre vel Paule, vel Cypriane, cum apud eorum memorias offeratur Deo, qui eos & homines & Martyres facit, & *sanctis suis Angelis caelesti honore sociauit*: vt ea celebritate, & Deo vero de illorū victorijs gratias agamus, & nos ad imitationem talium coronarum atque palmarum, eodem inuocato in auxilium, ex eorū memorię renouatione adhortemur? Quæcunq; igitur adhibentur religiosorum obsequia in Martyrum locis, ornamenta sunt memoriarum, nō sacra vel sacrificia mortuorum tanquam Deorum.

IDEM.

Sancti vero Angeli, quum & sine ira puniant, quos accipiunt æterna Dei lege puniendos, & *miseris sine miseria compassione subueniant*, & *periclitantibus eis quos diligunt, sine timore opitulentur*: tamen istarum nomina passionum cōsuetudine locutionis humanę etiam in eos vsurpantur.

IDEM.

Quicunq; igitur sunt, in caelestibus habitatio- Libro. 10.
nibus, immortales & beati, si nos non amant, nec cap. 1.
beatos esse volunt, *colendi vtiq; non sunt*. Si autē amant, & beatos volunt, & profecto inde volunt, vnde & ipsi sunt: an aliūde ipsi beati, aliūde nos?

IDEM.

Porro autem quæcunq; miracula, siue per An- Eodē lib.
gelos, siue quocunq; modo ita diuinitus fiunt, vt cap. 12.
Dei vnus, in quo solo beata vita est, cultum reli-

H v

DE SANCTORVM

gionemq; commendent, ea vere ab eis, vel per eos qui nos secundum veritatem pietatemq; diligunt, fieri ipso Deo in illis operante credendum est. Nā & cum exaudiunt Angeli eius, ipse in eis exaudit, tanquam in vero, non manufacto templo suo, sicut in omnibus sanctis eius quæ temporaliter fiunt iussa, æterna eius lege conspecta.

IDEM.

Libro. 11.
cap. 31.

Sancti Angeli ad quorum societatem & cōgregationem in hac peregrinatione laboriosissima suspiramus, sicut habent permanendi æternitatē, ita cognoscendi facilitatem & requiescendi fœlicitatē. Sine difficultate quippe nos adiuuant, quoniam spiritalibus motibus puris & liberis non laborant.

IDEM.

Libro. 16.
cap. 36.

Erant enim proculdubio paternæ fidei & obedientiæ (Abrahæ videlicet) merita potiora, intantū, vt propter illum dicat Deus, huic se facere bona, quæ fecit, Benedicentur, inquit, in semine tuo omnes gentes terræ: pro eo quod obaudiuit Abrahā pater tuus vocem meam, & custodiuit præcepta mea & mandata mea, & iustificationes meas, & legitima mea. Et alio rursus oraculo: Ego sum, inquit Deus Abraham patris tui, noli timere tecū enim sum, & benedixi te, & multiplicabo semen tuum, propter Abraham patrem tuum.

IDEM.

Libro. 22.
cap. 8.

Nam etiam nunc fiunt miracula in eius nomīne, siue per Sacramenta eius, siue per orationes, vel memorias

INVOCATIONE.

62

memorias sanctorum eius, sed non eadem claritate illustrantur, vt tanta quanta illa gloria diffamantur. Canon quippe sacrarum literarum, quæ diffamatū esse oportebat, illa facit vbiq; recitari & memoriæ cunctorum inherere populorum: hæc autem vbicunq; fiunt ibi sciuntur, vix à tota ipsa ciuitate vel quocunq; commanentium loco. Nā plerunq; etiam ibi paucissimi sciunt, ignorantibus cæteris, maxime si magna sit ciuitas, & quando alibi alijsq; narrantur, non tanta ea commendat autoritas, vt sine difficultate, vel dubitatione credantur, quam Christianis fidelibus à fidelibus indicentur. Miraculum quoq; Mediolani factū est, cum illic essemus, quando illuminatus est cæcus, ad multorū notitiam potuit peruenire, quia & grandis est ciuitas, & ibi erat tunc Imperator & immenso populo teste res gesta est, concurrente ad corpora Martyrum Protasij, & Geruasij. Quæ cum laterent & pœnitus nescirentur Episcopo Ambrosio per somnum reuelata, reperta sunt, vbi cæcus ille depulsis veteribus tenebris diē vidit.

IDEM.

Cui nisi huic fidei attestantur ista miracula, in qua prædicatur Christus resurrexisse in carne, & in cælum ascendisse cum carne? Nam & ipsi Martyres, huius fidei Martyres, id est, huius fidei testes fuerunt, huic fidei testimonium perhibentes, mūdum inimicissimum & crudelissimum pertulerunt, eumq; non repugnando, sed moriendo vicerunt.

Eodē lib.
cap. 9.

DE SANCTORVM

runt. Pro ista fide præcessit eorum mira patientia, *vt in his miraculis tanta ista potentia sequeretur.* Nam si carnis inæternum resurrectio, vel nõ præuenit in Christo, vel non ventura est, sicut prænunciatur à Christo, vel sicut prænunciata est à Prophetis, à quibus prænunciatus est Christus: *quare Martyres tanta possunt,* qui pro ea fide, qua hæc resurrectio prædicatur, occisi sunt? Siue enim Deus per seipsum miro modo, quo res temporales operatur æternus, *siue per suos ministros ista faciat: & eadem ipsa quæ per ministros facit, siue quædã faciat etiam per Martyrum spiritus,* sicut per homines adhuc in corpore constitutos: siue omnia ista per Angelos, quibus inuisibiliter, immutabiliter, & incorporaliter imperat, operetur: *vt quæ p Martyres fieri dicantur, eis orantibus tantum & impetrantibus,* non etiam operantibus fiant, siue alia fiât istis, alia illis modis, qui nullo modo comprehendî à mortalibus possunt: ei tamen attestantur hæc fidei, in qua carnis inæternû resurrectio prædicatur. **IDEM.**

Eodẽ lib.
cap. 10.

Nobis Martyres non sunt Dij: quia vnum eum demq; Deum, & nostrum scimus, & Martyrum: *nec tamen miraculis, quæ per memorias nostrorum Martyrum fiunt,* vlllo modo comparanda sunt miracula, quæ facta per templa perhibentur illorû. Verum, si qua similia videntur, sicut à Mose magi Pharaonis, sic *eorum Dij victi à Martyribus nostris.* Fecerunt autem illa dæmones eo fastu impu-

re

INVOCATIONE.

63

re superbiæ, quo eorum dij esse voluerunt. *Faciunt autem ista Martyres, vel potius Deus, vel orantibus vel cooperantibus eis,* vt fides illa proficiat, qua eos non Deos esse nostros, sed vnû Deû habere nobiscû credamus. **IDEM.**

Quid non, inquit, properamus & currimus, vt patriam nostram videre, vt parentes salutare possimus? Magnus illic nos charorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum frequens nos & copiosa turba desiderat, iam de sua incolumitate secura, *ad hoc de nostra salute, sollicita.*

IDEM.

Quem non multo post conuersionem nostrâ, & regenerationem per baptismum tuum, ipsum etiam fidelem Catholicum castitate perfecta atque continentia tibi seruientem in Aphrica apud suos, cum tota domus eius per eum Christiana facta esset, carne soluisti, & nûc ille viuit in sinu Abraham. Quicquid illud est, quod illo significatur sinu, ibi Nebridius meus viuit, dulcis amicus meus, tuus autem Domine adoptiuus ex liberto filius, ibi viuit. Nam quis alius tali animæ locus? Ibi viuit, vnde me multa interrogabat homuncionem inexpertem. Iam non ponit aurem ad os meum, sed spiritale os ad fontem tuum, & bibit, quantum potest sapientiam pro auuiditate sua sine fine foelix. *Nec sic eum arbitror inebriari ex ea, vt obliuiscatur mei,* cum tu Domine quem potat ille, nostri sis memor.

Libro de
Predest.
Sanctorû.
cap. 14.

Lib. 9. Cõ
fessio. ca. 3

Idẽ.

DE SANCTORVM
IDEM.

De vera
Reli. ca. 55

Iusti autem homines & in vno Deo habentes omnia gaudia sua, quādo per eorum facta Deus benedicitur, congratulantur laudatibus. Quibus si similes, vel etiam mūdiores atq; sanctiores sunt boni Angeli, & omnia sancta Dei mysteria, quid metuimus, ne aliquem illorum offendamus, si nō superstitiosi fuerimus, cum ipsis adiuuantibus ad vnum Deum tendentes, & ei vni religantes animas nostras, vnde religio dicta creditur, omni superstitiōne careamus? Ecce vnum Deum colo, vnū omniū principiū: & vnā sapiētiā qua sapiēs est quacunq; anima sapiens est: & ipsum munus, quo beata sunt quacunq; beata sunt. Quisquis Angelorum diligit hunc Deum, certus sum quod etiam me diligit. *Quisquis in illo manet & potest humanas preces sentire, in illo me exaudit.* Quisquis ipsum habet bonū suum, *in ipso me adiuuat,* nec mihi eius participationem potest inuidere.

IDEM.

Libr. 1. de
Consens.
Euā. ca. 10

Cum enim vellent tale aliquid fingere Christū scripsisse ad discipulos suos, cogitauerūt, ad quos potissimū scribere potuisse facile crederetur, tanquam ad illos qui ei familiariter adhæsissent, quibus illud quasi secretum digne committeretur, & occurrit eis Petrus & Paulus. *Credo quod pluribus locis simul eos cum illo pictos viderunt, quia merita Petri & Pauli etiam propter eundē passionis diē celebrius & solemniter Roma commendat.*

Idem

INVOCATIONE.

64

IDEM.

Et tunc pro nobis absq; vlla dubitatione sancti Martyres intercedunt, quando in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscunt. Serm. 244

IDEM.

Sic ergo exauditus est Sanctus Stephanus, vt eius orationibus deleteretur peccatum quod commiserat Saulus. Commendemus ergo nos orationibus eius. Multo magis enim *nunc exauditur pro veneratoribus suis,* à regnante Domino nostro Iesu Christo. Sermo. de S. Stephano.

IDEM.

Christus in cruce. Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt: Stephanus sub lapidibus, Domine Iesu ne statuas illis hoc delictum. Quomodo posset iste non ibi esse, vbi erat quem sequutus, vbi erat quem imitatus est? Triumphauit, Coronatus est. Latuit tanto tempore corpus eius, processit quando Deus voluit, illuminauit terras, *tanta miracula fecit, mortuus, viuos facit mortuos, quia nec mortuus.* Ergo hoc commendo charitati vestræ, vt sciatis quod *orationes eius multa impetrat,* non tamen omnia. Nam inuenimus etiam in libellis qui dantur, fuisse illi difficultates imperrandi, & *accepisse tamen postea beneficium non deficiente supplicis fide.* Non cessatum est, oratū est, & dedit postea Deus per Stephanum. Sunt verba orantis Stephani, & responsum est illi. Pro qua oras nō est digna, *hoc & fecit & tamen institit, rogauit, accepit.* Dedit nobis intelligere, quia in cuius Sermo. de eodem.

no

DE SANCTORVM

nomine faciebat signa & prodigia antequam carnem deponeret, *in eius nomine faciunt orationes eius ut beneficia impetretur*, quibus nouit ea dari debere: Ille autem *tantum seruus orat*. Per conseruum beneficia sumamus, honorem & gloriam Domino demus.

IDEM.

Sermo. de S. Paulo. Nunc ad memoriam piscatoris, flectuntur genua Imperatoris, ibi radiant geminae diadematis, ubi fulgent beneficia piscatoris. Curuant genua ad memoriam piscatoris, *qui eius auxilia, & apud Deum patrocina inuocant*.

IDEM.

Sermo. de S. Laurent. Oremus igitur fratres beatum Laurentium, qui dum fide sua persecutionis flammam vicit, ostendit nobis per ignem fidei gehennae incendia superari, & amore Christi diem iudicij non timeri. Nos vero fratres si ad consortium sanctorum Martyrum peruenire volumus, de imitatione Martyrum cogitemus. Debent enim in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscere, *ut pro nobis Domino dignentur supplicare*. Si enim tormenta quae sancti Martyres pertulerunt, sufferre non possumus, vel contra malas concupiscentias *ipsis intercedentibus* repugnemus.

IDEM.

Epistola 42. Videtis certe simulachrorum templa, partim sine reparatione collapsa, partim diruta, partim clausa, partim in usus alios commutata. Ipsaque simulachra, vel confringi, vel incendi, vel includi, vel de-

INVOCATIONE. 65

vel destrui: atque ipsas huius saeculi potestates, quae aliquando pro simulachris populum Christianum persequerentur, victas & domitas, non a repugnantibus, sed a morientibus Christianis, & contra eadem simulachra pro quibus Christianos occidebant, impetus suos legesque vertisse, & *imperij nobilissimi eminentissimum culmen ad sepulchrum piscatoris Petri submisso diademate supplicare*.

IDEM.

Vbiq; quidem Deus est, & nullo continetur vel includitur loco qui condidit omnia, & eum a veris adoratoribus in spiritu & veritate oportet adorari, ut in occulto exaudiens, in occulto etiam iustificet & coronet. Veruntamen ad ista quae hominibus visibiliter nota sunt, quis potest eius consilium perscrutari, quare in alijs locis haec miracula fiant, in alijs non fiant? Multis enim notissima est sanctitas loci ubi beati felicitis Nolensis corpus conditum est, quo volui ut pergeret, quia inde nobis facilius fideliusq; scribi potest quicquid in eorum aliquo diuinitus fuerit propalatum. Nam & nos nouimus Mediolani apud memoriam Sanctorum, ubi mirabiliter & terribiliter daemones confitentur, furem quendam, quia ad eum locum venerat ut falsum iuramento deciperet, compulsum fuisse confiteri furtum, & quod abstulerat reddere? Nunquid non & Africa Sanctorum Martyrum corporibus plena est? Et tamen nusquam hic scimus talia fieri. Sicut enim quod Apostolus dicit:

DE SANCTORVM

Non omnes sancti habent dona curationum, nec omnes habent dijudicationem spirituum, *ita nec in omnibus memorijs sanctorum ista fieri voluit ille, qui diuidit propria vniciq; prout vult.*

IDEM.

Lib. 20. cōtra Faustū cap. 21.

Nam quod etiam hinc nobis calumniatur Faustus, quod Martyrum memorias honoramus, in hoc dicens nos Idola conuertisse, nō tam me mouet, vt huic calumniæ respondeam, quā vt ipsum Faustum ostendam studio calumniandi etiam ab ipsis Manichei vanitatibus exorbitare voluisse: & in vulgarem atq; Poeticam Paganorum opinionem, a quibus se alienissimū cupit videri, nescio quomodo incautum incidisse. Cum enim dixisset nos vertisse Idola in Martyres, quos vos, inquit similibus colitis, defunctorum vmbra vino placatis & dapibus: sunt ergo vmbra defunctorum? & cætera populus Christianus memorias Martyrum religiosa solemnitare concelebrat, & ad exci tandam imitationem, & vt meritis eorum conso cietur, atq; orationibus adiunetur: ita tamen vt nul li Martyrum, sed ipsi Deo Martyrum, quamuis in memorias Martyrum constituamus altaria. Quis enim Antistitum in locis sanctorum corporū as sistens altari, aliquando dixit: Offerimus tibi Pe tre aut Paule, aut Cypriane: sed quod offertur, of fertur Deo, qui Martyres coronauit, apud memo rias eorum quos coronauit: vt ex ipsorum locorū admonitione maior affectus exurgat, ad acuendā chari-

INVOCATIONE. 66

charitatē, & in illos quos imitari possumus, & in il lū quo adiuuante possumus. Colimus ergo Mar tyres, eo cultu dilectionis & societatis quo & in hac vita coluntur sancti homines Dei, quorū cor ad talem pro Euangelica veritate passionem pa ratū esse sentimus. Sed illos tanto deuotius quan to securius post incerta omnia superata, quāto e tiam fidentiore laude prædicamus, iam in vita fœ liciore victores, quam in ista adhuc pugnantes. At illo cultu quæ græce Latria dicitur, latine vno verbo dici non potest, cum sit quædā propriæ di uinitati debita seruitus, nec colimus, nec colendū docemus, nisi vnum Deum. Cum autem ad hūc cultum pertineat oblatio sacrificij, vnde idolola tria dicitur eorum, qui hoc etiam idolis exhibēt: nullo modo tale aliquid offerimus, aut offerendū præcipimus, vel cuiquam Martyri, vel cuiquam sanctæ animæ, vel cuiquā Angelo: & quisquis in hunc errorem delabatur, corripitur per sanam do ctrinam, siue vt corrigatur, siue vt caueatur.

LUCIANVS PRESBYTER.

Osculantes sanctas reliquias iterū clausurunt. Et tunc cum psalmis & hymnis portauerunt reli quias beati Stephani in sanctam Ecclesiam Syon vbi & Archidiaconus fuerat ordinatus: derelin quentes nobis de membris eius paruos articulos imo maximas reliquias, terram cum puluere, vbi omnis eius caro absumpta est, cætera asportarunt Ex hijs ergo reliquijs transmissi beatitudini vestre:

Episto. ad vniuersam Ecclesiā.

DE SANCTORVM

quas cum susceperitis orate pro exiguitate mea, vt dignus inueniar in conspectu Domini, *sultus beatissimi Martyris Stephani meritis & vestris orationibus.*

S. IULIA VIRGO.

In vitis partum.

Domina mea soror Eufraxia *non obliuiscaris mei.* Memento quia inseparabiliter tibi coniuncta sum super terram. *Supplica Deo pro me:* vt me non separet à te. Memento quia ego prouidi tibi bona certamina. *Deprecare Dominum vt me absoluat ab hac sarcina carnis,* vt merear tecum abire cum fiducia.

EADĒ AD SVAM ABBATISSAM.

Eodē lib.

Domina mea ora pro me, quia vocauit me Christus, *intercedente pro me beata Eufraxia.*

PAVLINVS PRESBYTER.

In vita S. Ambrosij.

Translato corpore Martyris Nazarij ad Basilicam Apostolorum, vbi pridem Sanctorum Apostolorum reliquiae summa omnium deuotione positae fuerunt, cum tractaret Episcopus, quidam de populo, repletus spiritu immundo, clamare cepit se torqueri ab Ambrosio. At ille conuersus ad eum ait. *Obmutesce diabole, quia non te torquet Ambrosius, sed fides sanctorum,* & inuidia tua, quonia illo vides ascendere sanctos homines, vnde tu deiectus es.

S. CYRILLVS EPISCOPVS.

Sanctos

INVOCATIONE.

67

Sanctos Martyres neque Deos esse dicimus, neque adorare consueuimus: *laudamus autem eos potius summis honoribus,* quod pro veritate strenue certarunt, & fidei sinceritate seruarunt, ita vt & suam animam contempserint, & mortis terroribus valedicentes preualuerint in summis periculis, tantumque fuerint fortitudinis, quasi statuas sibi suae vitae excitaturi. Proinde non est indignum imo etiam necessarium eos qui tam claris operibus gloriosi sunt, *perpetuis honorari laudibus.* Et quoniam optimus iste (Iulianus Apostata) sanctos non finat absque reprehensione venerari, quamuis & Plato dicat de his qui optime voluerunt &c. Nos autem non Deos factos esse diximus sanctos Martyres, sed omni honore dignari consueuimus, quodam modo reponentes memoriam illis immarcescibilem, pro honoribus & remuneratione fortitudinis tam conspicuae.

IDĒM.

Vnus Deus, & vnus mediator Dei & hominum Iesus Christus, qui dedit semetipsum in redemptionem pro omnibus. Mediator Dei & hominum Iesus Christus est, non solum quia reconciliauit homines Deo, verum etiam quia naturaliter & substantialiter & Deus & homo in vna hypostasi est. Hoc enim modo naturam nostram sibi Deus reconciliauit. Nam aliter, quomodo vnum mediatorem Paulus dixisset? *Multi enim sanctorum mediationis ministerio vbi sunt,* & ipse Paulus cla-

Lib. The-
sauro, ca. 10

Iij

mat: Rogamus pro Christo, reconciliamini Deo. Moses quoq; mediator fuit: ministravit enim filijs Israel legem datam à Deo. Mediator etià fuit beatus Hieremias præcipue quando clamabat ad Deum: Recordare mei stantis coram te, ad loquendum pro ipsis bona. Quid multa? *singuli Prophetarum mediatores fuerunt, Apostolorum quoq; singuli.* Quomodo igitur vnicus mediator Dei, & hominum Christus est, nisi noua inauditaq; in alijs mediatio sua sit? Sed modum perstringere nõ est alienum. Quod igitur duo quædam sicut medium coniungit, ab vtroq; necessario tangitur: & hoc modo diuersa per medium coniunguntur. Est autè Christus mediator Dei & hominũ, quia in eo vno, Deus & homo coniunguntur. Non est tamen ipse aliquid tertium præter Deum & hominem, sed Deus naturaliter nobiscum coniungitur, diuinæ substantiæ natura nostra in ipso coniungitur, & hoc modo diuina natura communicamus.

IDEM.

Quid sibi vult quod de anima diuitis epulonis in inferno sepulti Christus Deus noster affirmat, non quidem parabolicos, nam quãdo in parabolis loquitur, ipse se solet explicare. Vnde diuiti tã perspicax cognitio quod cum magnum chaos & ingens esset inter animã sancti Abrahe, & ipsum, *tam longe ipsum cognosceret & deprecaretur? Et vnde Abrahæ animæ tam viuax & potens auditus, vt epulonis animam posset audire, & cum eo colloqui,*

Libr. 9. in
Leuiticũ.

qui, in super quod quinq; fratrum suorum in terra viuentium recordaretur damnata illa anima, adeo vt illos viuentes tunc intelligeret, ipsa in inferno sepulta? Profecto hic locus manifestam eorum cognitionem quæ ad nos pertinent in separatis animabus clare ostendit, & tantam quidem, quanta sufficit ad beatitudinem aut miseriam.

AVITVS PRESBYTER.

Deinde vt in diebus ipsis quibus iam ipse reditum incredibili desiderio, parabat, beatus & vere sanctus corona gloriæ nostræ in Christo Iesu primus Martyr Stephanus se reuelare & manifestare signis & virtutibus euidentissime sequëtibus dignaretur, quem ego tantarum rerum ordinatoris Dei occasionem præceptũ, dignus duxi charitati vestræ præmittere *vt ipse præsens aduocatus & patronus obsequentium sibi petitionibus dignetur assistere,* qui cum pateretur, etiam pro inimicis orare dignatus est. Certus sum enim quia sicut ipse beatus Martyr dignatus est nũciare, & pro salute mũdi periclitantis se manifestare, *auxilio et presentia tanti patroni,* si vos tale pignus digno studio diligatis, tuti ex hoc quietiq; viuatis.

Episto. ad
Balchoni-
um & Cle-
rũ, populũ
q; Eccles.
Vracarenã

S. EVCHERIVS EPISCOPVS.

Si Propheta Halifeus puerum suum Giezi abfens corpore vidit accipientem munera, *quanto magis in illo corpore spiritali videbunt sancti omnia?* non solum si oculos claudant, verum etiam

Libr. 4. in
libros Re-
gũ, cap. 20

DE SANCTORVM

vnde sunt corpore absentes. Tunc enim perfectū erit illud de quo loquens Apostolus ait: ex parte scimus, & ex parte prophetamus, cum autem venerit quod perfectū est, euacuabitur quod ex parte est. Itane igitur cum venerit quod perfectū est, nec iam corpus corruptibile adgrauabit animam sed incorruptibile nihil impediet, illis sancti ad ea vidēda sunt oculis corporeis, quibus Helisæus absens ad seruum suum videndum non indiguit, indigebunt? Nā hæc sunt verba Prophetæ ad Giezi. Nonne cor meum erat tecum, quando conuersus est vir de curru in obuiam tibi, & accepisti pecuniam? Corde suo ergo dixit se hoc vidisse Prophetæ adiutus quidem mirabiliter nullo dubitante diuinitus: sed quanto amplius nunc omnes munere isto abundabūt cū Deus erit omnia in omnibus?

PRIVASIVS EPISCOPVS.

Lib. 2 Cō.
in Apoca.
cap.

Hæc sunt vasa aurea in domo magna, boni odoris Christi suauitate fragrantia. *Orationes pro sanctorum* gratiarum actiones sunt, congratulantiū pro mundi salute, & *intercessionis pro parvulorum stabilitate.*

EVTHYMIVS MONACHVS.

Encomio
in beatam
Virginem
Mariam.

Audi filia & vide, & inclina aurem tuā. Vides enim, vides ante pedes pulcherrimę capse tuę nos omnes tuum postulare auxilium, *expectantes tuā defensionem*, tuum in omnibus inuocantes patrocinium. Itaq; vt dum hic quidem manemus, nos *prote-*

INVOCATIONE. 69

protegas supplicamus, rursus autem vt cum excedemus, in edibus semper viuentibus, & luminosis habitemus obsecramus. Contra autem nobis parcat tuus filius & Deus, *perēnibus tuis orationibus*. Nihil enim est, quod tibi sit impedimento ò impolluta virgo.

THEODORETVS EPISCOPVS.

Libr. 8. de
cura Gre-
ca. affecti.

Cum cætera omnia paulatim marcescere, aboleriq; Deus instituerit: Martyrum tamē gloriam incorruptam seruauit. Ac animæ quidem triumphantium Martyrum in cœlesti nunc patria vitā agunt, Angelorum choris insertæ. Eorū vero corpora non singula quidem singulis monumentis conduntur, sed ciuitates, oppida, paganiq; conuentus, hæc inter sese sortito partiti sunt, *laborantibusq; animis, ac ægrotis corporibus salutare eos confiteri non cessant*. Nihiloque fecius urbium custodes, ac locorum præfides venerantur, *quorum precibus & interuentu apud Deum vtentes* per eos demum diuina munera consequuntur. Sectis itaq; eorū corporibus, integra tamen vis & gratia perseuerat, te nescq; ac tantillæ reliquię toti parem habēt, nullasq; in partes, Martyri dissecto, virtutem. Gratia enim quæ pollens vigenisque persistit, petentibus dona distribuit, fidei supplicantium liberalitatem suam commensa.

IDEM.

Antiochus quidem Deus vocatus est, & Caius Eodē lib.

IV

DE SANCTORVM

qui Tiberio Imperatori successit: Vespasian^o quoque, & Hadrianus sibi templa ingentia excitauit. Verum & vitali simul aura, & impio honore priuati sunt. Martyrum vero templa conspicua cernuntur, magnitudineq; prestantia, omni preterea ornatus genere variata, splendoremq; quodammodo pulchritudinis suae late fundentia. Neq; vero haec per annum semel aut bis, quin quies aduetamus, sed in eis saepenumero dies festos peragimus, saepe diebus singulis eorum Martyrum Domino, laudes hymnoq; cantamus. Quiq; homines prospera sunt valetudine, *conseruari eam sibi à Martyribus petunt*, qui vero aegritudinem aliquam patiuntur, *sanitatem exposcunt*. Insuper & steriles viri & mulieres dari sibi filios petunt, integra sibi & propria custodiri, quae consecuti sunt dona. Itē qui peregre aliquo proficiscuntur, *petunt Martires sibi comites esse in via, vel potius itineris duces*. Qui vero iam sospites redierunt, gratias agunt, acceptum beneficium confitentes. Non qui se ad Deos accedere arbitrentur, *sed qui orent Dei Martires tanquam diuinos homines, intercessoresq; sibi eos apud Deum aduocent & precentur*. Pie vero fideliterq; precatos ea maxime consequi quae desiderant, testantur illa quae votorū rei dona persoluūt, manifesta nimirum adeptae sanitatis iudicia. Nam alij quidem oculorum, alij vero pedum, alij porro manuum simulachra suspendunt ex argento anroue confecta. Gratissime namq; accipit eorum

INVOCATIONE.

70

rum Dominus qualiacunq; sint dona, nec exigua nec vilia dedignatur: quippe qui ea proferentis facultate metitur. Haec itaq; omniū spectaculo exporrecta testantur morborum depulsionē, cuius ipsa certissima signa sunt, à sanitate consequutis allata. Haec, inquam, *sepulcrorum ibi Martyrum quae sit virtus, ostendunt*. Martyrum autē virtus, quem ipsi coluerunt Deum, verum esse declarat. Cum igitur talem tantamq; vtilitatem ex Martyribus honore collato prouenire hominibus videatis, fugite quāso errorem dæmonum, praeuioq; ductu Martyrum facibusq; vtentes, viam capecite quae ad Deum perducit, vt immortalī aëuo illorū choris & praesentia perfruamini.

IDEM.

Hoc mihi quoq; in praesentia opus est auxilio, qui conor eorum vitam scribere Sanctorum, qui parum ante nos & nostris temporibus claruere, & veluti quaedam leges, ijs qui imitari volent, velim proponere. *Horum ergo sunt preces inuocandae, & incipiendum est narrare.*

Historia
que Theo-
philis dici-
tur, capi. 1.

IDEM.

Vnumquodq; ex duobus oratorijs, vnum quidem Apostolorum, alterum vero Martyrum accipit reliquias. Rogo autem vt per horum omnium intercessionem diuinum consequar auxilium.

Cap. 3.

IDEM.

Plane scio, quod si Sanctorum memoriam fecero in hominibus, futurum quoq; vt ij mei me-

Cap. 5.

mine-

DE SANCTORVM

minerint apud Deum.

IDEM.

In fine Hi-
storie Pa-
trum.

Ego autem nunc obsecro vt quam dare potest, S. Symeon, *eius consequar intercessionem*: & scio me consecuturū. Omnino enim dabit petitionē, imitans Dei benignitatem. Ego quoque obsecro eos, quorum vitam conscripsi, ne me despiciant, procul degētem ab illorum spiritali chorea: sed trahant infra iacentem, & ad virtutis tollant altitudinem, & suo choro coniungant.

IDEM.

In Philo-
teto suo.

Equidem ipse adolescentulus adhuc vna cum matre mea ad eum profectus sum, eiusq; spectator fui, & vna cum illa ab eo benedictionem accipi, sed illa pro vestibuli quidem foribus mihi vero intro admissio, suae orationis thesaurum impartitus est: *quem vtinam nunc me consecutum sentiā cum illum viuere, & in Angelorum chorum relatū multa gratia apud Deum florere credo. Quā sane gratiam tunc Deus mortali eius corpore metiebat, ne si redundaret, desiderem illum redderet. Nūc autem depono affectuum onere vt triumphator athleta à Domino magni penditur, cuius rei gratia, eius apud Deum orationis me participem fieri rogabam.*

S. IACOBVS ACÆTA.

Vide Hist.
Theodo-
reti.

Nec me nec vllō alio tibi ò Theodorete opus est ad Deum intercessore. Habes enim Ioannem illum

INVOCATIONE.

71

illum insignem, verbi vocem, Domini præcurso-
bas pro te preces assidue offerentem. Esto bono ani-
mo habes Ioannem baptistam.

IDEM.

Quando hos ciuitatis patronos qui à Phœnicia In eadem
Historia. venerūt & Palestina, cum Dauidica excepisti cho-
ræa, audiui vocem dicentem, ne timeas ò Iacobe.
Magnus enim Ioānes baptista *tota nocte orat Deū
vniuersorum.* Facta enim fuisset magna cædes,
nisi *illius intercessionibus,* fuisset extincta diaboli
audacia.

S. LEO PAPA.

Si quid etiam nostris temporibus recte per nos Sermone
3. de Anni
uersario
sui Ponti. agitur, recteq; disponitur, illius operibus, illius sit
gubernaculis deputandum, cui dictum est: Et tu
conuersus, confirma fratres tuos. Et cui post resur-
rectionem suam Dominus ad trinā æterni amo-
ris professionem mystica insinuatione ter dixit:
Pascue oues meas. Quod nunc quoq; procul dubio
facit, & mandatum Domini pius pastor exequi-
tur, confirmans nos cohortationibus suis, & *pro
nobis orare non cessans, vt nulla tentatione separe-
mur.* Si autem hanc pietatis curam omni popu-
lo Dei, sicut credendum est, vbiq; præstendit, quan-
to magis nobis alumnis suis opem suam digna-
tur impendere, apud quos in sacro dormitionis
thoro, eadem qua præfedit carne requiescit?

IDEM.

Quia

DE SANCTORVM

De ieiuni.
decimi mē-
fis.

Quia in orationibus permanet fides recta, in ieiunio innocēs vita, in elemofinis mens benigna. Quarta igitur & sexta feria ieiunemus. Sabbato autem apud beatissimum Apostolum Petrum vigiliis celebremus: *qui & orationes & ieiunia & elemofinas nostras precib⁹ suis dignabitur adiuuare.*

IDEM.

Sermone
5. de eodē
ieiunio.

Sabbato apud presentem beatissimum Apostolum Petrum vigiliis celebremus. Qui sicut experimur & credimus, *pro commendatis sibi ouibus indefinenter pastorales prætendit excubias, exoraturus deprecationibus suis, vt Ecclesia Dei, quæ ipsius est prædicationibus instituta, ab omni errore sit libera.*

IDEM.

Sermone
1. de Nata
li. Aposto.

Sicut autem & nos experti sumus, & nostri probauere maiores, credimus atq; confidimus, inter omnes labores istius vitæ, ad obtinendam misericordiam Dei, *semper nos specialium patronorū orationibus adiuuandos, vt quantum proprijs peccatis deprimimur, tantum Apostolicis meritis erigamur.*

S. EPHRAIM EPISCOPVS

Cherfonis.

Oratione
de laudib.
S. Clemēt.

Sed ò Martyrum splendor & decus Sanctorū, primitiæ Antistitum, vide nunc quoq; hunc præsentem cœtum pium & religiosum, qui à vitæ fluctibus quotidie obruitur. *Eum tuis precibus illæsum custodi & conserua, & quia tanquam ferè immanes*

INVOCATIONE.

72

manes insiliunt dæmones, & minantur sese esse deuoratos animæ nobilitatem, *tuarum intercessionum iaculo repelle* ò sanctissime: Sed vos quoq; ò fidelissimi cœtus, rogo vt per bona & Deo grata opera, efficiamus nos dignos sancti gratijs & donis.

CONCILIVM CALCEDONENSE.

Sanctus Martyr Flavianus *oret pro nobis.*

Actione. 11

GENNADIVS MARSILIENSIS.

Sanctorum corpora & præcipue beatorū Martyrum reliquias ac si Christi membra *syncerissime honoranda*, & basilicas eorum nominibus appellatas velut loca sancta diuino cultui mancipata, affectu pijsimo & deuotione fidelissima ad eundas credimus. Si quis contra hanc sententiam venerit non Christianus, sed Eunomianus & Vigilantianus creditur.

Li. de dog-
ma. Eccle-
siast. ca. 73

S. VIGILIVS MARTYR.

Nunc me immeritum, Sancte Sifinni, vtroque confortem paterno amore consolare, & cum eisdem sanctis *apud ipsos exorator accede*, quatenus possim die illa fimbriam, aut Sacerdotū, aut Martyrum, iam omnibus sepositis peccatis, attingere.

In vita. S.
Sifinnij ad
Simplicia
num.

PROCOPIVS GAZEVS.

Ecce vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra: Hoc loco sanguis pro anima accipi potest verissime: *Nam Deus exaudit Sanctos, & si mortui*

Lib. com.
in Genes.

DE SANCTORVM

mortui fuerint, eos immortalē vitā viuere ostēdēs.

S. PROSPER EPISCOPVS.

Morientis
verba hæc
sunt.

Neq; velim fratres discessum hunc à vobis meum arbitremini, sed ad longe meliorē statum accessum: vbi multo vtilior vobis sum futurus, si in dilectione, ad quam vos semper hortatus sum per manseritis, & mutuæ charitatis, mandatorumq; Dei memores eritis. Si enim putatis me potuisse vobis huc vsq;, *qualem me futurum deinceps erga vos credere debetis, vbi inexhaustum bonorum omnium thesaurum attigero?* Igitur abstergite iam lachrymas, & flendi finem facite, gaudendū vobis hac in re, magis quam dolendum existimate.

S. VICTOR EPISCOPVS

Vticensis.

Lib. 3. per-
secutionis
VVanda-
lica.

Deprecamini Patriarchæ, de quorum stirpe generis nata est Ecclesia, quæ nunc laborat in terris. *Orate sancti Prophetæ*, cognoscentes afflictā, quā antea vaticinante præconio cecinistis. *Estote Apostoli suffragatores eius*, quam vt congregaretis, vniuersum orbem ascendente in vobis Domino, vt equi velocissimi cursitastis. Præcipue tu Petre beate, quare files pro ouibus & agnis, à communi domino magna tibi cautela & sollicitudine commēdatis? Tu sancte Paule, gentium magister, qui ab Hierusalem vsq; ab Illicum prædicasti Euangelium Dei, cognosce quid Wandalici faciant Arriani, & filij tui gemunt lugendo captiui. *Vniuersi*

siq;

INVOCATIONE.

73

siq; ingemiscite sancti simul pro nobis Apostoli. Sed scimus quia indignum est vobis pro nobis orare, quia ista quæ venerunt nobis non ad probationē quomodo sanctis, sed malis meritis supplicia debebantur. *Sed & pro malis orate iam filijs*, quia & Christus orauit etiam pro inimicis Iudæis. Sufficiant castigationi quæ iuste illata sunt nobis, & iam iamq; delinquentibus venia postuletur. Dicatur Angelo percutienti sufficit: iam cohibe manum tuam. Quis ignoret hæc nobis probrorū nostrorum scelera procurasse, aberrantibus à mandatis Dei, & in lege eius nolentibus ambulare? *Sed prostrati rogamus* vt nō spernatis vestros miseros peccatores, per eum qui vos ad Apostolicum culmen prouexit, humiles piscatores.

IDEM.

Prædicaturus triumphos Martyrum beatorum ad enarranda quæ gesta sunt, auxiliū exposco diuinum, vt qui illis præstitit superandi victoriam, mihi indigno & immerito quantulacunq; verbo rū porrigat ornamenta. Tunc enim valebo quæ designata sunt indicare, *si ipsi dignetur pro me misero domino supplicare.*

In passiōe
7. Marty.
Carthagi
nentium.

ANTHONINVS EPISCOPVS.

Constantiniensis.

Ecce gaudet Christus & inspicit te, ne deficias, & demones qui nunc lugent, gaudeant. Tecum est omnis chorus Martyrum præcessorum tuorū, Episto. ad
Arcadiū
exilem,

K

DE SANCTORVM

expectant te Martyres & defendunt, & coronam extendūt. Qualis eris cum te cum sancto Stephano videris? Qualis eris, cum Petrum & Paulum, *quos rogare solebas, vt patronos*, habebis amicos? Iam in stadio es, calca fortiter, ne timeas, nihil pueas, nihil penitus pertimescas: quia omnis pro te Ecclesia deprecatur vt vincas, expectat te Ecclesia Catholica Martyrem suum, vt honorificet sicut Stephanum suum.

S. FVLGENTIVS EPISCOPVS.

Sermone
de laudib.
Mariæ ex
partu sal-
uatoris.

Venite virgines ad virginem Mariam, & letamini. Ponite maledictionem preuaricationis, & benedictionem restaurationis assumite: Projicite dolores, quos Eua per serpentem accepit, & quos per Angelum Maria suscepit honores assumite. Pellite tristitiam concipientes, gemitus parturientis abijcite, vt solus vobis iste virginis filius dominetur. Venite virgines ad virginem concipientes ad concipientem, parturientes ad parturientem, matres, ad matrem, lactantes ad lactantem, iuuencula ad iuuenulam. Ideo omnes istos cursus naturæ Maria in Domino nostro Iesu Christo suscipit, *vt omnibus ad se confugientibus foeminis subueniret, & sic restauraret omne genus foeminarum, ad se venientium* noua Eua seruando virginitatem, sicut omne genus virorum Adam nouus, recuperat dominus noster Iesus Christus.

S. TIMOTHEVS EPISC. ALEXANDRI.

Ab

INVOCATIONE.

74

Ab eo autem die credidit magna multitudo gentilium & hereticorum, admirantes, stupetes quod Deus *per sancti intercessionem curet* omnem animam. Eutropius vero laudauit & benedixit dominum Deum, & omnes sanctos eius, qui per ipsos dat salutem populo.

In S. Me-
nae Marty-
ris vita.

EVAGRIVS PRÆTOR.

Theodosius Imperator, reuocatis quæ fieri iusserat, sanctissimum Symeonem Martyrem precatus est, *vt pro se supplicaret, & oraret*, benedictionemq; suam impartiret.

Lib. 1. Ec-
clesiast.
Hist. cap.
1. 13.

IDEM.

Ardaburius autem Orientalium exercituum dux, *Ibidem*, vna cum militaribus ordinibus quos secum habebat, & reliquis in ipsa Mandra constitutus, pretiosissimum corpus beati Symeonis ne à vicinis ciuitatibus abriperetur, custodiuit. Cum maximis itaque miraculis, quæ in itinere quoque ædebantur sacerrimum illius corpus Antiochiam deportatur quod & Leo Imperator ab Antiochenis accipere petijt, ad quem Antiochæni preces obtendentes ad hunc modum scripserunt. Quoniam ciuitas nostra muros non habet, sunt enim illi per indignatione deiecti, *sacrosanctum corpus hoc adduximus, vt nobis & murus sit & munitio*. Imperator igitur huiusmodi precibus motus, sacrum corpus illis reliquit. Multa enim illius ad nos vsq; seruata sunt, cuius etiam sacrum verticem cum multis

Kij

DE SANCTORVM

sacerdotibus vidi, cum celeberrimus Gregorius
Episcopatu fungeretur, & Philippicus preciosas
sibi sanctorum reliquias, *ad custodiam Orientaliū
expeditionum mitti peteret.*

PROCOPIVS CÆSARIENSIS.

Lib. 1. hist. Iustinianus Imperator cum grauius ægrotaret,
medicorum auxilio destitutus relicta arte huma-
na, fiduciam vertit ad reliquias sanctorum qua-
tuor Martyrum qui olim quidem Romani mili-
tes fuerant, *sicq; in summa necessitate veris opinio-
nibus adiutus est.*

FORTVNATVS EPISCOPVS,

Pictauiensis.

Prefatio-
ne in diui
Martini
gesta.
Cum iusseris, vt opus illud Christo præstante,
intercessionibus Domini Martini quod de illius vir-
tutibus explicuisti, versibus debeat dirigi, id age
vt ipsum mihi relatum iubeatis transmitti. Illud
certe postulans, vt eius à nobis pietas impetrata
pro nobis humilibus, & suis peculiaribus, *interce-
dere non desistat.* Da pater dulcis veniam, quia litu-
ram tantam in melle scribenti, pluuia superlapsa
suffudit.

IDEM.

Lib. 2. Vi-
tae. S. Mar-
tini.
Vir transcriptæ potens, æterna in sæcula cuius
Signifer arma crucis fers nobilitata triumphis,
Dulcis, adorande, & mihi pectore, voce, colende
Cuius profaicus cecinit prius acta Seuerus,
Versibus intonuit Paulinus deinde beatus
Æquiparare valens illustris vterq; relator

Materia

INVOCATIONE.

75

Materia victi, sed & ipsi carmine cedunt.
Luminibus tantis ego nubilus inferor audax
De minimis minimus, de magnis maxima tentās
Qui pede subitubo, balbutio fauce & anhelō
Et rudis eloquio carpo quod condere certo,
Da veniam, quia te cecinit rea lingua relatu.
Fer pietatis opem misero, miserior
Rector vt altithrono cum venerit arbiter orbis
Tum memor obtineas delicti obliuia nostri:
Inter me & Dominum mediator adesto benigne,
Quem sua culpa ligat, tua vt interuentio soluat,
Spes Fortunati fit fida salutis egeni,
Suppliciter humilem tibi se strauisse patrone,
Qui lepræ maculas, medicata per oscula purgas,
Mortis & extremæ, reuocas in origine finem,
Carnis adhuc fragilis quondā sub imagine cōstās
Nunc opus vt mites pietas tua commodet aures,
Nam prece, multa vales apud illum, cuius haberis
Quod peto tu poteris, quia totum præstat amicis,
Sic tibi quæque petis, tribuat præsentia Regis.

IDEM.

Inter quos proceres, & culmina celsa,
Patricijs mixtus generosis, consulibusq;
Proximus & Regi resides Martine seruator,
Cui dedit arma fides, & cui fiducia Rex est,
Miles amore, & factus honore coheres,
Qui potes ore mei veniam deposce reatus
Et vitiata tibi lingua remurmurat audi
Et de fonte pio fluat indulgentia lēso

Lib. 3.

K iij

DE SANCTORVM

Ac te orante, sacer redeat medicata cicatrix.

IDEM.

Lib. 4.

*Intercede precor veniam, vir adpate coronam,
Eripe pastor ouem, ne clauda, vel extera restet,
Porrige celse manū, rege gressum, dirige sensum.
Excellusq; graues leuiori examine penfes
Ac potius pietas diues, miserando precetur,
Mitis & exortes placident fomenta medelę.
Inter & ipse Deum atq; reum mediator adesto,
Defixis genibus, tensis ad fydera palmis,
Vocibus inclusis, animis penetrantibus auras,
Obtineas meritis, iudex cum venerit orbis.
Tu quoque iussus eris dextro refidere sedili,
Arbiter in populos, tribuum pauor ante tribunal
Qualiter effugiam flamma stridente caminum?
Tunc precor vt fragilem sacro velamine celes
Et tua me trepidum defendat ab igne potestas,
Nam scio reum quemuis tibi cedere Christum
Quem sociat proprio mansura in sæcula regno
Sis precor in domino famuli memor alme per ipsam
Cuius erit tibi met lumen sine fine videndum.*

GEORGIUS PRESBYTER.

In vita S.
Theodori
Sicari.

Accidit autem vt posteaquam ad mansionem suam reuersus est, in morbū grauissimum incidere, & sancti Angeli ad eum visendum accederēt. Ipse vero cœpit flere ac tristis esse. Erat autem super ipsum imago sanctorum Cosmę & Damiani miraculis illustrium, qui tales se illi secundū quietem

INVOCATIONE.

76

tem conspicuos obtulerunt; quales ea pictura exprimebantur. Et accedentes ad eum, quemadmodum solent medici venarum pulsum explorabāt atq; inter se ita colloquebantur, vt de salute eius propterea quod vires ipsius concidissent, desperare videretur, & ad eum conuersi dicebant. Quid fles frater? Cur tristis es? Ipse vero respondebat, quia non egi pœnitentiam, & quia relinquo pusillum hunc gregem, qui nondum est perfecte institutus & magna indiget diligentia. Tunc illi, *vis vt pro te supplicemus*, vt tibi paululum ad huc ad viuendum spatij concedatur? Si hoc inquit feceritis, & tempus mihi ad resipiscendum impetrabitis, & pœnitentię meę mercedem lucrabimini. Sancti autem ad Angelos conuersi, rogabant eos vt illius tantisper curam gererent, *dum ipse supplicatum pro illo ad regem irent*, & cum Angeli se id facturos dixissent, Sancti, Cosmas & Damianus profecti sunt, & *pro Theodori salute omnipotentis Regi Christo* Deo nostro, qui in cælis est, quiq; & Ezechia quindecim vitæ annos adiunxerat, *supplicabant*. Itaq; voti compotes reuerterunt, in medio ipsorum habentes adolescentem, Angelis qui aderant, aspectu quidem similem, sed gloria præstantiorem, qui præsentem Angelos sic alloquutus est, ab eo recedite, placatus enim est cõmunis omnium dominus, & glorię Rex, & permittit vt adhuc in carne maneat. Qui statim vna cum ipso in cœlum redierunt. Sancti vero Cosmas & Da-

DE SANCTORVM

mianus, surge inquit frater, & attende tibi & gregi tuo, benignus enim clemens dominus noster, *preces nostras pro te suscepit, & largitus est tibi ut viuas, pareſq; cibum qui non perit, ſed manet in vitā æternā, & multarū animarū ſalutē cures.*

GORDIANVS SICVLVS.

Lib. 2. vite
S. Placidi.
Martyris.

Hic inter Chriſti milites antefignamus. Hic inter perſecutionum furentium initia cum ipſo inſtationis principe, & authore *Mamucha* cōgreſſus, dum inexpugnabili firmitate aduerſarium vicit, vincendi cæteris viam fecit. Ideoq; nunc cum his qui agnum ſequuntur, canticum nouum decantare non ceſſat. Apud hunc agnum *dignetur pro nobis interuenire*, vt maculis omnibus expiatis nos vellere velit induere. Omnes repræſentās eidem quem ſequitur agno, vt quos redemit ſanguine ſuo, non ſinat iuri ſubiacere alieno.

FAVSTVS CASSINAS.

In vita S.
Mauri Ab-
batis.

Vir Dei Maurus beato dixit Romano. Craſtina die beatiffimus pater noſter benedictus terreno depoſito corporis onere, cœleſtem gaudens & hilaris ſcandit ad patriam. Quod audiēs ſanctus Romanus, ilico in lachrymas reſolutus, flere incōſolabiliter cœpit. Quem beatus Maurus conſolari cupiēs aiebat: Gaudere potius quam flere ideo de eius migratione debemus, quia & *patronū magnum præmittimus, & præſentioſum eum nunc, quā ſi carne viueret, ſumus habituri.*

Ramper

INVOCATIONE.

77

RAMPERTVS EPISCOPVS,

Brixienſis.

Quarto idus Maij, coadunata Eccleſia officijs *Sermone in S. Philaſtrium* & ieiunijs cum orationibus præcūtibus maxima *Episcopū.* cum deuotione, in marmoreo recondentes antro, ſepeliuimus, vt vbi modo pontificum ſedes erat, ibi tanti patris & pontificis iaceret corpus. Quo ſedes honore, populus deuotione, & Clerus ſuffragio, *eiuſdem meritū interuenientibus*, Chriſto in omnibus fauente, potiretur. *Speramus enim ſanctorum meritū omnium nos ſoueri, & maxime eorum, quorum amplectimur corpora.* Quamuis enim homines quorum nobis vita vel paſſio cognita eſt, dum viuerent in hac ærumnoſa procelloſi fluctuatione pelagi, præ omnibus noſtrates imbuerūt ſanctis dogmatibus, mirificiſq; exemplis, eoſq; ſuis ſuffragantibus iugibus precibus tutati ſunt ſupernam implorando clementiam, *tamen eoſdem deſunctos pro nobis non minus ſperamus eorum, intercedentibus meritū, noſtros eſſe ſub diuinę pietatis proteccionē patronos.*

IUSTINIANVS IMPERATOR.

Hoc etiam deprecātes exoramus ſanctę & glorioſę ſemper virginis & *Dei genitricis Marię precibus*, vt quicquid minus eſt Reipub. noſtrę, per nos indignos ſeruos ſuos reſtituat in ſuo nomine Deus, & dignos nos faciat ſeruitium eius adimplere.

Lib. 1. Co.
Titulo. 30

Kv

DE SANCTORVM

S. PAVLINVS ARCHIDIACONVS

Neapolita.

In vita. S. Mariae Aegypti. Senex Zozimas lachrymis pedes (sanctę Marię Aegyptiacę videlicet mortuę) abluens, & multipliciter effusa prece, *exorans pro omnibus eam nũc amplius deprecari*, operuit terra corpusculum adstante leone: & in cœnobium reuersus, cum cuncta quę viderat, narrasset, admonuit vt cum timore & amore, magnaq; fide celebrarent beatissimę huius transitus diem.

LEGATVS IMPERATO.

Constantino.

In vita b. Theoctistes. Cum secundi autę spirassent venti, die sequenti Diem appulimus. Hoc est insigne lucrum nostrę in Paro conuersationis. Hęc sunt merces quę præter spem obtigerunt proficiscenti in Crætam. Hęc est vita beatę Theoctistes. Hęc est exercitatio aduersus principatus & potestates, & principę tenebrarum huius sæculi lucta & decertatio. Ego autem accessi implens obedientiam & exoluens debitum. Ex quo quidnam efficietur? multa quidem alia: sed hęc tria maxime. Ipsi quidem suppetitori & administratori Deo, laus, confessio, & gloria. Sanctę autem ex oratione beatitudo & anniuersaria cum eius commendatione, memoria, & nobis qui scripsimus, munificus & magnus noster Deus Iesus Christus, pro prompto & alacri animi studio dabit remunerationem *intercessionibus*

INVOCATIONE.

78

bus sanctissimę eius matris Dei parentis, diuinorũ, Angelorum & omnium sanctorum.

THEODORVS EPISCOPVS,

Darneus.

Ista non semel tantũ, sed bis terq; conspiciens, Hęc apud trina apparitione firmatus, enarraui sancto Papę Ioannem Eulogio. Qui cum audisset lachrymatus est, exte Euiratum habentur capit. 148. densq; in cælum manus suas, Deo gratias retulit dicens: Gratias tibi ago, dominator Christe Deus noster, quia cum indignus sim, veritatis tuę præconem me facere dignatus es, & *per orationes seruorum tuorum Petri ac Leonis*, paruam ac modicam alacritatem nostram, tanquã duo viduę minuta, summa & ineffabili benignitate tua suscipe redignatus es.

SYMEON METAPHRASTES.

Atq; Deo quidem digna, & munda illius anima ad cœlestes transijt habitationes sacrum vero & sanctum eius corpus deponitur honorabiliter, & maximo templo Mocij Martyris, vtpote quod magnus ille Sampson ex eo diceretur trahere cognitionem, non corpore solũ sed multo magis animo & moribus. Quam multis autem clarus fuerit miraculis, qui est in rebus omnibus maxime admirabilis, non in vita solum, sed etiam multo magis post mortem, neq; lingua potest dicere, neque auris admittere. Quomodo enim, cuius nec in hodiernum quidem diem constiterunt fluentia mira-

DE SANCTORVM

miraculorum? Imo vero nec consistent quidē do
nec ille idem fuerit, & eisdē vtetur visceribus, pro
hominibus apud Deum intercedens.

IDEM.

Cōment.
certamina
sanctorū
Apostolo.
tractante.

Et sunt quidem, nostra huiusmodi, & quæ pos-
sunt nostrum in vos desiderium ostendere: ò Apo-
stoli, & fraternum amorem in eos qui sunt cōgre-
gati. Hæc enim est vestra lex, & communis domi-
ni & magistri, vt nos inuicem diligamus, & quæ-
ramus multorum vtilitatem. *Vos autem vicissim
nobis reddite curam*, quam nostrum geratis, aduer-
sus vitia victoriam, contra demones resistantiam,
animi quietem, ac pacem erga omnes, atq; adeo
etiam ipsos, qui nulla de causa sunt nobis inimici
animi simul lenitatem, ac patientiam, beneficentiam,
& mutuum amorem: *Vos certe rogamus nos
quoq; respicite*, & ad animi tranquillitatem nostrā
vitam deducite, peccatorem ex parte, rectis fac-
tis & bonis operibus plenam, diuinis dignam o-
culis, vt in hac vita vobiscum vitam celebrantes,
in futuro bona quoq; promissa consequamur.

IDEM.

In passiōe
s. Quirici
& Iulitæ.

Quamobrem, quæ nunquam marcessent, iusti-
ciæ coronis, cum ijs, qui sunt vniuersorum sancto-
rum perfectissime, à dextera Christi sunt redimi-
ti. *Quorum intercessionibus nostri quoq; memento ò
Deus*, qui in sanctis tuis glorificaris, & magnifi-
cas eos qui te magnificant, & sanctificat sanctissi-
mum nomen patris, & filij, & spiritus sancti.

Idem.

INVOCATIONE.

79

IDEM.

Sed tu quidem ò Martyrum decus & ornāmē-
tum sic è vita egressus, & præmiorū stigmatibus
decoratus, nunc purus sedes cum Christo sponso
purissimo, in hoc te oblectans & exhilarans, & co-
rona gloriæ ab eo coronatus. *Memento autem no-
stri quoq; deinceps*, qui te colimus, & hoc sacrum
tuum festum celebramus, & da nobis, vt æquabili-
ter, & sine vlla offensione transigamus vitæ aspe-
ritatem, vt cum non obruti enatauerimus ex hoc
mari tentationum in portum quietis appellamus
ipsum habentes gubernatorem *tuis intercessionibus*
Dominum nostrum & seruatorem Christū.

In f. Col-
linici Mar-
tyris certa-
mine.

IDEM.

Ò agrotantium medice, ò miserarum per fugi-
um, *libera me à periculis*, quæ quotidie imminet,
vt pulcherrimis factis incumbam, & per te illorū
authorem Deum agnoscam, peccatorum mihi ve-
niam à Deo, & iuuentutis mea *delictorum obliuio-
nem impetra.*

In vita S.
Theopha.

AMOS EPISCOPVS

Hierosolymitanus.

Orate pro me, patres. Magnum enim onus, &
intollerabile mihi iniunctum est, sacerdotijq; dig-
nitas me terret immodice. Petri enim & Pauli, &
similium est regere, rationales animas, ego autem
infœlix peccator sum. Plus autem quam cætera ti-
meo ordinationum sarcinam. Nam inueni scrip-
tum

Oratione
sua ad Ab-
bates mo-
nasteriorū
Ereani.

DE SANCTORVM

tū, quia beatissimus & equalis Angelis Papa Leo, qui Romanorū Ecclesiæ præfuit, per quadraginta dies perseverauit ad sepulchrum Apostoli Petri, vigilijs, & orationibus insistens, *petensq; ab Apostolo, vt pro se apud Deum intercederet, vt dimitterentur sibi peccata sua.* Impletisq; diebus quadraginta, apparuit ei Apostolus Petrus dicens: *Oravi pro te, & dimissa sunt tibi omnia peccata tua, præter quam impositionis manuum.* Hoc enim solū abs te requiretur, siue bene, siue fortassis aliter id egeris.

EVSEBIVS LVGDVNENSIS.

Homil. in S. Stepha. Satis notū est beatos Martyres & amicos Dei, post emeritam militiæ præsentis administrationē in illud saculum cum fauore cœlesti, cum pompa & triumphali occurſu, cum Angelica exultatione susceptos, vbi nunc remuneratoris benedictione fatiantur, & ineffabilibus gaudijs perfruuntur. Inter hæc itaq; requiramus, quid necessitatis, quid ue rationis sit, cum sancti Martyres in illo paradisi lumine constituti humanis laudibus non indigent, cur tantis hominum studijs celebrentur, cur tantopere mundo huic eorum reliquiæ Deo reuelante prodantur? Sine dubio propter multiplices causas. *Primum ad hoc à sollicitis fidelibus excoluntur, vt sedulis cultoribus suffragentur.*

CONCILIVM 3. CONSTANTINOPOLITANVM VNIERSALE. 5.

Conſti-

INVOCATIONE.

80

Constitutū est à sanctis patribus vt nullus chrysmetur, neq; baptizetur, neq; à lauacro fontis alium suscipiat, neq; coram Episcopo ad confirmandum quemlibet teneat, nisi symbolum & orationem dominicam memoriter teneat, exceptis his, quos ad loquendum ætas minime perduxit. Dicendum est illis, vt singulis diebus, qui amplius non potest, saltem duabus vicibus oret, mane scilicet & vesperi, dicens symbolum siue orationem dominicam: *Qui plasmaſti me, miserere mei, vel etiā Deus propitijs esto mihi peccatori, & Deo gratias agat pro quotidiana vitæ cōmeatibus, & quia se ad imaginem suam creare dignatus sit, & à peccatoribus segregare.* His actis & solo Deo creatore suo adorato, *inuocet sanctos, vt pro se intercedere apud maiestatem diuinam dignentur.* Hæc faciant quibus Basilicæ locus est in Basilica: qui vero in itinere, aut pro qualibet occasione in siluis aut agris est, vbicunq; eum in ipsa hora matutina vel vespertina inuenerit, sic faciat, sciens Deum vbiq; præsentem esse.

Canone 7

CONSTANTINVS IMPERATOR.

Multis errantibus circa orthodoxam fidem, extincta dissonantia in vnam eandemq; confessionem consonantes omnes conuenimus, sperantes veram atq; celerem salutem à sanctorum munerum datore Deo, *intercessionibus Dei genitricis, & vestrae sanctitatis suscipere.*

Paranesti ad Concilium 2. Nihil canum.

Beda

DE SANCTORVM
BEDA PRESBYTER.

In caput. 7. Lucae. Propter quod & meipsum non sum dignū arbitratu, vt venirem ad te.

Et nos qui de gentibus credimus, non ipsi ad Dominum venire possumus, quem nunc in carne videre nequaquam valemus, sed quicumque passionis nostræ seruitutis agnouimus, ad residentē in dextera patris iam per fidem accēdere debemus, iam seniores Iudæorum mittere, hoc est summos Ecclesiæ viros, qui nos ad dominum præcesserūt, *suppliciter obsecrando patronos acquirere*, qui nobis testimonium reddentes quod diligamus Ecclesiam, & quantum in nobis est ædificare curemus, *pro nostris apud Dominum peccatis intercedant.*

IDEM.

Lib. 3. Histor. ca. 12. *Nec mirandum preces regis illius iam cum domino regnantis, multum valere* apud eum, qui temporalis regni quondam gubernacula tenens, magis pro æterno regno semper laborare, ac depreca-
ri solebat.

S. IOSAPHAT.

Oratione quā habuit in funere S. Barlaam. Ecce enim in multitudine miserationū tuarū spēs postui animæ meæ, gubernavit meā, qui omnē creaturā ineffabili sapientiæ providētia regis. Et notā fac mihi viā tuā in qua ambulē: & saluū me fac, quoniā bonus es amator hominū, *orationibus & intercessione famuli tui Barlaam.* Quia tu es Deus meus, & te glorifico, patrem & filium, & spiritum sanctum.

S. Ioan-

INVOCATIONE. 81
S. IOANNES DAMASCENVS.

Honorare decet sanctos vt amicos Christi, vt filios & heredes Dei, quemadmodum ait Deilo-
quus Ioannes Euangelista, quicumque autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. *Lib. 4. de fide Orthod. cap. 16.*
Quare non amplius sunt serui, sed filij. Si autem filij, & heredes, heredes quidē Dei: coheredes autem Christi: Et Dominus in sacris Euangelij, Apostolis dicit: Vos amici mei estis, non etiam vos vocavi seruos, nam seruus nescit quid faciat Dominus eius. Quomodo nō igitur honorandi sunt qui amici & filij Dei existunt? Nā *honor erga gratos & benignos conseruos, benevolentia erga communem Dominum indicium est.* Hi promptuariū Dei, & pura habitacula facti sunt. Inhabitabo enim eos, dicit Dominus & inambulabo, & ero eorum Deus. Quod autem per mentem corpora eorum inhabitauerit Deus, dicit Apostolus. Nescitis quia corpora vestra spiritus sancti habitantis in vobis, templum est? Quomodo igitur non honoranda sunt animata templa Dei, & animata tabernacula? Hi viuentes in fiducia Deo assistunt. Fontes nobis salutare dominator Christus præbuit sanctorum reliquias, multimodis beneficijs scaturientes. *Adiutores ergo totius, generis humani, Deo pro nobis supplicationes porrigentes,* non honorandi sunt? Deiparā, vt proprię & verę Dei matrem honoremus, Præcursorem Ioannem, vt

L

DE SANCTORVM

Prophetam & Baptistam, & missum & Martyrem
Apostolos, vt fratres Domini, & cetera.

THEOPHILACTVS EPISCOPVS.

In Cap. II.
Epistole
Hebraeo-
rum.

Deo de nobis melius aliquid prouidente, vt nō
fine nobis consummarentur. Melius aliquid, hoc
est, ad honorem nostrum. Ne videantur enim no-
bis esse potiores, si primi coronarētur, vnum om-
nibus coronarum tempus statuit. Nec dixit, vt nō
coronarentur, ceterum vt non consummarentur,
Proinde tunc perfecti videbuntur. Præterea iam
nunc arrhabonem & pignus honoris habent.
Vnde enim *eis potestas esset vt succurrere queant
innocantibus se? Vnde ipsis quod fiduciam ha-
bent intercedendi?* Perfectionem autē & consum-
mationem tum accipient. Nonne igitur iniustus
esset illis Deus, si cū nos anteuertissent laboribus,
in coronis autē nos expectent? Minime, nam & il-
lis hoc amplectendum venit, vt cum fratribus co-
ronentur. Corpus vnum omnes sumus. Maiorem
igitur voluptatem corpori præbet, si communiter
secundum omnia membra sua coronetur.

S. THARASIVS EPISCOPVS, Constantinop.

Episto. ad
Antiochie
& Alexā-
drię Epis-
copos.

Præter hæc mortuorum resurrectionem expec-
to, & secundum vniuscuiusq; actionem, æternam
retributionem, bonorum simul & malorū. *Ob-
secrans intercessionem sanctissimæ intemeratæ Do-
minæ nostræ Deiparæ & semp virginis Mariæ, sanc-
torumq;*

INVOCATIONE.

82

torumq; Angelorum, & sanctorū Apostolorum,
Prophetarum, Martyrum & Doctorum. Am-
plector etiā horum venerandas imagines, & om-
nem hereticam vaniloquentiam execror, eorum-
que antesignanos & primates.

S. IGNATIVS EPISCOPVS NICENVS.

De cætero autem æquum est vt ad te conuerta-
mus orationem. O Dei serue, quicumq; es, qui me
nolentem incitasti ad hoc certamē, & coegisti ag-
gredi ea quæ vires superant. Tibi mea accepta sit
obedientia, & meę orationis aspiciens humilitatē
& inordinatam dictionem, ne me accuses negli-
gentię. Non enim diuino patri aliquid dignum
attulimus, aut potuimus prope accedere ad digni-
tatem harum quæ prope sunt virtutū. Res enim
eius omnē dicendi facultatē superat, adeo vt om-
nes laudatores ex æquo non allequantur oratio-
ne, eum qui ipsi debetur honorem. Ego autē quī
omnium longissime absūm ad eam laudādo pro-
meritis, propono promptam & alacrem volunta-
tem vt accipiatur, vt qui ob laborem dicendi, ino-
pia, senioq; & morbo frangar. Tu vero mercedē
ac remunerationem à Deo acceperis, *intercessorē,
defensorem, & propugnatorem, & tuæ spei adimple-
torem, quem ex Deo dilexisti, habēs Tharasium, quī
& suis intercessionibus affatim & secure præbeat,*
quæ sunt vsui ad hanc caducam vitam: & præstet
vt tuæ vitæ ita illic reddas rationem, vt reus non

Oratione
in S. Tha-
rasium.

DE SANCTORVM

peragaris. Quod tecū detur omnibus cōsequi qui pure & syncere in Deum sperauerunt eius gratia & copiosis miserationibus, *intercedete intemerata & casta Dei genitrice, & cœlestibus ōnibus sanctis.*

EPIPHANIUS DIACONVS.

Refutatio
ne contra
Gregori-
um Epif-
copū Neo-
Cesarea.

In hoc vtuntur encomijs, quo simpliciores ad suam vaniloquentiam, rapiant. Sed qui mentem habent, serpentis vafriem vero nō habent: Item qui simplicitatem columbæ possident, nouerunt & verbis & encomijs ter inculpatam & inuiolatā vere & proprie Deiparam esse: Norunt etiā sanctos venerari, eorumdemque virtutes per historica exempla in memoria habere: Et rursus per specificam effigiationem certamina & virilia eorū facta animo perspicere, & honoribus magnificare: cognoscereq; illos secundum diuinum Apostolum, cum Christo vnitos esse, & *pro nobis intercedere*, synceramq; & inuiolatam fidem & cultū in spiritu & veritate, soli Deo offerre, minime vero creaturis illius quæ sunt sub cœlo: Quid autē opus erat materiam vituperare quo veritatem subuerterent?

ADRIANVS PONTIFEX.

Episto. ad
Constantinum &
Irenē Augustos.

Omnes principes etiam si pessimi sint peccatores, adoramus & reuerenter salutamus, quid verat igitur, quo minus non liceat & sanctos Dei ministros venerari? Ex his liquido constat ob recordationem, sanctorum imagines tantum pingi, venerari,

INVOCATIONE.

83

nerari, & coli, quos clare cōstat seruos esse Dei: & *pro nobis apud deitatem obsecrantes & intercedentes.*

2. NICENA SYNODVS.

Cum timore Dei omnia agamus, *postulantes* Actio 3. & 6. *intercessionem* incontaminatæ Deiparæ & semper virginis Mariæ, item sanctorum Angelorum, omniumq; sanctorum.

IOANNES DIACONVS.

S. Ianuarij.

His ita præmissis, rogamus te, cunctam postulare congregationē, vt fusis precibus, pariter obtineatis à Domino, vt mihi imperito, scribendi tribuat facultatem, qui cum voluerit, non tantum linguas infantium facit disertas, sed & brutorū animalium ora resoluit in verba loquentium. Deinde tu frater mi, specialiter *huius sancti patrociniū pro nobis petere non desistas*, vt ea quæ de illo scribere præsumimus, nō humano, sed diuino sint approbata iudicio: et sicut multos de eius protectione gauisos legim⁹, ita nos meritis illius ex antiquo hoste ereptos, & ab inimicis tutos fore letemur.

Præfatio-
ne in vitā
S. Nicolai
Episcopi.

IOANNES LEVITA ROMANVS.

Quanquā in eo quod tuo iudicio placeo, cunctis veritatem tuentibus me perpetuo placitum fore præsumam. Peto igitur, vt sicut tuis iussioni bus humiliter parui, *sic beati Gregorij precibus, & in hoc sæculo, ab æmuloꝝ insidijs: et in futuro*

Præfatio-
ne in libr.
vitæ beati
Gregorij.

DE SANCTORVM

à peccatorum nexibus merearj misericorditer liberari. Per Dominum nostrum Iesum &c.

WANDELBERTVS DIACONVS.

In vita S.
Goaris
Presbiter.

Hæc habui de vita sancti viri Goaris, quæ scripturæ mandarem, accepta ex vetustis & peratiquis exemplaribus. Quorum in rerum gestarum narratione veritatem fide integra subsequens, solam sermonis quæ eruditos non parum offendere poterat simplicitatē, pro vestra voluntate (vir clarissime paterq; venerande) corrigere studui, optans & me ipsum & omnes qui hæc lecturi sunt, *tanti viri intercessione & meritis apud diuinam semper adiuuari clementiam*, vt qui ex infirmitate carnis humane & conditione mortalis vitæ multa quotidie contra leges diuinas agimus: eius qui quoad vixit integre legi Christi seruiuit *interuētū, & peccatorum pondere subleuari & ad bene viuēdum mereamur opitulari*, præstante Domino nostro Iesu Christo.

S. GERMANVS EPISCOPVS

Constantinopolit.

Homilia
in Deductionē
Deiparæ virgini
nis Mariæ.

Sed de his quidem dicere est alterius operis & temporis conuenientis. Nobis autem rursus ad propositum redeat oratio, & laudibus celebretur hodie dies deductionis. Abi ergo ò Domina Dei Mater, abi ad tuam hæreditatem, & vade in atria Domini exultans & letans: alacrisq; expectās indies sanctissimi spiritus aduentum, & potentie altissimi-

INVOCATIONE.

84

altissimi adumbrationem, & vnigeniti filij tui conceptionem, vt Gabriel tibi prædicet, & *da ijs qui tuum festum peragunt tuum auxilium, protectionē, & defensionem, eos omni ex parte liberans tuis intercessionibus* ab omni necessitate & periculis, morbisq; grauibus & omne genus calamitatibus. Eos autem colloca vt mater Domini in loco deliciarū vbi est lux & pax & rerum expetendarum summū bonum. **IDEM.**

Epistolam sanctitatis tuæ Tharasius gloriosus patritius nobis tradidit, in qua de Theophilo Episcopo Nacoliæ scriptum fuit. Significamus autē hac priusquam à sanctitate tua accepissemus literas, nos ipsum Theophilum conuenisse, perscrutatoq; quænam illius mens, quæue sententia in causa illa, de qua audieramus, esset. Hanc autem nobis apologiam obiecit. Oportet autem vt tuæ sanctitati omnia pro mediocritate ingenij mei scribam. Dicebat se instructum sacra scriptura dicē te, nullam facies similitudinem ad adorandam illam, neq; in cælo desuper, neq; super terram. Deinde dixit, non oportet manu facta adorare, hoc est, quæ manu hominum elaborata sunt. *Quum vero sanctos Christi Martyres, veras fidei Margaritas, omni honore dignos arbitremur, & intercessionibus eorum postulemus*, non potui illi non respondere. Christianorum itaq; fidem, cultum & adorationem in vnum & solum Deum existere dixi, quemadmodum scriptum est, cum ab ijs que in

Epistola
ad Ioannē
Episcopū
Synnacti.

cœlo sunt sanctis & intelligibilibus incorporeis potestatibus, tū ab ijs qui in terra sunt, quotquot veritatis viam nouerunt. Quemadmodū in omnibus Ecclesijs sancta laudatur & glorificatur Trinitas, in vnica dominatione & deitate, quemadmodum & nos vnum Deum confitemur: neque aliquis est præter eum, qui ex potestate sua dominatur per sæcula, qui ex non existentibus cuncta produxit, tam quæ visibilia sunt, quam quæ inuisibilia. Hoc est in patrem, filium, & spiritum sanctum, sanctam consubstantialem, viuificantē Trinitatem, in quam credentes & confitentes baptizati sumus, quemadmodum tradidit Deus verbū existens incarnatum, vnus ex sancta & incomprehensibili Trinitate Dominus noster Iesus Christus, in nomine patris & filij & sancti spiritus. Hic sane creaturas non adoramus, absit: neq; cultum diuinæ dominationi debitum, in conseruos deducimus, absit: neq; Principes aut reges super terram adorantes, æqualem illis cum Deo adorationem præstare videmur. Nam & Propheta Nathan apparet, in terra cum esset, Dauid adorasse, quanquam hominem & regem, neq; tamē ob id reprehensus est, quod hominem iuxta Deum adorauit. Neq; imaginum ex cæra & colore effigiationem, in errorem perfectionis diuini cultus suscipimus. Non enim inuisibilis deitatis imaginem, aut similitudinem, aut figuram aut formam expressam, neq; intelligere neq; inuestigare omni

no possumus. Sed quando vnigenitus filius, qui in sinu patris existens, suam creaturam ex mortis adductione reuocādo, patris & sancti spiritus beneplacito homo fieri dignatus est nō aliter ac nos carnem & sanguinem assumens: & vt inquit magnus Apostolus, per omnia nobis similis factus, excepto peccato. Igitur humanitatis illius characteris, & iuxta carnem indiscretæ hominis formæ imaginem figurantes, ipsius incomprehensibilem deitatem atq; inuisibilem (vnde ea quæ nostræ fidei præcipua sunt, nascuntur) ostendere nequimus. Non enim vmbatrice nostram naturam sibi vniuit: verum reipsa, vereq; homo perfectus per omnia, excepto quod ab hoste nobis insitum est peccato, factus est. Hanc ob causam, in fide certi, sanctæ illius carnis characterem in imaginibus delineantes saluamus, & cultu & honore omni, quod decet, dignamur, nec ob aliud, nisi in recordationem diuinitatis illius viuificæ & inexpressæ. Eadē ratione & intemeratæ eius iuxta carnem matris, sanctæ Deiparæ virginis, similitudinē referimus. Hoc modo ostendentes, quod mulier iuxta naturam existens, & à nostra massa haud quaquam aliena, Deum inuisibilem, & omnia manu sua continentem, vltra omnem & hominum & Angelorum existimationem in ventre suo conceperit, & ex se incarnatum genuerit. Etenim ob id eam, vt vere & proprie, veri Dei matrem veneramus & magnificamus & quauis visibili & inuisibili crea

tura superiorem reputamus. A hæc sanctos Martyres Christi, Apostolos, Prophetas, tanquam conseruos nostros & veros Dei ministros, bonis operibus & diuina prædicatione veritatis, item perfectione pro ipso Deo afflictionū gloriosos, amicos Dei veros, quibus ipse etiam magnam loquendi confidentiam dedit, admiramur & beatos prædicamus, nec non ad recordationem fortitudinis eorum, & rectam pro Christo seruitutem, similitudines eorū depingimus: non quod de diuina natura participant per hoc demonstrare volentes, neque debitum tantūmodo diuinæ potestati & gloriæ, honorem illis tribuentes, verum desiderium nostrum & amorem, quo erga eos affecti sumus, ita declaramus. Nam quæ per auditionem tanquam vera credidimus, hæc etiam per pingibilem imitationem, ad stabiliorem nostram instructionem collocamus, quando & ipsi sancti Dei, in vnum & solum Deum, cultum adorationis, & glorificationem & procreationem conseruantes, pro Christo sanguinem suum effuderunt, & veræ confessionis coronam acceperunt. Hæc apparatus imaginū ratio est, nō quod nos adorationem in spiritu & veritate, incomprehensibili & inuestigabili deitati decentem, in manu factas imagines, aut in opera hominū arte facta, aut sane ea quæ subsunt Deo, siue visibilia sint, siue inuisibilia, transferre studeamus: verum vt dilectionem nostram, quam iuste in sanctos Dei habemus, per istum modum decla-

remus

remus, & per honorationem illorum, in eum qui per illos glorificatus est, quique illos glorificauit in confessionem potentia suæ, Christum, glorificationem & cultum referimus, ita vt & nos imitatores fortitudinis eorum & dilectionis erga Deū, per bonorum operum contra passionem resistentiam, fiamus. Hunc autem esse imaginum in Ecclesia Dei vsum, vnusquisq; per hanc instructionem cognoscat, neq; aliunde nos salutis spem, siue in hoc mundo, siue in futuro sæculo expectare, nisi ab vnigenito filio Dei, qui simul cum patre & spiritu, diuina dona largitur. Non enim est aliud nomen, per quod seruari hominibus datum est. At si Domini & seruatoris nostri, item intemeratæ eius matris veræ Deiparæ, nec non sanctorum imagines honoramus, confestim etiam fidem & dispositionem mentis erga illos habemus, sed vnū Deū qui omnia in manu sua habet, factorem nostrum & omnis creaturæ & vere Seruatorem, habentem potestatem in cælo & in terra, pro genere humano hominem factum agnoscimus. Ancillam autem & matrem illius existentem, *vere & pro genere nostro intercedentem presentissime*, ita vt Dominus quidem nostram salutem dispenset, illa vero materno affectu *pro nobis postulat, agnoscimus*. Sanctos deniq; omnes, tanquam conseruos nostros, & eiusdem nobiscum naturæ participes, gratissimos Dei ministros, vt dictū est, & *hac gratia à Deo donatos, vt beneficia à Deo data nobis ministrēt:*

cura-

DE SANCTORVM

curationes inquam morborum, & periculorū liberationes, quando *per memoriam eorum inuocatio Dei fit*, quatenus nobis in hymnodijs & glorificationibus possibile est (memoria autem eorum cum encomio celebratur, vt ait scriptura.) Hæc igitur omnia Theophilo proposuimus, quæ sane & suscepit, & vt diuina confessus est se seruaturū, nec quicquam amplius dicturum aut facturum, quod alijs posset esse offendiculo, aut tumultum excitare.

EVSTACHIUS PRESBYTER.

Oratione
in S. Eustachium
Patriarc.

Appositus est Patriarchis Patriarcha, Martyribus Martyr, Apostolis, qui per eorum vestigia semper inceserat, vbi sanctorum etiā Apostolorum, Andrea, Luca, & Timothei corpora conuiescunt ante ipsum altare ad basim eius, vt ne post obitū quidem ab altari sancto, corpus eius recederet cū anima eius altari in cœlis assisteret, atque ibi cum sanctis Angelis & Apostolis *pro vniuerso populo preces effunderet*. Equum erat vt corpus quod cū illa anima coniunctum fuerat, quod cum illa anima simul inceserat & certamina pertulerat in terra, nunquam ab almo altari seiungeretur, sed cū populi sacerdote supplicante & munera Deo offerente, *pro populo suo & ciuitate quodāmodo supplicaret*. Nam corpora sanctorum parem cum animis ipsorum vim habent, pretiosa enim in conspectu domini mors sanctorum eius. Et, Protegā
ciuita-

INVOCATIONE.

87

ciuitatem hanc, inquit Dominus, propter me, & propter Dauid seruum meum. Magnæ nobis cōsolationi sunt sancti, qui per fidē expugnauerunt regna, adepti sunt repromissiones, & *plus valent post vitæ commutationem*. Tu vero beatissime ac sanctissime pater Eutychi, *è cœlo nos aspice*, & vitæ nostræ cursum ad salutem dirige, vt cum hinc decesserimus, recipias nos in sinum Abrahæ, & in æterna iustorum tabernacula, vbi purius atq; perfectius, quæ abs te de sancta, & eiusdem essentia, & sempiterna Trinitate didicimus, videamus. Eā pater pro nobis, & pro grege tuo, & fidelissimo hoc Christiq; amantissimo populo *deprecare*, vt æterna bona consequamur.

S. THEODORVS CONFESSOR,

Palestinus.

His lectis iussit nos abduci in Pratoriū, & post quā egressi essemus, & ad eam quæ dicitur Thermanstram iam venissemus, accedens quidam iussit nos reuerti, & cum maxima celeritate sistit nos ante Imperatorem. Qui cum nos vidisset, sic inquit, verisimile est vos cum recesseritis esse dicturos, Imperatorem illusimus. Sed ego cum vos prius illufero, dimittam. Cumq; sic dixisset, iussit nos exui. Cum autem ambo exuti essemus, verberabar ego sic assidue clamante Imperatore & eos qui flagellabant adiuuante. Sic te in me geris? da pulchre. Verberabatur itaq; & tergum & pectus absq; vlla

Episto. ad
Ioannem
Episcopū
Cyricenū

clemen-

DE SANCTORVM

clementia & misericordia. Ego vero cum diu flagris caderer, vociferabar. Nihil peccauimus in tuum imperiū. Et rursus, Domine miserere, & *Sancta Deipara veni ad nostrum auxilium*. Deinde etiam verberarunt fratrem similiter clamantē, & dicentem, *Sancta Deipara, ipsa quoq; fugisti in Ægyptum portans tuū filium*. Respice ad me qui propter similem tibi fugam punior. Domine domine qui liberas pauperem a manu eius qui eo sunt fortiores, ne diu differas tuum dare nobis auxiliū. Et cum sic ambos concidisset quantum volebat iussit nos exire. Alius autē rursus egressus ad nos accurrit, iubens reuerti.

THEOSTRICTVS NICETÆ

Discipulus.

Oratione
funebri in
S. Nicetā.

Post hæc successit Leonis imperio, simul atque impietati Constantinus filius, malæ radicis malū germen, pestilentis feræ progenies, draco, animarumq; corruptor, atq; ex crudelissimo Leone pardus natus varium habens ingenium, qui patrem ipsum multis partibus malitia superauit. Non enim solum imaginum iniuria contentus fuit, verum etiam sanctos Martyres, quantū in ipso fuit, honore priuauit, cū præceperit non esse illos sanctos appellandos, sed simpliciter nominari Apostolos, Quadraginta Martyres, Theodorum, Georgium, & alios similiter. Illorum autem reliquias omnino contempsit ac pro nihilo duxit. Atq;

VI

INVOCATIONE.

88

vt summam dicam, habitu erat Christianus, mēte ipsa Iudæus. Quam enim Christus sibi in domicilium delegit, gloriosissimam, inquam suam matrem, omnibus alijs rebus creatis superiorem, *mūdi patrociniū*, quæ propter virginitatis suæ præstantiam prope Deum versatur, huius, inquam, venerandum nomen multis modis ab Ecclesia expellere studuit, *eius vero intercessionēs, per quas mūdus ipse consistit*, illas ne nominare quidem voluit cum diceret, *nemini eam posse opitulari*. Conabatur autem, quod dicebat, hoc exemplo confirmare. Cum enim aliquando marsupium aureis nummis plenum in manum sumpisset, & ijs, qui cum ipso versabantur, illud ostendisset, ab eis querens: Quanti nam, inquit, marsupium hoc valet? Multi, inquit illi. Cum vero aurum eiecisset, rursus quæsiuit, quanti nam marsupium esset. Cumq; illi respondissent, nihil valere. Ita, inquit, miser ille, & Deiparens Maria (neq; enim sanctā eam nominare dignabatur indignus ille) quo tēpore Christum in se habebat, valde honorata illa erat, ex quo autem tempore illū peperit, nihil differre à reliquis. O blasphemiam, o superbiam, o immensam Dei tollerantiam, o summam patientiā. Quomodo ipsius lingua non obmutuit, quæ aduersus Christi matrem tam superbe iniquitatē locuta fuit? Quid nam à blasphemis Iudæis nouus hic Pharysæus, & Deo inuisus differebat? Quicumque autem primo ipsius consilio parere noluerūt,

partim

partim exilio condemnati sunt, partim in carceribus mortui, alij gladio interfecti, alij vectibus cōtusi, qui sic discerpebantur, vt eorū viscera in plateis dissiparentur. Testatur id Stephanus nouus Christi Martyr, qui prioris illius Stephani, & nomine, & moribus fuit socius. Adhuc aliqui etiam in altum mare proiecti. Alij vt Tyrannis tormenta inferentibus peccandi occasione auferrent, fugiebant, & in montibus ac speluncis versantes, in fame & siti, frigore, & nuditate afflicti, angustias multas tolerabant. Alij tormentorum metui succumbebant. Alij assentionibus capiebantur. Quidam humanam magis, quam diuinam gloriam appetentes, se subiciebant. Alij corporeis voluptatibus addicti, suas vxores circumducere non erubescabant. Tantopere vero sordium, & impurissimæ cuiusq; rei odore malo delectabatur, vt & animalium brutorū stercorebus se illiniret, & eos, qui cum illo erant, idem facere iuberet, quos amabat, ob idq; benigne accipiebat, quod rebus male olentibus semper delectarentur. Sed tempus non est nefaria illius facta omnia deplorare, cū & multa sint, & admodum profana. De eodem & illud fertur, quod cum infans esset, & baptismate laueretur, piscinam ipsam foedauerit, ita vt sanctus Episcopus Germanus dixerit, turpem & graueolentem odorem ab illo puero Ecclesiæ immiscendū. Id quod re ipsa factum est.

EVDOCIA CAPPADOX.

Fili,

Fili, fili, lux æterna meorum oculorum, fili arcanum quoddam, & ineffabile bonū parentibus: vnde nā tibi hæc clara, & magna lux curationū? vnde nam copiosa fluxit gratia spiritus? An sunt hæc omnino piæ vitæ remuneratio, & occultorū laborum? An potius non solum remuneratio, sed arra, & proœmium bonorum, quæ te post hæc manent? Sum ego reuera beata inter matres, quæ digna sum habita, quæ essem, & vocarer mater talis filij. Non tibi amplius contexo lamétationes maternas tanquam filio, sed tanquā Dei amico hymnos cano spirituales. Non amplius te voco filium & fructum ventris mei, sed filium Dei per gratiā. Quem cum ipsa genuerim carnaliter, ab ipso rursus vicissim generor spiritualiter. *Curam gere parentum*, quibus grauius tui desiderium quā senectus. Atqui ò charissime, pulchre carnali tuæ matri referes gratiā pro datis alimentis, si *spirituali tuo patri tuis intercessionibus eam reddas familiarem*. Pulchre quoq; patri tuo referes gratiam, quod te hoc vt esses produxerit, si ad eius senectutis, & imbecillitatis, *requiem sinus Abrahamæ petieris*. Hæc nunc à te contendūt & patris canicies, & matris in partu dolores, & vbera, quæ tu, qui es iā omni ex parte perfectus, suxisti, cum esses adhuc infans. *Curā gere parentum, curam gere cognatorum*. Lætabitur, fat scio, Deus, quem tu honorandum censes in parentibus, quos iubet illius præceptum honorare, vtpote quod per ipsos honor ad illum feratur.

M

DE SANCTORVM
IOANNES HIEROSOLIMITA.

Invita S.
Ioannis
Damaſce.

Qua propter oportebat hunc Athletā, hūc Afce-
tā, hunc Eccleſiæ adornatorē, veritatis aſſertorem
exercitationeſq; ac dogmatū ſcientia conſpicuum
dantē intelligentiā nō intelligentibus, præſcriben-
tē decreta rudibus, hunc inquā, oportebat pro vi-
rili noſtra, laudatorijs efferre ſermonibus, nō qua-
ſi ei aliquid gloriæ dicendo addamus, ſed vt ipſe
noſtri viciffim memor ſit in cęlis, vtq; nos adhuc
in terra peregrini, cęleſti gloria precibus ſuis adim-
pleamur, illa inquā gloria, quā Dauidis testimoni-
um filię regis tribuit, & intra regiā animā habita-
re perhibet, dicēs: Omnis gloria filię regis intrinſe-
cus. Et ò beatiffime, ignoſce mihi, *proque me apud
Deum feruens & irrepudiabilis interceſſor eſto*, eo
quod bonū hoc conuiuiū ab alio inſtructū licet
tumultuario, & vt potuit homo ille, ego ingēti de-
ſiderio, & ſumma diligentia in hunc ſermonē trā-
ſtuli, dolens hunc in Arabū ſermone iacere negle-
ctū. Incitatus autē ſum, quod & ego tuo nomine
gaudeo. Diligentia autē tua benigna viſitatio ad-
iuuit plurimū. Fac, obſecro, & me (tametſi corpo-
re adhuc peregrinū) Trinitatis adoratorē, nō cras-
ſum & carnalē, ſed ſpiritualē. Fac totū hinc corpo-
re abſcedentē, totū contemplationis amore pere-
grinum, totū holocauſto amoris diuini conſecra-
tum, & cum è carne migrauero, nullis adherenti-
bus affectionibus, fiducia bona tecum corā Deo
ſtatuar.

Alexan

INVOCATIONE. 90

ALEXANDER CYPRIVS.

Illud igitur vnum à vobis peto, vt mecum vna
ſanctiſſimum Barnabam orationis adiutorem
mihi eſſe precemini, & cete. Caterū tot & tanta
ſunt beatiſſime Apoſtole Ieſu Chriſti Barnaba, lau-
des tuæ vt omnium orationem ſuperent. Nihilo-
minus tamē noſtri ſermonis paupertatem exigu-
am illam quidem, ſed promptam certe, acceptam
habens, pro nobis apud Deum quē dilexiſti Chri-
ſtū vnigenitum Dei filium & verbum, *intercedere
nō graueris*, vt ille à præſenti & laborioſo hoc ſæ-
culo nos eripiat nobiſq; concedat, vt remiſſionē
peccatorum, clementiam & miſericordiā multā
aſſequamur in illo die terribili cum venerit iudi-
care viuos & mortuos.

Laudatio-
ne in S.
Barnab.
Apoſtoſi.

THEOPHANIS PRESBYTER.

Nos autem ò patrum ſanctiſſime, ò ſacrorum
præconum decus, qui digni facti ſumus, vt te ter-
reſtrem haberemus ciuem, & *cæleſtem apud Deum
interceſſorem*, ad arcam tuā cum deſiderio accedi-
mus, eamq; cum omni veneratione complecten-
tes has tibi voces effundimus. O ſublimium & ar-
canorum myſteriorū inſpector & cōtemplator,
ò diuini aſpectus atq; ſplendoris gloria abunde
propter mentis puritatem illuſtrate, ò Patriarcha-
rum atq; pontificū ſocietatis particeps, qui & no-
mine & re ſimul cū illis victorię præconia & præ-
mia, arūnis & periculis ſuperatis, percepisti, ſuſci-

Oratione
in exilium
S. Nice-
phori Pa-
triarchæ

M ij

DE SANCTORVM

pe benigne synceri cordis erga te fidem & affectionem, *vicissimq; tuas pro nobis ad Deum puras castasq; preces exhibe*, vt Ecclesia sancta in tranquillitate versetur, & fides integra custodiatur. In perpetuum *nobis Deum propitium redde*, & nos qui iocundissima tua monumenta, qui pulcherrima ad salutem instituta, varijs in libris à te relicta perlegimus, in recta dogmatū doctrina firmos immobilesq; conserua, & in omni temporum varietate constantes, vt omnem reliquam vitam exemplo tuo sanctè transigamus.

CONSTANTINVS TYVS.

Narratio
ne de inuē
tione reli
quiarum
Sāctæ Eu-
phemiæ.

Gaude omni ex parte benedicta Euphemia. *Memento autem o Dei Martyr mei quodq;* humilis & infelicitis, & suscipe hoc vile, & nullius notæ scriptū funebre, meæ temeritatis, petens pro omnibus qui cum desiderio tuā venerabilem & miraculorum effectricem semper peragunt memoriā regibus & pastoribus, sacerdotibus & principibus & subiectis, vt assequantur & sedeant à dextris Dei & bonis fruantur æternis, gratia & clemētia Domini nostri Iesu Christi.

GEORGIVS EPISCOPVS

Nicomedia.

Homilia
in Dedu-
ctionem
Deiparæ
Mariæ.

Nam quæcunq; fuerit multitudo eorum quæ ignorantur, ea facilem accipit solutionem, si tu solum volueris. Nihil tuæ resistit potentia, nihil repugnat tuis viribus, *omnia cadunt tuo iussu*, omnia

INVOCATIONE.

91

nia tuo obediunt imperio. Te omnibus suis operibus reddidit excelsores qui est ex te natus, & per ea quæ in te facit admirabiliter & præter opinionem, ita esse confirmavit. Ea potes consequi citra laborem. *De ijs absq; vlllo intercessore compella creatorem.* Delectatur petitione, gaudet se rogari, non resistit quo minus impleantur. Tuā enim gloriam existimat esse propriam, & tanquam filius ea exultans, quasi exoluens debitum, implet petitiones.

ARETHAS EPISCOPVS

Cæsariensis.

Te sepulchrum non operuit, sed omnibus quæ sub cælo sunt terris, aperuit. Te nō terra contexit sed omnibus quæ vbiq; sunt, partibus eius ostendit dignum pontificem eo, qui te creauerat Deo, idoneum præconem rebus illius magnifice gestis, similem etiam eorum, quos ipse tulerat laborum exitum consecutum. Veruntamen qui laborum iam tuorum præmia percæpisti, vnaq; es cū duce magistroq; Christo, *eum isthinc nobis concilia*, vt sistat procellam, tempestatem cohibeat, maris tumultum sedet, ijs qui itidem vt nos iniurijs affecti fuere, merita præmia persoluat, siue vt iudiciū conuertatur in iustitiam, siue vt iniuriarum authores agnoscant se deliquisse, & idoneam contra quam hæctenus ab is factum est, cantilenam auspicetur.

Oratio in
S. Euthy-
miū Episc-
opum.

ASTERIVS EPISCOPVS AMASEE.

M iij

DE SANCTORVM

Narratio
nem S.
Phocam
Martyrē.

Nos ergo hic desinentes, Deo saluatori gloriam offeremus, cuius serui fideles tantam sunt gloria consecuti, vt in omni indigentia, & omni casu, conuenienter *dono quod est eis donatum, conseruis suis benefaciant, idq; postquam hinc excesserint, & a corpore fuerint separati.* Quorum memoria cum opere quotidie peruadit ciuitates & vicos, vbiq; prædicans benefactorem Dominum.

ANDREAS EPISCOPVS

Cretensis.

Oratione
de Dormi
tione Dei-
paræ vir-
ginis.

Beata es in mulieribus, & benedicta in generationibus, benedicta es in cælis, & glorificata in terra. Te enim grate omnis lingua glorificat, matrem vitæ prædicans. Per te deleta est peccati occasio, transmutata est in letitiam, primæ parentis execratio. Te nequaquã potest habere sepulchrũ, Corpus enim Dominicum, non delent ea quæ in tereunt, aduersus te non valebunt inferi. Animã enim regiam nõ attingunt ea quæ seruiunt cum alijs. Abi ergo in pace. Migra ex ijs, quæ sunt in natura creata mansionibus. *Placa Dñm pro communi sigmento,* nam quam diu quidem versabaris in terra, te habuit parua terræ portio, *ex quo attem translata es terra, te vniversus mundus continet commune propitiatorium.* Supra Heliam in altum extollere, in letitia, in gaudio ineffabili, in æterna luce, vbi est vere viuere, regnum totum lucidum, perpetua Angelorum chorea.

MICHA-

INVOCATIONE.

92

MICHAEL SYNGELVS

Hierosolimitanus.

Es igitur Parrisijs diuino & sublimi altari impositus inter eos, qui tecũ coronati sunt medius assistens, benignum Iesum verum Deũ, summũq; Sacerdotem, coronatorem & omnis benignitatis authorem *vniverso mundo propitium reddens,* quẽ dilexisti, quem prædicasti, per quem (capite truncatus) coronam digne retulisti. Nunc eos, qui in sacram ac venerandam hanc tuam celebritatem & optatissimam memoriam celebres conuentus agunt, laudantes, ac Martyrum præmio dignissimum honorantes, aspicere atq; ijs bene precari, *ac benignum Deum propitium reddere, & precibus compellare velis,* te, maxime ac diuinissime Præsul Martyrum illustrissime, obsecramus, vt à molestia vitæ quæ nos circumstat liberare, tyrannidem quæ in nos grassatur tollere, merorẽ quo obfiti sumus repellere, tranquillitatem ac profundam requiem & statum perturbatione vacuum Ecclesijs impartiri dignetur: vt pace constituta, & vna diuinæ religionis concordia, & paritate consilij dominante verus & summus ille pastor, & princeps pacis Christus ab omnibus vnanimiter glorificetur.

In vita S.
Dionysij
Ariopagæ

THEODORVS STVDITES.

Ego vero miser bono illo patre orbatus, & animo fluctuans, vbi nam consistã? Quomodo prauis Damonis impetum fugiam, cum eius admoni-

Oratione
funebri in
S. Platonem.

M iij

DE SANCTORVM

toris ac doctoris copia mihi non adfit? Sed ò diuinum & sacrū caput *tu me ex alto propitiū respicias*, & cadentem erigas, gradientem dirigas, & vna mecum gregem hunc, agas & pascas, quem multis laboribus & sollicitudinibus cōstituiſti, vt vestigia tua sequatur, vt diuinorum mandatorū semitas teneat. Protegas, foueas, & tam magnos quam paruos greges tuos defendens, *eorū esto propugnator*, sicut tuæ migrationis tempore pollicitus es, vt te propugnatorem, ac defensorem vniuersi coram Deo, & ad Deū habentes, incolumes permanere possimus, nullis hostibus corporeis, aut incorporeis nobis nocentibus vt neq; timoris causa nos à recta fide vel paululum subtrahamus, ne que à diuinis mandatis detiemus, non deniq; exercitationem ipsam, cui studemus, vllò vnquam tempore negligamus, gratia Christi Iesu Domini nostri.

NICETAS PHILOSOPHVS.

Huius ergo gratia, sanctitate, & virtute spiritus nos quoq; omnes digni habeamur, quod fieri potest, Domine pater, Domine fili, Domine paraclete. Trinitas sancta cōsubstantialis & super substantialis, *intercessionibus castissimæ Dei matris, & omnium sanctorum*, & ipsius quoq; nostri post te Patroni & defensoris Stephani, ad gloriam & honorē & laudem sancti tui, & adorandi nominis.

IDEM.

Sed

INVOCATIONE.

93

Sed ò par diuinum & beatum. O oculi puri & luminosi, puræ Ecclesiæ & lucidæ per quos eius corpus illuminatur. O vbera diuina & pulchra, tanquam duo fontes è quibus non lactis, sed *viuæ gratiæ emanant curationes*. O manus eorum quibus sunt membra luxata. O paralyticorum genua, pedes claudorum & mutilorum. Omnibus enim facti omnia ad Dei imitationem, *sustentatis quidem eos qui concidunt, erigitis autē eos qui sunt confracti*. Hæc est quæ à nobis ad vos proficiscitur laudatio, breuis quidem & longe vestris meritis inferior. Sed mihi ignoscite, quod deest orationis, perfecto animi nostri studio & bonâ voluntate rependentes: & malas corporis nostri habitudines (vt quod sit in vestra positum potestate) tollite, & sic implentes dono Christi, quod est in vobis, ad ipsum dirigite.

AGATO EPISCOPVS LIPARIS
insula.

Bene quod huc venisti, vt portus salutaris ad eos, qui pelagi fluctibus periculosis agitamur. Bene quod venisti diuinum spiritus paracleti flumē, ex quo veritatis aquæ scaturiunt & pieratis flumina redundant. Veni & animas nostras irriga, affectuum nostrorum feruorem reprime, cordiū ianuas patefactas gratiarū tuarum muneribus repleas. *Hoc à te Liparis insula supplex petit, quam habitare feliciter voluisti.*

Mv

In vita S. Martyrū, qui Anargiri vocantur.

Vide Iosephi orationem in S. Barnab. Apostolū.

Narratio
ne de inuē
tione reli-
quia S. Ste-
phani.

DE SANCTORVM

NICEPHORVS PHILOSOPHVS.

Oratione
in Magni
Anthoni-
um.

Apostolorum autem sequens doctrinas & traditiones, & eis suam vitam semper componens, factis germanum confirmavit Martyrium, in eo quod Martyrū zelum haberet pro pietate, & quo tidie sua moreretur conscientia, monasticorū laborū diuturna & acerba perpeffione, quod Martyrica virtute nulla in re est abiectius. Omnium ergo sanctorum & iustorum, illorum quidē mores, horum vero cursum, aliorum autem actionē, simul vero omnium ad primum bonum vehemētissimum & constantissimum imitatus est desiderium. Quo nunc aperte fruens, *protegas & defendas o diuinum & sacrum caput, sacrum gregem, & tuis precibus corrobora* scepra pietatis, & manum præbeas piæ potentia, mundi curas cum eo participans. Et *intercedas apud Deum assistens sine intermissione*, pro eo quod orasti cum esses cum ipso & eius vitæ interesses, & mundanam ei conserues nauem in tuto portu diuinæ tranquillitatis, omnes sedans turbines & tempestates improborum: & obruens insultus inimicorum, tam eorū qui sub oculos cadunt, quam qui non cadunt.

PSELLVS.

Oratione
in S. Simeonem
Metaphrastē.

Atque hic quidem contactus o virorum omnium optime & eruditissime, satis superq; ostendit puritatem tuam & sanctitatem. Nā alia quæque tibi sufficiunt ad accuratissimā virtutis consumma-

INVOCATIONE.

94

summationem. *Tu autem sis mihi propitijs, si nō perfecte exposui omnem virtutem tuam, neq; ex omnibus tuis bonis tibi parem attuli laudationē, nec mihi irascaris propter ea quæ sunt à me prætermissa, sed eorum memineris qui hic sunt.*

PROCOPIVS CARTOPHILAX.

Cum enim temptationum flatu aduersus ciuitatem spirat, Apostoli *Marci sepulchrum vrbis incolæ circum eunt, & à malis ipsis liberantur.* Imo vero vniuersa Ægyptus Marcum ipsum magistrū, & adiutorē sibi ascribens, eius in omnibus ijs, quæ tristia contingunt, *auxilium implorat*, & die festo, quem singulis annis honorant, laudes ipsas, velut debitum quoddam, illi offert & multum cum pompa, atq; applausu exultationeq; & panegyri laudationes ipsas celebrat, diuinumque ipsius Euangelium amplectitur vt tabulas à Deo insculptas, vel vt rectius dicam, tanquam ipsum Christi os veneratur, verbaq; à Deo pronunciata, ab Apostoli ore se audire arbitratur. Quem Deum & nobis sacratissime doctor & Euangelista *propitijs reddere ne graueris*, & ijs ipsis, quæ molesta nobis accidūt quibusq; perturbamur nos subleues, quæq; in vita difficilia atq; graua nobis sunt, ea facilia reddas, rumpas & chyrographū illud, in quo nostra crimina scripta sunt. Talē enim ab ipsius Domini lingua potestare accepisti. Si ligaueris, id quod ligatur, solui non poterit, si ad commiserationem

Laudatio
ne in S.
Marcum
Euangelistam.

DE SANCTORVM

ac veniã spectaueris, vinculum ipsum facile dissoluetur. Ne despicias nos priorum peccatorum catenis constrictos, sed impera vinculis ipsis, & illa effringentur. Deniq; Ecclesias ipsas pacatas & tranquillas reddas, quas tuis sermonibus, in fundamento quodam firmo cõstituisti, pro illis quippe Domini nostri sanguis effusus est, à quo & liberatio profecta fuit, fac vt & nos bonorum cœlestium participes efficiamur.

IOSEPHVS HVMILIS.

Laudatio
in S.
Barnabã
Apostoli.

Tuis igitur precibus Deum ipsum nobis propitium facias, & peccatorum perturbationem, qua vexamur, sedare velis, quiq; tuum diem festum recolimus, nobis omnibus delictorum veniam, & cœlestis gaudij participationẽ tuis orationibus impetres à Christo Iesu Seruatore nostro.

PANTALEO DIACONVS.

Encomio
in S. Mi-
chaëlem.

Cum ergo suscipiendum & maximum patronum, potentemq; defensorem, & libere & confidenter loquentem intercessorem apud omnium regem Deum, diuinæ militiæ principẽ habeamus Michaeleò chari patres, & fratres & à Deo collecte cœtus, pie ipsum semper omnes vt reuera purissimũ, in mundis cordibus semper magnifice extollamus: verbisq; letitiæ & spiritalis exultationis, vt decet Archangelum, honorificis verbis & laudibus hodie prosequamur, amoreq; & desiderio ei offeramus & veneremur, qui ardentem concurrimus ad
sacrum

INVOCATIONE.

95

sacrum eius festum in venerandum eius templũ quod est pij nominis, vt affatim colligamus perennes eius & salutare gratias, & defensionis intercessionis.

Est enim liberalis ac munificus Dei magnus ille dux exercitus, cum diuinissimo & coarchangelo suo Gabriele, benedicens, corroborans, gratia implens, letificans & ornans ac decorans corda fidelium, vt qui sit sanctis omnibus potentior.

Omnes autem laudatores eius eximie à varijs eripit necessitatibus: & eos qui in omni loco pie eum inuocauerunt, à periculis tam quæ videntur, quam quæ cadunt sub intelligentiam, liberat.

S. FVLBERTVS EPISCOPVS.

Quas ergo tibi laudes fragilitas humani generis perfoluet, quæ solo tuo commercio recuperandi aditum inuenit? Accipe itaq; quascunq; exiles, quascunq; meritis tuis impares gratiarum actiones, & cum susceperis vota, *culpam nostras orando excusa.* Accipe quod offerimus, *impetra quod rogamus,* excusa quod timemus: quia nec potiore meritis inuenimus *quam te ad placandum iram iudicis,* quæ meruisti esse mater redemptoris & iudicis. Succurre ergo miseris, iuuua pusillanimes, refoue flebiles, *ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro allonachorum choro, exora pro deuoto femineo sexu.* Sentiant omnes tuum leuamen, quicunque deuote celebrant tuum nomen. Sit tibi com-

Sermone
de Assum-
ptionis Be-
atæ Marię
festo.

passio

DE SANCTORVM

passio super afflictis, sit pius affectus super cœlo-
rum peregrinis. Et cum te letantem semper aspi-
cis: *fletus nostros quesumus ipsa ad Deum perferas,*
eumq; vt proprium filium pro nobis interpelles.

Nos enim adhuc in terra affligimur, iniurijs lacef-
simur, opprobrijs afficimur esurimus & sitimus.
Tu vero in cœlestibus regnis prælata es cunctis vir-
ginum choris, tu agnum quocunq; perrexerit se-
queris. Tu in cubiculo regis beatitudinum gem-
mis margaritis ornata assistis. Tibi thronus regi-
us ab Angelis collocatur in aula æterni regis: teq;
ipse rex regum vt matrem veram & decorâ spon-
sam præ omnibus diligens amoris amplexu sibi
sociat. Nec mirum si dignetur tibi aggaudere De-
us regnans, quem tu paruulum ex te hominẽ na-
tum totiens osculata es in terris. Has ergo tuas fe-
licitates possidens, conuertere ad nostrarum mise-
riarum aspectum. Inter hæc igitur fratres cum to-
to mentis affectu *beatissimæ virginis nos intercessi-
onibus committamus: omnes eius patrocina omni-
nisi imploremus*, vt dum nos supplici eam obse-
quio frequentamus in terris, ipsa nos sedula pre-
ce commendare dignetur in cœlis. Neque enim
dubium quæ meruit pro liberandis proferre pre-
cium, posse plus omnibus liberatis impendere suf-
fragium. Sed quid nobis prodest hanc interpel-
lare vocibus, nisi etiam humilitatis eius exempla
teneamus?

THEODORVS DAPHNOPATVS.

Post

INVOCATIONE.

96

Post mortem autem & sepulturam, vbiq; & in
terra, & in mari quotidie tam multa facere, hoc
est quod maximam adfert admirationem. Vbi
enim est (dic mihi) corpus Alexãdri? Ostende mi-
hi, & dic diem in quo decessit. Sed non potueris.
Pauli autem & præclarum corpus viderit, qui ad
maxime regiam venerit ciuitatem, & illustrẽ eius
mortis diem, vniuersus orbis terræ celebrat. Et res
quidem illius etiam sui ignorat, res autem huius
sciunt etiam Barbari. Et Christi serui sepulchrũ
est regijs atrijs splendidius. Nam ipse quoq; qui
est indutus purpura, vadit corpus illius complex-
urus, & fastu deposito *consistit orans mortuum, vt
eius curam gerat apud Deum.* Et tabernaculorũ
effectoris & piscatoris & mortui, *tanquam defen-
soris eget is*, qui redimitus diademate est. Idq; vi-
deris non solum Romæ fieri, sed etiam Constanti-
nopoli. Etenim hic quoq; magnum Constanti-
num, se magno honore esse affecturum existima-
uit filius, si eum deponeret in vestibulis piscatoris.

HILDEBERTVS EPISCOPVS

Turonensis.

In regno quidem nullus in errore autem om-
nis homo sibi consortem quærit. Quod vtiq; fit
quia cuiuslibet inuentioni hominũ consensu mul-
titudinis auctoritas accedit. In ortu suo suffoca-
retur arriana impietas, nisi tutores qui natam edu-
carent inueniret. Donati scisma premeretur æter-

Oratione
de laudi-
bus S. Pau-
li Aposto-
li ex Chry-
sostom.
sunt hæc
desumpta

Episto. 43

no

DE SANCTORVM

no silentio, si personam infecisset non turbam. Tu quoq; tanquam doleas obliuione suppressam vigilantij peruersitatem suscitare eum perhiberis & tibi socios adhibere, quorū cultu plantatio quā non plantauit pater meus cœlestis, sicca dudum reuifescat. Ais enim vt aiunt quid in ista vita geratur, sanctorum animas ignorare atq; ideo ociosas esse letanias, quibus oramus vt pro nobis orent sancti quia nec audiunt nos nec nouere quid agatur apud nos: Qua videlicet sanctorum iniuria eo grauius anima mea vulneratur, quod quibusdā dixisse diceris me id ipsum sentire id ipsum tenere & docere. In cœlo est iudex meus, & conscius meus, quem nec intuentem fallere nec euadere possum iudicantē. Coram eo loquor. Nouit ille quia nunquam in tantum etiam defectum vt id dixerim vel aliquando senserim quod in sensate sentitur, quod periculose creditur, quod casualiter docetur. Ego quidem silere decreueram & te quasi nō viderim praterire, legerā enim illud Apostoli gloria nostra hæc est testimoniū cōscientiæ nostræ legeram & Gregorium ad palladium sic scribentem: Inter verba laudantium vel vituperantiū ad mentem semper est recurrendum. Et si in ea non inuenitur bonum quod de nobis dicitur, magna tristitia generari debet. Et rursus si in ea non inuenitur malum quod de nobis homines loquuntur in magnam debemus leticiam proficere. Item si nobis testis est in cœlo, si in corde, dimitte stultos

INVOCATIONE.

97

tos foris loqui quod volunt. Cæterum quia suggestum mihi est alios quoque atramento eodem respersos, assumpsi & me expertem nouitatis huius ostendere, & refellere professores. Nō dum implet Episcopum qui suorum censor ad vitia filet aliena. Huiusmodi professio delicti arguitur, quotiens non arguit delinquentem. Sacerdotis enim est satagere, ne solus Deo placeat sed socius. Vnde peccare coniungitur nisi bonū quod in seipso diligit, in suo etiam diligit, inimico. Hinc est quod ego frater mi desidero bonas fieri vias tuas, & studia tua, nec in eorum reperiri numero quorū sermo vt cancer serpit qui narrant fabulationes, sed non vt lex tua domine. Quibus profecto fabulationibus memorata iam peruersitas accedit, cui resistere, Ecclesiæ constat consuetudinem, refragari auctoritatem, deesse rationē. Quod enim vniuersalis Ecclesia letanijs insistat quod in lachrymis, & spiritu contribulato dicere consueuerit sancta Maria ora pro nobis, nec indoctus ignorat cū audit. Nos tamen veritati nequaquā proponimus consuetudinem scientes quia nil debetur consuetudini cui veritas aduersatur. Vnde & in tertio libro de baptismo paruulorum sic Augustinus ait, veritate manifestata cedat consuetudo veritati. Item consuetudinē rationi & veritati nemo preponat quam consuetudinem ratio & veritas semper excludit. De eodem Cyprianus. Quælibet consuetudo quantumuis vetusta, quantumuis vulgata

N

DE SANCTORVM

veritati omnino est postponenda, & vsus qui veritati est contrarius abolendus. Caterum cum veritati consuetudo concurret, exhibendam consuetudini perhibeo reuerentiam, & oportere longiore vsu immobilē custodiri de quo sic Augustinus in quarto libro de baptismo ait. Hoc plane verū est quia ratio & veritas consuetudini præponenda est, sed cum consuetudini veritas suffragatur nihil oportet firmiter retineri. Fortassis autē reuelatum est tibi desuper Ecclesiam Christi vsque ad tua desipuisse tempora, atq; apostolicum illud in te completum. Si quid aliter sapitis id quoq; nobis Deus reuelabit. Felix qui solus Ecclesiæ factus es cœlestium interpres secretorum. Credebā tantummodo Paulum raptum in paradiso & audisse arcana verba quæ non licet homini loqui. Forsan raptus es illuc & inde huc attulisti verba quæ non licet homini loqui. Sed quod signū ostendis nobis vt credamus tibi. Quis sanctorum tuæ huic astipulatur doctrinæ. Nunquid est tibi auctoritas qua mihi silentiū imponas. Sentio enim sentio, & dico animas sanctorum iam cum Christo regnantes scire quid agatur à nobis, & easdem cū oportet & expedit orare pro nobis. Non loquor ex spiritu meo. Infirmum & debile testimonium quisq; sibi. Habeo mecū plenas auctoritatis animas quas & meritum pastores animarum fecit, & spiritus Dei omnem docuit veritatem. Deceperit me vigilantia tua nisi Gregorium legeris in duode-

INVOCATIONE.

98

decimo libro super moralia hijs scribentē verbis. Sicut hi qui adhuc viuentes sunt, mortuorum animas quo loco habeatur ignorant: ita mortui vita in carne viuentium postea qualiter disponatur nesciunt, quia vita spiritus longe est à vita carnis. Et sicut corporea & incorporea diuersa sunt genere, ita etiam distincta cognitione. Quod tamē de animabus sanctis sentiendum non est, quia quæ intus claritatem omnipotentis Dei vident, nullo modo credendum est quod sit foris aliquid quod ignorent. Item Gregorius in moralibus Sanctorū spiritus interius exteriusq; distenti sunt, quia ipsum fontem scientiæ contemplantur. Quid enim de hijs quæ scienda sunt nesciunt, qui scientē omnia sciunt? Eorum itaq; scientia cōparatione nostra valde dilatata est, sed tamen cōparatione diuinæ scientiæ angusta, sicut & spiritus mortuorū cōparatione quidem nostrorum corporū spiritus sunt, sed cōparatione summi & incircūscripti spiritus corpus. Post hanc itaq; Gregorij assertionem qua temeritate dicis spiritus iustorum omnino ignorare quid in hac vita agatur, nisi maiore dementia dixeris quia spiritibus iustorum nulla post hanc omnino sit vita. Quod de illis & sentire impium est, & hæreticū attestari. In hanc enim prolabi insaniam spem cœlestiū euacuat præmiorum, & ei miseriæ addicit de qua Apostolus sic ait. Si tantum in hac vita sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Porro quod

Nij

DE SANCTORVM

pro interpellantibus eedem animę interpellat ad-
 uigilantium cuius pedissequam fecisti animã tuã.
 Hieronymus scribens ijs eum redarguit verbis.
 Dicis in libello tuo quod dũ uiuimus mutuo ora-
 re possumus, postquã autẽ mortui fuerimus nul-
 lius pro alio exaudienda est oratio presertim cum
 Martyres vltionem sui sanguinis obsecrantes im-
 petrare nequuerint. Si Apostoli & Martyres in
 corpore adhuc constituti possunt orare pro cæte-
 ris quando adhuc de se debent esse solliciti, quan-
 tomagis post coronas victorias & triũphos, vnus
 homo Moyses sexcentis milibus armatorum im-
 petrat à Deo veniam, & Stephanus imitator Dei
 sui & primus Martyr in Christo persecutoribus
 veniam deprecatur, & postquam cum Christo es-
 se cœperint, minus valebunt? Paulus Apostolus
 ducetas septuaginta sex sibi dicit in nauis animas
 condonatas, & postquã resolutus cœperit esse cũ
 Christo tunc ora clausurus est, & pro ijs qui in to-
 to orbe ad suum Euangelium crediderint, mutire
 nõ poterit? Præterea Gregorius in homelia super.
 Si quis vult venire post me, inscientiam tuam his
 confutat verbis. Assunt defensores nostri Marty-
 res sancti rogari volũt atq; vt ita dixerim quarũ
 vt quarantur. Hos adiutores vestris orationibus
 quarite, hos protectores vestri reatus inuenite.
 His auctoritatibus consultis negare nõ potes ani-
 mas bonorum vel scire quid agatur à viuis, vel cũ
 oportet & expedit orare pro viuis. Præterea nimis
 caliga

INVOCATIONE. 99

caligauerunt oculi tui si non vides rationẽ quoq;
 tuam Hieronymi, Gregorij testimonio refragari.
 Nulli enim dubiũ cæteris virtutibus eminere cha-
 ritatem. In charitate nimirum tota lex pendet &
 Prophete. Cum iuxta paulũ euacuentur prophe-
 tię, cum linguę cessent, cũ scientia destruitur, cha-
 ritas nunquam excidit. Cum teste Propheta cœli
 sicut vestimentum veterascant, cum terra verita-
 tis assertione transeat, charitas nunquam excidit.
 Postremo excidit fides, excidit spes, charitas nun-
 quam excidit. Vnde cum præmississet Apostolus.
 Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria hæc
 subiunxit dicens: Maior autem horũ est charitas.
 Ideo vtiq; maior quia cum fides euacuetur & spes
 charitas manet in æternum. Manet inquam non
 tamen eo artata modulo quo diligitur in hac vi-
 ta proximus & Deus, sed tanto maior quanto ple-
 nius post hanc vitam & in Deo cognoscitur prox-
 imus, & in seipso Deus. Qui enim plus metent
 quam seminauerũt plusquam dilexerunt diliget,
 quia ex debito dilectioni additur, cum meritum
 præmio superatur, hoc charitatis incrementũ Isa-
 yas considerabat cum dicebat. Dixit Dñs cuius ig-
 nis est in Syon & caminus in Hierusalem. Nostri
 frater speculam Syon, Hierusalem vero visionem
 pacis interpretari. Erquidem sanctorum animæ
 dum mortalitatis huius circumferunt corpus in
 Syon esse dicuntur, scilicet à longe speculãtes quã
 sperant & præstolãtur mercedem. Sunt autẽ eadẽ

DE SANCTORVM

in Hierusalé quando sarcina carnis deposita facie ad faciem vident mutantes imperfectum plenitudini, spem muneri, imaginem veritati. In Syon illa erat Apostolus cum dicebat. Videmus nunc per speculum in ænigmate hanc sibi Hierusalem promittebat cum summittebat. Tunc autem facie ad faciem. Item idem. Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum. Est igitur ignis in Syon & caminus in Hierusalem, quia feruor charitatis modicus est in hac vita, plurim⁹ in futura. In hac ignis Deus, in futura caminus. Hic portio, ibi plenitudo. Veniet enim quod perfectum est, & euacuabitur quod ex parte est. Si tamen id verum est quod asseris, animas sanctorum quos neque Angeli, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura, neque altitudo, neque profundum, neque aliqua creatura potuit separare à charitate Christi, charitatē simul exuunt & carnē. Et qui propter nomen Dñi mortificati sunt tota die, atque estimati sunt sicut oues occisionis, tunc desinent diligere Deum cum præcipue cognoscunt quod diligendus sit etiam inimicus propter Deū. Cum enim teste Gregorio nihil foris sit quod ignorent animæ sanctorum, quæ scientem omnia sciunt, quis dicet ab eis proximum diligere, quæ proximi clamores audiunt & nunquam exaudiunt, pulsari sciunt & aperiri nesciunt, angustias videt, & viscera claudunt. Quid charitati & eis quibus afflictorum gemitus nullam extorquent cōpun-

ctio

INVOCATIONE.

100

ctionem, nullum lachrymæ momentum, quæ inter ceteras supplicationes principatum sibi vendicāt impetrandi. Quia igitur deest eis dilectio proximi, deest & Dei. Neque enim vel sine Deo proximus diligere potest, vel sine proximo Deus. Testatur hoc Ioannes his scribens verbis. Qui non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem nō videt quomodo potest diligere? Quisquis ergo sanctis animabus alterum subtrahit neutrum derelinquit. Satis iam nisi fallor animaduertis quo tua euagetur doctrina, quam luculentam bibis aquam, ibi charitatem excidere somnians vbi charitas nunquam excidit, vbi gaudiū est pro peccatoribus cōuerfis, vbi sicut pro se sic laudant Deum pro omnibus, vbi Deus omnia in omnibus. Resipisce igitur & si peccatum non inueneris apud te quo necesse sit sanctos orare pro te, noli insultare nobis orantibus, vt orent sancti pro nobis. Amen.

S. BERNARDVS ABBAS.

Tria sunt quæ in festiuitatibus sanctorum vigi-

Sermone
in Vigilia
Apost. Pe-
tri & Pau-

lanter considerare debemus, *auxilium sancti*, exemplum eius, confusionem nostram. Auxilium eius, quia qui potens in terra, *potentior est in celo ante faciem Domini Dei sui*. Si enim dum hic viueret misertus est peccatoribus, & orauit pro eis, nunc tanto amplius quāto verius agnoscit miseras nostras, *orat pro nobis patrē*, quia beata illa patria charitatē eius nō immutauit, sed augmentauit. Neque

N iiii

DE SANCTORVM

enim quia impassibilis omnino, ideo & incōpassibilis factus est, sed nunc potius induit sibi viscera misericordiæ, cum ante fontem misericordiæ existit. Est & alia causa quæ magis vrget sanctos vt solliciti sint de nobis, quia iuxta vocem Apostoli Deus prouidet pro nobis, ne sine nobis consumetur, sicut ait sanctus Dauid. Me expectat iusti donec retribuas mihi.

IDEM.

Sermone
5. in festi.
omnium
Sanctorū.

Sane vt eam gloriam nobis sperare liceat, & ad tantam beatitudinem aspirare, summopere nobis desideranda sunt suffragia quoq; sanctorū, vt quod possibilitas nostra nō obtinet eorū nobis intercessione donetur. Misere mini mei misere mini mei, saltem vos amici mei. Nostis ipsi periculum nostrū, nostis figmentum nostrum, nostis ignorantiam nostram, & dolos aduersariorum, nostis eorū impetus & nostram fragilitatē. Vobis enim loquor qui in eadem temptatione fuistis, qui eosdem superastis conflictus, eosdem laqueos euasistis, qui didicistis ex his quæ passi estis compassionem. Confido equidē & de Angelis quod nec ipsi suā visitare speciem dedignentur, maxime quia scriptum est. Visitabis speciem tuam, & non peccabis. Ceterum & si de eis mihi arbitror presumendum ob spiritalis substantiæ & rationalis formæ similitudinem ampliori tamē fiducia ad eos mihi reor vtendū, quos habere me nouerim & in ipsa humanitate cōsortes, vt oporteat eos familiarius & specialius

INVOCATIONE.

103

cialius misereri ossi de ossibus suis, & carni de carne sua. Deniq; transeūtes ex hoc mundo ad patrē, sancta nobis pignora reliquerūt. Apud nos siquidem corpora eorum in pace sepulta sunt, quorū nomina uiuent in sæculū, id est, quorum nunquā gloria sepelitur. Absit à vobis animę sanctæ, Ægyptia illa crudelitas pincernæ Pharaonis, qui in gradū pristinum restitutus, statim oblitus est Ioseph sancti, qui in carcere tenebatur. Non enim erant vnus capitis membra, nec aliqua pars fideli cum infideli, aut vlla societas Israhelitæ ad Ægyptiū, non plus quam luci ad tenebras. Interpretatur enim Ægyptus tenebrę, Israhel vero videns Deum atq; ideo vbicunq; Israhel erat, lux erat. Non sic noster Iesus crucifixi secum latronis potuit obliuisci, factum est utique quod promissum est, ipsa die qua compassus est, & conregnauit. Nos quoq; si non sumus ipsius capitis membra cuius & sancti, vnde eis tam solennibus hodie votis & tanto gratulamur affectu? Cæterum qui dixit: Si glorificatur vnum membrum, congaudent omnia membra: hoc quoque nihilominus ait, quod si patitur vnum membrū, compatiuntur omnia membra. Hæc igitur nostra & eorum coherentia est vt nos congratulemur eis, *ipsi compatiantur nobis*, nos deuota meditatione regnemus in eis, *ipsi in nobis & pro nobis militent pia interuentione*. Nec est quod de eorum pia erga nos sollicitudine dubitemus, quādoquidē nō cōsummādi sunt sine nobis, sicut

N v

DE SANCTORVM

supra meminimus, expectant nos vsq; dum retribuatur nobis: vt videlicet in nouissimo die magnæ festiuitatis omnia simul in virum perfectū cū suo tā excelso capite mēbra concurrant, & laudetur cū hæreditate sua Iesus Christus Dñs noster.

IDEM.

Episto. ad
fratres Hy
bernenses

Itaq; & pium est Malachiam deflare defunctū, & piū magis Malachiæ congaudere viuenti. Nūquid non viuit? Vtiq; & beate. Visus est oculis insipiētium mori, ille autem est in pace. Dehinc etiā vtilitatis propriæ consideratio exultandum nobis suggerit & letandum, *quod tā potens suos patronus ad coelestem curiam, tam fidelis præcesserit aduocatus cuius & feruētissima charitas obliuisci nequeat filiorū, & probata sanctitas obtineat gratiam apud Deum.* Quis enim nunc Malachiam sanctum aut minus posse prodesse, aut minus suos diligere audeat suspicari? Profecto cum diligeretur prius, certiora nunc suæ dilectionis à Deo capit experimēta: & cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.

Absit autem vt tua nunc ò anima sancta minus efficax æstimetur oratio, quādo presenti viuidius supplicare est maiestati, nec iam in fide ambulas, sed in specie regnas. Absit vt imminuta nedum exinanita tua illa tam operosa charitas reputetur, cū ad fontem ipsum charitatis æternæ procūbis pleno hauriens ore, cuius & ipsa prius stillicidia sitiebas. Non potuit morti cedere charitas fortis vt mors, imo & morte fortior ipsa. Nam & decedēs non

INVOCATIONE.

102

nō erat immemor vestri, affectuosius vos cōmendans Deo.

IDEM.

Se dicunt, Ecclesiam, sed contradicunt ei qui dicunt. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. Ita ne lapidem de monte abscissū siue manibus, montem factum, implentem mundum, vestris creditis inclusū antris? Habet & semper habebit integram Christus hæreditatē suam & possessionem suam, terminos terræ. Se potius subtrahunt huic magnæ hæreditati, qui Christo illā conātur detrahare. Videre detractores, videte canes. Irrident nos quod baptisamus infantes, quod oramus pro mortuis, *quod sanctorum suffragia postulamus.* In omni genere hominum atq; in vtroq; sexu festinant proscribere Christum, in adultis, & paruulis, in viuīs & mortuis. Hinc quidem infantibus ex impossibilitate naturæ, inde vero adultis ex difficultate continentia præscribentes. Porro mortuos viuentium fraudantes auxilijs, viuentes nihilominus *sanctorum qui decesserunt suffragijs spoliantes.*

Sermone
66. in Cā.

BERENGOSIVS ABBAS.

Quia iam tempus imminet, quo sermonem istum ad finem ducamus, dignum est vt eorūdem *Martyrum Christi præsidia sine intermissione quaeramus,* quatenus meritis ipsorum intercedentibus, charitas illa quæ vniuersa cooperit delicta, vsque in finem in nobis regnet inuicta.

Sermone
2. de sanc-
tis Marty.

Idem

DE SANCTORVM
IDEM.

Sermone
1. de Eccle-
siaz dedica-
tione.

Quoties festiuis Sanctorum natalicij, debito honore rite celebratis, in Domino gloriamur: toties ipsorum precibus & meritis adiuti larga benedictionis gratia creatoris nostri perfundimur. Quicquid enim laudis & honoris militibus regis impeditur, totum ad gloriam regis, cuius scepro milites insigniti sunt titulatur. Nec dubium, quin eos semper habeamus patrociantes in caelis, quorum celebritates, pie deuotionis studio gerimus in terris. Si enim noster spiritus, necdum carnis materia exutus, & tamen dilectionis geminae feruore, interdum ad astra libratus, preces Domino pro suis dilectoribus nititur effundere, utique praestantius credendum est Sanctorum animas, summam dilectionis plenitudine feruidas, suis in solennitatibus, ad sui corporis pignora fouentes descendere, suorumque pro salute fidelium intercedere, ac debitam retributionis donarium suis veneratoribus impendere.

THEOFRIDVS ABBAS.

Sermone
2. de veneratione
Sanctorum

Igitur in sanctis suis laudemus Dominum, qui est gloria & virtus sanctorum, ut per eius misericordiam, ad eorum peruenire valeamus confortium. Tu memoria iustorum, iustitiae auctorem, in meritis sanctorum, sanctitatis magnificemus largitorem: digna enim memoria iustorum erit cum laudibus, quibus delectetur Deus eorum & Dominus, ut per eorum intercessionem, nostris misereatur excessibus.

INVOCATIONE.

103

cessibus. Exemplo fidelis Moyfi sunt inter nos & Deum mediatores positi, ut qui per nostra despici-mur merita cum Phariseo, per illorum intercessionem iustificemur cum Publicano. Credimus eos apud Deum multa posse, cuius dilectioni nihil in hoc mundo praeposuerit. Non suam, sed caelestis voluntatem patris in omnibus adimplentes, Iesu merito & dici & esse meruerunt fratres & sorores. Quid apud Deum eorum possint animae, artus ex animatorum corporum ostendunt quotidie. Si quid forte natura negat, vel improuisus casus in humanis debilitat, ad eorum sepulchra clementia diuina restaurat.

PETRVS EPISCOPVS

Ostiensis.

Vnde considerandum est fratres mei, quantam deuotionis instantia beati Ioannis flagitare debeamus auxilium, quem sibi interuentorem & ipsi Apostoli petierunt. Quantum apud iustum iudicem pro peccatoribus poterit, qui & pro ipsis caelestis curiae senatoribus interuenit? Et qui aduocatus factus est summis, quam humiliter implorandus est a minimis?

Sermone
1. de S. Io-
anne. Eu-
gelista.

IDEM.

Quicquid de te à mortali homine dicitur, celsitudinis tuae meritis non aequatur. Quam enim excellens gratia super Angelos eleuat: ad eius dignaefferenda praeconia humana fragilitas non aspirat. Rogamus te clementissima ipsius pietatis & misericor-

Sermone
2. de Nati-
uit. beatae
Mariae.

DE SANCTORVM

sericordiae mater, vt qui tuae laudis insignia frequentare gaudemus in terris, *tuis intercessionibus auxilium habere mereamur in caelis.*

S. AMADEVS EPIS. Lausanensis.

Homil. 4. Ergo redeamus ad nos, & culpas fletibus diluamus. *Rogemus matrem pietatis* per arcana gaudij, de laudib. & ineffabiles amores, quos singulari privilegio beatae Mariae. meruit, vt maternae pietatis affectum nobis impendat, & *pro nostris excessibus apud proprium intercedat filium*, qui cum patre & spiritu sancto, & ce.

IDEM.

Homil. 7. Eleuata igitur cum vocibus exultationis & laudis, prima post Deum super omnes caeli genas in sede gloriae collocatur, Deum & hominem in vtraque natura, quanto ceteris clarius tanto ardentius vniuersis, mentis & carnis oculis contemplatur. Ex inde humano generi charitate inenarrabili condescendens, & illos misericordissimos oculos, quibus caelum illustratur, ad nos conuertens communem pro clero & populo, & vtroque sexu, pro viuis quoque ac defunctis leuat orationem. Adest huc de caelo gloriosissima, & prece potentissima, propellens omne quod nociuum, & conferens omne quod bonum est, *cunctis ex corde rogantibus* se munimen tribuit. Memor quippe quo fructu effecta est mater redeptoris, libentissime suscipit cuiuslibet preces peccatoris, & pro vniuerso reatu poenitentium *apud proprium filium intercedit.*

FINIS.

Index Authorum, quos Deus iuxta Pauli doctrinam, Ecclesiae dedit, Doctores & Pastores, in aedificationem corporis Christi, vt non simus sicut paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinae, e quorum libris praesens est collecta assertio.

A

Abdias Discipulus Christi.	
Acindinus Martyr, Vixit anno	329.
Adrianus primus, Vixit anno	802.
Agapetus Anachoreta, anno	380.
Agato Episcopus Liparenis, anno	509.
Ahia Propheta.	
Alexander Cyprius, anno	500.
Ambrosius Episcopus, anno	390.
Amadeus Episcopus, anno	1120.
Amos Episcopus Hierosolymitanus, circa annum	610.
Anastasia Martyr, anno	289.
Andreas Episcopus cretenis.	
Anthonius Magnus, anno	320.
Anthoninus Episcopus Constantiniensis, anno	456.
Apollo Aescata, anno	370.
Arethas Episcopus Caesariensis.	
Arnobius Presbyter, anno	380.
Asterius Episcopus, Amaseae.	
Athanasius Episcopus, anno	334.
Augustinus Episcopus, anno	425.
Aurelianus, anno	160.
Aurelius Prudentius, anno	391.
Ani-	

INDEX

Anitus Presbyter, anno 459.
Azarias.

B

Basilus Magnus, anno 372.
Beda Presbyter, anno 725.
Berengofius Abbas, anno 1112.
Bernardus Abbas, anno 1136.

C

Claudius Claudianus, anno 410.
Clemens Martyr, anno 110.
Concilium Calcedonense, circa annum 452.
Concilium Constantinopolitanum 3. circa 684.
Concilium Gangrense, circa annum 360.
Concilium Nicænum. 2. circa annum 796.
Constantinus. 4. Imperator, anno 670.
Constantinus Tyus, post annum 865.
Cornelius Martyr, circa annum 251.
Cyprianus Martyr, anno 260.
Cyrillus Alexandrinus, anno 438.
Cyrillus Hierosolymitanus, anno 381.
Cyrus Scriba, circa annum 452.

D

Daniel Propheta.
Dionysius Martyr, anno 109.

E

Ecclesia Smirnenfis, circa annum 185.
Endocia Cappadox, circa annum 835.
Epiphanius Diaconus, anno 792.
Ephrem Edeffenus, anno 383.
Ephrem Martyr, circa annum 502.

Esaïas

AUTHORVM.

Esaïas Propheta.
Euagrius Prætor, anno 519.
Eucherius Episcopus, anno 440.
Eusebius Cæsariensis, anno 329.
Eusebius Lugdunensis, circa annum 1025.
Eustachius Presbyter, circa annum 574.
Euthymius Zagabonus, anno 448.

F

Faustus Cassinas, vixit anno 450.
Foelix Martyr, circa annum 340.
Fortunatus Episcopus, anno 520.
Fulbertus Episcopus, vixit anno 1010.
Fulgentius Episcopus, vixit anno 499.

G

Gaudentius Episcopus, anno 439.
Gennadius Mafiliensis, vixit anno 498.
Georgius Presbyter, anno 653.
Georgius Episcopus Nicomediæ.
Germanus Episcopus, vixit anno 726.
Gordianus Siculus, anno 530.
Gregorius Nazanzenus, anno 348.
Gregorius Nissenus, anno 347.
Gregorius Presbyter, vixit anno 407.

H

Hieronymus Presbyter, vixit anno 360.
Hilarius Episcopus, anno 357.
Hildebertus Episcopus, vixit anno 1120.

I

Iacob Patriarcha.
Iacobus frater Domini.

O

Iaco.

INDEX

Iacobus Asceta, vixit anno	450.
Ignatius Episcopus Nicenus, vixit anno	796.
Ioannes Chryostomus, vixit anno	414.
Ioannes Damascenus, vixit anno	733.
Ioannes Diaconus, circa annum	897.
Ioannes Euangelista.	
Ioannes Hierosolimitanus, anno	756.
Ioannes Læuita Romanus, vixit anno	870.
Ioannes Psellus, circa annum	800.
Ioannes Presbyter Nicomediæ, anno	357.
Iosephus Humilis.	
Iosaphat, vixit ante annum	726.
Ireneus Martyr, anno	184.
Iudas Machabeus.	
Iulia Virgo, anno	443.
Iuliana Vidua, anno	387.
Iustinus Martyr, anno	154.
Iustina Martyr, anno	283.
Iustinianus Imperator, vixit anno	528.

L

Legatus Imperatorius, circa annum	647.
Leo Papa, vixit anno	452.
Lucas Euangelista.	
Lucianus Presbyter, vixit anno	420.

M

Maximus Episcopus, vixit anno	436.
Michael Singelus.	
Moses Propheta.	

N

Nectarius Episcopus, circa annum	350.
Nicepho-	

AVTHORVM.

Nicephorus Philosophus, vixit anno	840.
Nicetas Philosophus.	

O

Origenes Presbyter, anno	230.
Osee Propheta.	

P

Pantaleo Diaconus, vixit anno	860.
Paphnutius Anachoreta, anno	382.
Paulinus Pontius, anno	417.
Paulinus Mediolanensis, vixit anno	392.
Paulus Archidiaconus, vixit anno	530.
Petrus Apostolus.	
Petrus Episcopus Hostiensis, vixit anno	1050.
Philippus Seruus Christi, anno	63.
Potamiæna Martyr, vixit anno	228.
Polybius Episcopus, anno	421.
Primasius Episcopus, anno	441.
Procopius Gazeus, circa annum	784.
Procopius Cartophilax.	
Procopius Cæsariensis, vixit anno	532.
Prosper Episcopus, anno	456.
Psellus Ioannes, circa annum	800.

R

Raphael Angelus.	
Rampertus Episcopus, vixit anno	830.
Ruffinus Presbyter, anno	415.

S

Sabinus Episcopus, vixit anno	420.
Sebastianus Martyr, anno	280.
Septimius Tertullianus, vixit anno	210.

O ij

Sophia

INDEX.

Sophia Ancyrama, vixit anno	264.
Sophia Romana, anno	289.
Sophronius Hierosolimitanus, vixit anno	420.
Stratonica Tyana, anno	287.
Sulpitius Seuerus, anno	419.
Symeon Metaphrastes, anno	670.

T

Tharastius Episcopus, anno	796.
Theodoretus Episcopus, anno	450.
Theodorus Studites, vixit anno	831.
Theodorus Daphnopatus.	
Theodorus Episcopus Darneus, anno	600.
Theodorus Confessor, Palestinus, anno	802.
Theophilactus Episcopus, anno	750.
Theophanis Presbyter, anno	800.
Theoherictus, vixit anno	830.
Theofridus Abbas, circa annum	1124.
Timotheus Alexandrinus, vixit anno	493.

V

Victor Episcopus, vixit anno	452.
Vigilius Martyr, anno	450.

W

Wandelbertus Diaconus, vixit anno	820.
-----------------------------------	------

Z.

Zacharias Propheta.

FINIS.

Index eorum quæ notatu digna in hoc opere tractantur.

A

Abrahami mortui pietas filio suo Isaac profuit.	folio 1.
Adiutores totius generis humani sancti.	folio 81
Amentia est negare Sanctorum merita.	fo. 24.
Angeli preces hominum Deo offerunt.	folio 1.
Angeli à Deo mittuntur ad tutandos seruados & curandos homines.	folio 1.
Angeli à dæmonio nos liberant	folio 1.
Angeli orant pro nobis.	folio 3.
Angelus vnus alteri obedit.	folio 3.
Angeli norunt desideria hominum.	folio 3.
Angeli docent homines.	folio. 3-4
Angelorū zelus pro sibi commissorū salute.	fo. 4.
Angelus vnus, altero potentior.	folio 4.
Angeli offerunt Deo, preces Sanctorum.	folio 5.
Angeli in cælis gaudent de peccatorum pœnitentia.	folio 5.
Angeli muniunt nos.	folio 17.
Animæ à corpore separata nostra non ignorant.	folio 68.
Apostoli dormitioni beatę virginis interfuerunt.	folio 6.
Apostolica est traditio implorare Sanctorum intercessiones.	folio 6.
Apostoli viuentes, promiserunt, sese post mortem pro viuis oraturos.	folio 54.

Oijj

INDEX

Apostoli & Prophete mediatores fuerunt. fo. 67.
 Arriani olim, vt nunc nostri téporis hæretici diabolum affirmabant fingere, se à Martyribus torqueri. folio 31.
 Argumenta hæreticorū, contra miracula per Martyrum reliquias adita exploduntur. folio 41.

B

Babylæ corpus ab Imperatore tanquam medicus ad ægros missum est. folio 44.
 Babylæ exanimæ corpus, dæmonem exegit. fo. 50
 Babylæ cineres vel videre dæmon non sustinuit. folio 50.
 Babybas inuisibili virtute, ex omnibus daphnes locis dæmonem expulit. folio 5.
 Beneficia Martyrum in homines. folio 25. 30.
 Basilius Mariæ patrociniū implorat. folio 20.
 Basilicas Apostolorū, ac Martyrum Eunomij sectatores non ingrediuntur. folio 47.

C

Calumnia hæreticorū in Martyrum reliquias. folio 38.
 Cerei ante Martyrū tumulos accendi soliti. fo. 37
 Cerei ad lectionem Euangelij accēdi soliti, fo. 40
 Christus in suis Sanctis adoratur. foli. 39.
 Christus qui in Martyribus honoratur orantes nos exaudit. folio 57.
 Christus in petro honoratur. folio 58.
 Chrysofomi affectus in Pauli reliquias, folio 46.
 Chry-

RERVM.

Chrysofomus implorat patrociniū & intercessionē Sanctorum. folio 55.
 Cypriani anima post mortē omnia potest. fol. 25.
 Corpora Sanctorum tacta eadem possunt quæ illorum animæ. folio 25.
 Corpora Sanctorū sub altari recondēda. fo. 24. 33
 Corpus Christi in Eucharistia hostia est. folio 24.
 Corpora Martyrum cur tam preciosa. folio 54.
 Confessio diaboli est accipienda sed non eius testimonium. folio 30.
 Constantini Græcorū Imperatoris, impietas blasphemix & fœditas quanta fuerit. folio 87. 88.
 Crudelitas Constantini. folio 88.
 Cultu quo Sancti colendi. folio. 66.

D

Dauidis mortui pietas Salomoni filio profuit. folio 1. 12.
 Dauidis pietate etiam mortui seruatur ab excidio Hierusalem. folio 2. 46.
 Dauid mortuus, viuis grande præstitit solacium. folio 4. 6.
 Defensores nostri sunt Sancti. folio 29. 56.
 Dæmonibus peiores qui merita Sanctorū negāt. folio. 24.
 Dæmones fateri coguntur virtutem Martyrum. folio 29. 3.
 Dæmones fugiunt loca vbi Martyrū corpora posita sunt. folio 54.

INDEX

Dies Natalicij S. Martyrum in Ecclesia. fo. 12. 52
 Diaboli testimonium non accipiendum, sed bene
 illius confessio. folio 30

E

Ecclesia damnauit Eunomium. folio 41.
 Ephrem inuocat auxilium Sanctorum. folio 2. 6.
 Epiphanius mortuus, pro muro & propugnacu-
 lo est Cyprijs. folio 56.
 Eucharistia, Sacrificium est. folio 24.
 Eunomius primus contra Sanctorum veneratio-
 nem latrauit. folio 41.

H

Hæretici olim vt nunc virtutes per Sanctorum
 reliquias peractas maluerunt mordere, quam ve-
 nerari. folio 36.
 Hieremias post mortem orauit pro populo Israel.
 folio 5.
 Hieronymi fortissimum argumentum quo San-
 ctorum intercessionem euincit. folio 40.
 Honor collatus in Sanctos beneuolentiæ signum
 in Deum est. folio 18. 81.
 Honor Sanctorum quis. folio 36.

I

Iacobus Christi frater, intercessionem beatę
 Marię & Sanctorum petit. folio 6.
 Idolatras inmerito vocant hæretici Sanctorū ve-
 neratores. folio 40.
Inuocā-

RERVM.

Inuocantur Sancti ab hominibus. fo. 10. 11.
 12. 13. 16. 23. 24. 25. 26. 34.
 Intercessione Sanctorum eget nostra infirmitas.
 folio 17.

Intercessionem beatę Marię implorant Athana-
 sius & Basilius. folio 16. 20.
 Inuisibiles habent serui Christi custodes. folio 31.
 Intercessio Sanctorum quando plurimum nobis
 prodest. folio 46. 47. 64.
 Inuocatio ad homines referri potest. folio 59.
 Imaginum in Ecclesia utilitas. folio 22.
 Intercessionem Sanctorum Gregorius Nissenus
 efflagitat. folio 23.
 Ioannes Apostolus Romę in oleum feruens de-
 mersus. folio 9.
 Ira Dei precibus Sanctorum frangitur. folio 36.

L

Laurentij Martyris beneficium in Iulianam
 viduam. folio 27. 32.
 Legati nostri sunt Martyres apud Deū. fo. 22. 23.

M

Maria virgo, Eue aduocata. folio 8.
 Maria virgo periclitanti virgini opem tulit. fo. 11
 Marię virginis honorificentissima mentio.
 folio 6. 20. 55.
 Marię virginis laus & encomium. folio. 5. 20. 55.
 Marię Athanasius intercessionē implorat. fo. 16.
 Marię opem implorat Basilius. folio. 20.

O v

INDEX

- Martyrum contemptores qua pœna à Christo plec-
tendi. folio 7.
Martyrum reliquijs & ossibus quanta olim im-
penſa fuerit reuerentia. folio 8.
Martyres quomodo diligendi. folio 8.
Martyrum reliquiæ, morbos curant arte medica
incurabiles. folio 8.
Martyrum reliquiæ, tuentur homines à diaboli
insidijs. folio 8.
Martyrum memorias execrantes perturbatores
sunt Ecclesiæ. folio 18.
Martyres quanam beneficia præstant mortalibus
folio 19. 20. 21.
Martyres sunt turres Ecclesiæ. folio 19.
Martyres precandi. folio 27.
Martyres torquent dæmones. folio 30. 66
Martyres interpellant pro nobis. folio 5. 8.
Martyribus qui inuideant. folio 30.
Memoria iustorum mortalibus Deū placat. fol. 2.
Merita habent sancti apud Deum. folio 47.
Mediator vnus Dei & hominum quomodo Chri-
stus intelligitur. folio 67.
Michael Angelus princeps populi Dei. folio 4.
Missæ Sacrificium super Martyrum memorias of-
ferendum. folio 18.
Mortui curam gerunt viuorum. folio 5.
Mortui Sancti orant pro viujs. folio 5.
Mortuorum Sanctorum reliquiæ multa sunt ve-
neratione dignæ & mira illarum vis. folio 7.
Mor-

RERVM.

- Mortuorū precibus, Deus peccata remittit. fo. 53.
O
Orant Sancti in cœlis pro nobis. folio 5.
6. 9. 18. 22. 24. 26. 36. 42. 45. 60.
Orationibus Martyrum propiciatur Deus pecca-
tis populi sui. folio 58.
Ossa Samuelis Prophetæ Arcadius Augustus in
Thraciam tranſtulit. folio 34.
Ossa Samuelis quanto cum honore transportata.
folio 34.
Ossa Sanctorū, dæmones sistunt & torquēt. fo. 52
P
Patroni nostri Sancti. folio 24. 31. 56. 59.
Patroni totius mundi Sancti. folio 33.
Pauli corpus Romam munit. folio 48.
Pauli vincula dæmones horrent Angeli veneran-
tur. folio 48.
Petrus Romæ cruci affixus. folio 9.
Ibidem sepultus. folio 48.
Præsidium in Apostolis & Prophetis habemus.
folio 17.
Perturbatores Ecclesiæ, Sanctorum memorias ex-
ecrantur. folio 18
Precatores ad Christum nobis adhibendi. fol. 27.
Preces nostræ Sanctorū orationibus adiutæ à Deo
suscipiuntur. folio 35.
Pictura quid nobis loquatur. folio 22
Pictura Petri & Pauli quam vetusta sit. fol. 63.
Pulvere reliquiarum torquetur diabolus. fol. 41.
Reliquia-

INDEX

R

- Reliquiarum reuerentia & quid ex tactu illarum
consequamur. folio 22.
Reliquiarum exosculatio. folio 22.
Reliquias Sanctorum dolent hæretici honorifice
tractari. folio 39.
Reliquias Andreæ, Lucæ, & Timothei quis Con-
stantinopolim transtulerit. folio 39.
Reliquias calcandas asserebat Vigilantius. fol. 41.
Reliquiæ Helizæi Prophetæ quæta virtutis. fo. 37.
Reliquias Sanctorum contingentes benedictio-
nem inde consequuntur. folio 52.
Reliquias Epiphaniij tangentes, à morbis liberan-
tur. folio 56.

S

- Sanctorum implorare intercessionem ab Apo-
stolorum tempore in usu fuit. folio 6.
Sancti post mortem feliciter viuunt. folio 6.
7. 13. 14. 28.
Sanctorum orationibus aduersarij nostri ab-
sumuntur. folio 9.
Sancti nos precibus iuuant. folio 9. 10. 15.
Sancti post mortem intercedunt pro nobis & no-
stri curam gerunt. folio 10. 11. 12.
Sancti pro beneficijs in se collatis remunerationem
apud Deum parant. folio 11.
Sancti immeritis veniam obtinent. foli. 13.
Sanctorum orationibus misericordiam à Deo com-
sequimur. folio 13. 26.
Sancti

RERVM.

- Sancti post mortem suorum in cælis recordantur.
folio 14. 63.
Sancti sunt seruatorum & custodes nostri. folio 14.
Sancti inuisibiliter interfunt rebus nonnunquam
humanis. folio 14. 34. 39.
Sanctis à Deo datum, vt postquam hinc excesse-
rint veniant ad quos velint. folio 14. 27.
Sancti orant pro peccatis nostris. folio 14. 20.
Sancti miserantur laborum nostrorum. foli. 15.
Sanctorum memorias contemnes quomodo loco
concilium Gangrense illos habeat. fo. 16.
Sanctorum intercessione eget nostra infirmitas.
folio 17.
Sancti votorum nostrorum & precum suffraga-
tores & legati apud Deum potentissimi. fo. 19.
Sancti à quibus malis nos liberet inuocati. fol. 18.
Sancti generis humani communes custodes & cura-
rum socij. folio 18.
Sancti nostra non ignorant. folio 23. 34.
Sancti erroribus nostris veniam implorat. fol. 24.
Sancti omnia post mortem possunt impetrare.
folio 27.
Sancti sunt defensores nostri. folio 29.
Sancti totius mundi sunt patroni. folio 33.
Sancti vt viui sunt compellendi. folio 35.
Sanctorum precibus ira Dei frangitur. fol. 36.
Sancti non sunt appellandi mortui. folio 40.
Sacrificium Missæ super corpora Apostolorum of-
ferri solitum. folio 40.
Sancti

INDEX

- Sancti in cœlis feruentius nos amant quam cum
in terris versarentur. folio 47.
- Sancti non patrocinantur seignibus. folio 48.
- Sanctorum tanta est potestas vt nec umbram aut
vestes eorum dæmones ferre possint. folio 50.
- Sanctorum loculos reformidant dæmones. fo. 50
- Sancti perfici cupiunt quæ ad hominum salutē
spectant. folio 50.
- Sanctorum fortitudo terrificam est ipsi dæmonum
principi. folio 51.
- Sancti tanquā turres Ecclesiam muniunt. fo. 50.
- Sancti quæcunq; volunt à Deo impetrare possūt.
folio 52.
- Sancti mortui, regū orbis protectores sunt. fo. 52.
- Seuerus mediolani per Martyres curatus. folio 3.
- Serui Christi inuisibiles habent custodes. folio 31.

T

- Temptatio quibus necessaria sit. folio 1.
- Templa sanctorum quinam hæretici, non ingre-
diebantur. folio 41.
- Theodosius Imperator ante thecas Apostolorum
& Martyrum prostratus fida illorum auxilia
poscebat. folio 42.
- Tolerabilior est diaboli confessio quā incredulo-
rum perfidia. folio 29.

V

Vestes corporibus Sanctorum appositæ virtutē
medicabilem habuerunt. Quas sunt virtutes ope-
ratæ. folio 28.

Vigi-

RERVM.

- Vigilantius Sanctorum irrisor. folio 36.
- Vigilantij errores, qui. folio 38.
- Vigilantius Martyrum reliquias conculcandas
asserbat. folio 41.
- Vincula Pauli horrent dæmones, Angeli veneran-
tur. folio 48.
- Umbra Sanctorū corporum sanati quidā. fo. 28.
- Vtilitas picturæ. folio 22.
- Vtilitatem quam nobis adfert memoria Marty-
rum. folio 22.
- Vtilitas quæ ex vitis Sanctorum. folio 19.

FINIS.

